

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Suomalainen televisiotarjonta 2010

Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Julkaisun päivämäärä
8.9.2011

Julkaisun nimi Suomalainen televisiotarjonta 2010	
Tekijät VTM Miika Vähämaa, VTK Kennet Härmälä ja VTT Janne Matikainen, Helsingin yliopiston Viestinnän tutkimuskeskus CRC	
Toimeksiantaja ja asettamispäivämäärä Liikenne- ja viestintäministeriö	
Julkaisusarjan nimi ja numero Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 25/2011	ISSN (verkkajulkaisu) 1795-4045 ISBN (verkkajulkaisu) 978-952-243-250-6 URN http://urn.fi/URN:ISBN: 978-952-243-250-6 HARE-numero
Asiasanat televisio, ohjelmisto, monipuolisuus	
Yhteyshenkilö Elina Normo	
Muut tiedot	
Tiivistelmä Selvityksessä kuvataan kahtatoista valtakunnallista, maanpäällisessä digiverkossa vapaasti saatavilla olevaa kanavaa: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Subtv, Nelonen, JIM, Liv, Nelonen Sport, The Voice/TV Viisi ja SuomiTV. Päätulokset ovat: 1) Vuonna 2010 kahdentoista tv-kanavan ohjelmatarjonta oli keskimäärin 1 179 tuntia viikossa eli yli 168 ohjelmatuntia vuorokaudessa. Kanavien ohjelma- ja muu tarjonta (uutisikkunat, chatit ja mobiilipelit) muodostivat yhteensä reilusti yli 1 600 viikkotuntia eli yli 230 tuntia päivittäin. 2) Valtakunnallisen tv-tarjonnan suurimmat yksittäiset ohjelmaluokat olivat vuonna 2010 asia- ja viihdeohjelmat. Asiaohjelmien osuus oli 34 prosenttia. Viihteen ja ulkomaisen fiktion osuudet olivat kumpikin viidennes koko tarjonnasta. 3) Viihdeohjelmien osuuden lasku ja asiaohjelmien nousu osoittaa, että näiden ohjelmien erottelu ja luokittelu on käymässä yhä vaikeammaksi. Viihteen ja asian ohjelmaosuuksien laskun ja nousun perusteella on vaikea tulkita televisiotarjonnassa tapahtuvaa "viihteellistymistä" tai "asiallistumista". 4) Vuonna 2010 kahdentoista kanavan yhteenlasketusta ohjelmistosta 39 prosenttia oli kotimaista tuotantoa (vuonna 2009 kaikesta ohjelmistosta: 35 %). Suurimmat kotimaiset ohjelmaluokat 2010 olivat viihde (33 %) ja asiaohjelmat (26 %). 5) Koko ohjelmiston monipuolisuusprofiilit ovat säilyneet verrattain samankaltaisina 2008–2010. Silmiinpistävää on Subin tarjonnan asteittainen monipuolistuminen sekä MTV3:n kiilaaminen monipuolisimmaksi kanavaksi 2010. YLE Teemaa lukuun ottamatta julkisen palvelun kanavien indeksit ovat pysytelleet samankaltaisina.	

Publikationsdatum 8.9.2011	
Publikation Finländskt tv-utbud 2009	
Författare Miika Vähämaa, Kennet Härmälä & Janne Matikainen, Helsingfors universitet Forskningsinstitutet för kommunikation CRC	
Tillsatt av och datum Kommunikationsministeriet	
Publikationsseriens namn och nummer Kommunikationsministeriets publikationer 25/2011	ISSN (webbpublikation) 1795-4045 ISBN (webbpublikation) 978-952-243-250-6 URN http://urn.fi/URN:ISBN: 978-952-243-250-6 HARE-nummer
Ämnesord television, program, mångfald	
Kontaktperson Elina Normo	Rapportens språk Finska
Övriga uppgifter	
Sammandrag I utredningen beskrivs de nationella, i det digitala marknätet fritt tillgängliga kanalerna, som är: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Subtv, Nelonen, JIM, Nelonen Sport, Liv, The Voice/TV Viisi ans SuomiTV. De huvudsakliga resultaten är: 1) År 2010 sände de tolv tv-kanalerna i genomsnitt 1 179 timmar per vecka, dvs. över 168 programtimmar per dygn. Kanalernas egentliga program och övriga utbud (t.ex. text tv-nyheter, chattar och mobilspel) utgjorde rejält över 1 600 veckotimmar, dvs. mer än 230 timmar per dag. 2) De största enskilda programklasserna i det nationella programutbudet år 2010 var fakta- (inkl. kulturprogram) och underhållningsprogram. Faktaprogrammen utgjorde 34 procent. Underhållning och utländsk fiktion utgjorde var sin femtedel av det totala utbudet. 3) Klassificering av underhållningsprogram och faktaprogram är allt svårare. Därför ändringar i antalet av underhållnings- och faktaprogram kan inte tolkas som förstärkning av varken underhållningsbetoning eller faktabetoning i själva tv-utbudet. 4) År 2010 var 39 procent av de tio kanalernas sammanlagda program producerade i Finland (år 2009 av alla program: 35 %). De största inhemska programklasserna 2010 var underhållning (33 %) och faktaprogram (26 %). 5) Granskat med entropimätaren har det totala programutbudets mångsidighetsprofiler förblivit rätt liknande under åren 2008–2010. Anmärkningsvärt är att Subs utbud steg för steg har blivit mångsidigare och att MTV3 har tagit positionen som den mest mångsidiga kanalen 2010.	

Date
8 September 2011

Title of publication
Finnish Television Programming 2009

Author(s)
Miika Vähämaa, Kennet Härmälä & Janne Matikainen, University of Helsinki Communication Research Centre CRC

Commissioned by, date
Ministry of Transport and Communications

Publication series and number

Publications of the Ministry of
Transport and Communications
25/2011

ISSN (online) 1795-4045
ISBN (online) 978-952-243-250-6
URN [http://urn.fi/URN:ISBN: 978-952-243-250-6](http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-250-6)
Reference number

Keywords
Television, programming, diversity

Contact person
Ms Elina Normo

Language of the report
Finnish

Other information

Abstract

This overview examines 12 Finnish nation-wide, free-to-air television channels. The public service offered 4 channels: fullservice channels TV1, TV2 and FST5 (a channel for Swedish-speaking minority); as well as specialized channels Teema (emphasis on culture, education and science). The commercial players were the full-service channels MTV3 and Nelonen, Subtv (entertainment and fiction oriented), JIM (focused on hobbies, reality and documents), Nelonen Sport (sports), Liv (lifestyle), The Voice/TV Viisi (music videos, other entertainment-oriented programming) and SuomiTV (family channel). The main results are:

- 1) In 2010, the total programme supply of Finland's twelve nation-wide channels amounted to 1 179 hours per week, equaling some 168 hours per day. Regular programming, coupled with additional programming (e.g., so called TV chats and games as well as teleshopping), amounted to 230 hours per day. Both the actual programming and additional programming had increased from 2009 to 2010.
- 2) The largest programme categories in 2010 were factual programmes (including cultural programming) and entertainment. Factual programmes amounted to 34 % of the total output. Foreign fiction and entertainment each comprised about one fifth of total supply.
- 3) The decrease of entertainment and the increase of factual programs reveal the challenges of genre classification in the era of infotainment and reality programming. It is difficult to assess whether the program output is becoming more entertainment or factual-oriented.
- 4) In 2010, 39 % of the total output was of domestic origin (with a slight increase from 35 % in 2009). The largest programme categories were entertainment (33 %) and factual programmes (26 %).
- 5) In 2010, the most diverse channel was MTV3 and TV2. The relative entropy index suggests that no dramatic changes have occurred of during the period of 2008-10. The most obvious change from 2009 to 2010 is the increased diversity score of Subtv.

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Sammanfattning.....	7
English Summary 2010	12
Johdanto	16
Aineistot ja menetelmä.....	17
1. Yleiskatsaus Tv-vuoteen 2010.....	19
1.1 Laitekanta	19
1.2 Toimialakenttä.....	19
1.3 Muutoksia katselussa.....	21
2. Yleiskatsaus ohjelmatarjontaan	24
2.1 Ohjelma-aika.....	24
2.2 Kokonaistarjonta ja paras katseluaika.....	26
2.3 Ohjelmat alkuperämaittain	28
2.4 Kotimaiset ohjelmat	30
2.5 Lastenohjelmat	31
3. Kanavaprofiilit.....	33
3.1 Profiili: TV1	33
3.2 Profiili: TV2	36
3.3 Profiili: FST5.....	38
3.4 Profiili: Teema	40
3.5 Profiili: MTV3	42
3.6 Profiili: Sub	45
3.7 Profiili: Nelonen	47
3.8 Profiili: JIM.....	50
3.9 Profiili: Nelonen Sport.....	51
3.10 Profiili: The Voice/TV Viisi.....	53
3.11 Profiili: SuomiTV	55
3.12 Profiili: Liv.....	56
3.13 Vertailu aiempiin vuosiin	58
4. Julkisen palvelun ohjelmatarjonnan ominaisuuksia.....	61
5. Monipuolisuus ja tarjonnan keskittyneisyys 2010.....	64
Koko tarjonnan monipuolisuus.....	66
Indeksien puutteet tarkastelussa	67
6. Asiaohjelmat.....	68
LÄHTEET	71
Liite 1 Koodausrunko	72

Yhteenveto

Tässä selvityksessä on tarkasteltu seuraavia kahtatoista valtakunnallista, vapaasti saatavilla olevaa kanavaa: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Sub, Nelonen, JIM, Liv, Nelonen Sport, SuomiTV ja The Voice/TV Viisi. Kanavia on tarkasteltu tarjonnan osalta kokonaisuutena, mutta myös kanavittain. Julkisen palvelun tarjontaa on tarkasteltu vielä erikseen omana kokonaisuutenaan. Aineistona on toista kertaa voitu käyttää koko vuoden ohjelmatietoja, jotka on saatu Finnpanel Oy:ltä. Parhaan katseluajan ja muun muassa ohjelmiston alkuperän ja uusintatietojen osalta on kuitenkin jouduttu turvautumaan viiteen otosviikkoon (viikot 9, 17, 31, 40 ja 50). Myös ohjelmaluokitusta on uudistettu useina vuosina, eivätkä tulokset siten ole suoraan vertailukelpoisia aiempien raporttien kanssa.

Selvitys antaa tukea viestintäpoliittiseen päätöksentekoon rakentamalla yleiskuvaa suomalaisille tarjolla olevasta televisio-ohjelmistosta ja sen monipuolisuudesta. Raportin avulla voi vertailla Yleisradion tarjontaa toimiluvanvaraiseen televisiokenttään. Valvontainstrumentiksi raporttia ei kuitenkaan ole tarkoitettu.

Kokonaistarjonta

Vuonna 2010 kahdentoista tv-kanavan ohjelmatarjonta oli keskimäärin 1 179 tuntia viikossa eli yli 168 ohjelmatuntia vuorokaudessa. Kanavien ohjelma- ja muu tarjonta (kuten uutisikkunat, chatit ja mobiilipelit) muodostivat yhteensä reilusti yli 1 600 viikkotuntia eli yli 230 tuntia päivittäin. Sekä varsinainen ohjelmatarjonta että perustarjontaa täydentävä muu tarjonta olivat lisääntyneet hieman edellisvuodesta.

Valtakunnallisen tv-tarjonnan suurimmat yksittäiset ohjelmaluokat olivat vuonna 2010 asia- (sis. kulttuuriohjelmat) sekä viihdeohjelmat. Asiaohjelmien osuus oli 34 prosenttia. Viihteen ja ulkomaisen fiktion osuudet olivat kumpikin viidennes koko tarjonnasta. Vuonna 2009 viihdettä esitettiin vielä neljännes kokonaistarjonnasta. Asiaohjelmien selvää nousua selittävät pitkälti JIMin uudet reality-tyyppiset asiaohjelmat sekä *FST5:n Min morgon* -aamuohjelma.

Urheilun osuus koko tarjonnasta oli vuoden 2009 tapaan 11 prosenttia. Muiden luokkien osuudet jäivät selvästi alle kymmenyksen: elokuvat (6 %), ajankohtaisohjelmat (5 %), lastenohjelmat (4 %), uutiset (3 %), kotimainen fiktio (2 %) ja opetusohjelmat (1 %).

Vuoden 2009 tapaan vuonna 2010 yli kolmannes ohjelmatarjonnasta oli faktapainotteisia ohjelmia ja tasan puolet viihdepainotteisia ohjelmia. The Voicen runsas musiikkivideotarjonta kasvatti edellisvuoden malliin viihteen osuutta. Vuonna 2010 kahdentoista kanavan yhteenlasketusta ohjelmistosta 39 prosenttia oli kotimaista tuotantoa (vuonna 2009 kaikesta ohjelmistosta: 35 %). Suurimmat kotimaiset ohjelmaluokat 2010 olivat viihde (33 %) ja asiaohjelmat (26 %) – urheilun osuus kotimaisesta tarjonnasta oli vielä 2009 merkittävä, vuonna 2010 sen kokonaistarjonta vapailta kanavilla tippui yhdeksään prosenttiin.

Lastenohjelmien osuus koko ohjelmatarjonnasta laski vuosien 2008 ja 2009 välillä viisi prosenttiyksikköä. Sama laskutrendi jatkui, sillä lastenohjelmien osuus laski vuoden 2009 kymmenyksestä vuoden 2010 neljään prosenttiin. Lastenohjelmia tarjottiin vuonna 2010 selvästi eniten Yleisradion kanavilla: puolet lastenohjelmatarjonnasta tuli YLEn kanavilta (edellisvuonna 70 %). SuomiTV lähetti 17 prosenttia kaikesta lastenohjelmatarjonnasta – MTV3, Sub ja Nelonen kukin noin kymmenyksen.

Kanavavertailu

Raportissa tarkastellut kaksitoista tv-kanavaa edustavat sekä perinteisiä laajan tarjonnan kanavia että eriytyneitä teema- tai kohderyhmäkanavia. Kanavien kesken tehdään selvää työnjakoa – trendi mikä on havaittu jo aiemmissa raporteissa – ja yhtiöiden sisällä kanaville annetaan erilaisia ohjelmapainotuksia. Yksityiskohtaista kanavakohtaista erittelyä tehdään luvussa 3. Seuraavissa kappaleissa nostetaan esiin joitain keskeisiä kanavakohtaisia muutoksia vuosien 2007, 2008, 2009 ja 2010 televisiotarjontaraporteissa.

TV1:n tarjonta on jonkin verran muuttunut neljän vuoden tarkastelujaksolla. Muutokset johtunevat pitkälti YLE:n tavasta profiloida kanaviaan selkeämmin ja jakaa eri ohjelmaluokkia eri kanaville. Etenkin opetus- ja lastenohjelmat ovat selvästi vähentyneet kanavan tarjonnassa. Vuonna 2007 TV1 tarjosi noin kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän ulkomaista fiktiota verrattuna vuoteen 2009. Neljän vuoden jaksolla tarkasteltuna kokonaisuusosuus on kuitenkin noussut kaksi prosenttia vuoteen 2010 tultaessa. Myös asiaohjelmien osalla näkyy kasvutrendi. Sen sijaan ajankohtaisohjelmissä on selvä laskutrendi.

TV2:n tarjonnan suurimmat muutokset ovat asiaohjelmien huomattava lisääntyminen sekä toisaalta elokuvien ja viihteen tarjonnan väheneminen. Myös kotimaisen ja ulkomaisen fiktion saralla on selkeä trendi: lisäystä on tapahtunut neljän vuoden mittaan.

FST5:n merkittävimmät muutokset tarjonnassa ovat tapahtuneet tämän vuoden tarkastelussa siinä, että ajankohtaisohjelmien osuus on kasvanut selvästi ja urheilunkin hieman. Sen sijaan lastenohjelmat ja opetusohjelmat ovat selvässä laskutrendissä kanavan tarjonnassa.

Teeman profiilin muutokset näkyvät neljän vuoden mittaan tapahtuneessa opetusohjelmien merkittävässä vähenemisessä. Myös viihteen osuus on pienentynyt. Asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja elokuvat ovat kasvattaneet osuuksiaan.

MTV3:n profiilissa näkyy vuonna 2010 asiaohjelmien ja viihteen selvä lisääntyminen. Kiintoisaa on, että kanavan profiili on näyttäytynyt aiemmissa tv-tarjontaraporteissa hyvin samankaltaisena. Vain viihteen osuus on ollut lievässä kasvutrendissä.

Sub on lisännyt selvästi asiaohjelmien ja ulkomaisen fiktion osuuksiaan. Tässä on tapahtunut käänne aiempaan verrattuna, sillä vuonna 2009 raportoitiin siitä kuinka asiaohjelmatarjontaa oli pienennetty. Lastenohjelmien osuutta on edelleen lisätty hieman.

Nelosen tarjonnassa silmiinpistävä muutos vuonna 2010 on asiaohjelmatarjonnan kasvu. Myös viihteen osuus on kasvanut roimasti. Kaikkien muiden ohjelmaluokkien paitsi elokuvien osuudet ovat laskeneet, etenkin urheilun. Asiaohjelmaluokan suuruutta on selitetty aiemmin Nelosen kohdalla pitkälti lifestyle-ohjelmilla, joita kanava tarjoaa runsaasti. Tämä on yhä selvä syy ohjelmaluokan suurentumiseen.

JIM:n tarjonnan suurimmat muutokset neljän vuoden mittaan ovat viihteen osuuden kasvu ja toisaalta urheilutarjonnan lasku. Muissa kanavan tarjoamissa ohjelmaluokissa (asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja elokuvat) on tapahtunut laskua.

Nelonen Median kanava Liv on oman määritelmänsä mukaan erityisesti naisille suunnattu lifestyle-kanava. Livin ohjelmistosta suurin osa (80 %) on asiaohjelmia. Toiseksi suurin ohjelmaluokka on viihdeohjelmat (14 %). Ulkomaista fiktiota on koko tarjonnasta viisi prosenttia, elokuvia ja kotimaista fiktiota kumpaakin vain prosentti. Liv tarjosi vuonna

2010 selkeimmin "asiaviihdettä", jota ovat mm. seuraavat ohjelmat: Arvostele mun illallinen, Unitupa, Eden ja Sisustusmatkalla Minnan kanssa.

Suurimmat ohjelmaluokat

Kolme suurinta ohjelmaluokkaa vuonna 2010 olivat suuruusjärjestyksessä asiaohjelmat (34 %), viihde (20 %) ja ulkomainen fiktio (19 %). Vuonna 2009 suurimmat luokat olivat samassa järjestyksessä.

Vuonna 2009 viihdeohjelmien osuus oli kasvanut peräti 11 prosenttiyksikköä vuoteen 2007 verrattuna. Vuoden 2009 raportissa tätä selitettiin sillä, että osa kanavista on luokitellut suositut reality-ohjelmansa viihdeohjelmien luokkaan, mutta muutoksen arvioitiin kertovan myös osaltaan televisiotarjonnan aidosta "viihteellistymisestä". Viihdeohjelmat muodostivat 2009 tasan neljänneksen television ohjelmatarjonnasta.

Vuonna 2010 viihdeohjelmien osuus notkahti viisi prosenttiyksikköä alaspäin viidennekseen. Pudotus on melko suuri yhden vuoden aikana, joskin viihdeohjelmien ja asiaohjelmien luokittelu on käymässä yhä vaikeammaksi. Ilman laadullista analyysiä pelkkien viihteen ja asian ohjelmaosuuksien laskun ja nousun perusteella on vaikea tulkita televisiotarjonnassa tapahtuvaa "viihteellistymistä" tai "asiallistumista". Molempia näyttää tapahtuvan rinnakkain.

Ulkomainen fiktio kasvatti osuuttaan edellisvuoteen nähden ja katkaisi laskutrendin, joka vielä viime vuoden raportissa näytti selvältä suuntaukselta. Yleisemmin voidaan todeta edellisvuoden raportin tapaan, että pienet ohjelmaluokat ovat entisestään pienentyneet ja suuret suurentuneet.

Asiaohjelmat

Asiaohjelmien osuus on jatkanut kasvutrendiä. Vuonna 2007 niitä tarjottiin vain 19 prosenttia vapaiden kanavien ohjelmatarjonnasta, mutta 2009 jo runsas neljännes koko tarjonnasta. Vuonna 2010 asiaohjelmien osuus tarjonnasta oli 34 prosenttia. Prosenttiyksiköiden sijaan prosentteina tarkasteltiin vuoteen 2007 verrattuna nousua on ollut 79 prosenttia eli tarjonta on lähes tuplaantunut neljässä vuodessa. Kun vuoden 2009 televisiotarjontaraportissa nostettiin esiin ohjelmatarjonnan viihteellistymistrendi, vuoden 2010 tilastot puhuvat pikemminkin "asiallistumisesta" tai viihteen ja asian yhteensulauttavasta "infortainment"-kehityksestä. On selvää, että tähän trendiin vaikuttavat merkittävästi asiaohjelmiksi luokiteltavien viihteellisten reality-tyyppisten asiaohjelmien tarjonnan kasvu.

Asiaohjelmien luokkaan kuuluvatkin perinteiset asiaohjelmat mutta myös kulttuuri- ja lifestyle-ohjelmat. Vuoden 2010 asiaohjelmien tarjontaa tarkastellaan tarkemmin tämän raportin luvussa 6, jossa vertailua tehdään erityisesti vuoteen 2009 nähden.

Julkinen palvelu

Neljän televisiokanavan (TV1, TV2, FST5 ja Teema) Yleisradio tarjosi kokonaisuutena hyvin kattavan ohjelmakirjon ja melko kotimaisen ohjelmiston. Vuonna 2010 viihdepainotteisten ohjelmien osuus pysyi täysin samana koko tarjonnan osalta. Prime time -aikaan viihdepainotteisuus putosi viisi prosenttiyksikköä vuoteen 2009 verrattuna. Vuonna 2009 puolet YLEn ohjelmistosta oli faktapainotteista ja viihdepainotteisen ohjelmiston osuus lisääntyi hieman vuodesta 2008 41 prosenttiin.

Kaikkiaan YLE:n kanavien yleisprofiili on säilynyt miltei samana vuosien 2009 ja 2010 välillä. Uusintoja on lähetetty 2010 parhaaseen katseluaikaan selvästi enemmän (15 prosenttiyksikköä) kuin 2009. Myös ensilähetysten osuus on tippunut vuodessa 15 prosenttiyksiköllä. Viihdepainotteisuus on hieman laskenut vuonna 2010, viiden prosenttiyksikön verran.

Paras katseluaika nostaa elokuvien, uutisten ja asiaohjelmien osuuksia, sekä hieman urheilun, kotimaisen fiktion ja viihteen osuuksia. Ulkomaisen fiktion, ajankohtaisohjelmien, lastenohjelmien ja opetusohjelmien osuudet laskevat prime time -aikaan.

YLE:n tarjonta kattaa kaikki ohjelmaluokat, mutta kaksi ohjelmaluokkaa nousi tänäkin vuonna selvästi tarjonnaltaan ylitse muiden. Asiaohjelmien luokka kattoi reilun kolmanneksen koko tarjonnasta (vuonna 2009: 29 %). Toiseksi suurin luokka, ulkomainen fiktio, ylitti 20 prosenttia koko tarjonnasta. Ajankohtaisohjelmien osuus nousi hivenen edellisvuodesta ja on nyt kymmenes koko tarjonnasta – kaikki muut ohjelmaluokat jäivät alle kymmenykseen. Elokuvat ja lastenohjelmat saivat seitsemän prosentin osuudet.

Monipuolisuus

Ohjelmatarjonnan monipuolisuutta tutkittiin kahdella erilaisella mittarilla. Yksittäisten kanavien monipuolisuutta tutkittiin suhteellisen entropiamittarin avulla koko tarjonnan ja parhaan katseluajan ohjelmistojen osalta. Lisäksi kaikkien kanavien tarjonnan yhteenlaskettua monipuolisuutta tutkittiin HHI-indeksin avulla.

Kanavakohtainen monipuolisuus

Vuonna 2010 kanavakohtaisessa tarkastelussa parhaiten selviytyi MTV3 indeksiluvulla 0,89, mutta miltei yhtä suuren monipuolisuuden saavutti TV2 luvulla 0,85. Televisiotarjontaraporteissa nämä kaksi kanavaa ovat olleet viime vuodet monipuolisuudessa tasaväkisiä.

MTV3:a ja TV2:a seurasi FST5, jonka indeksiluku on 0,80. Vuonna 2009 FST5 tarjosi indeksiluvulla 0,83 erittäin monipuolista ohjelmistoa, mutta oli selvästi kaventanut tarjontaansa edellisvuodesta. Nelonen tuli neljänneksi luvulla 0,77. TV1:n indeksiluku oli 0,75 ja SuomiTV:n 0,74.

YLE Teeman monipuolisuus on pysynyt melko tasaisena vuodesta 2007 lukien, mutta laski viime vuodesta melko kapeaan indeksilukuun 0,51. Sub on kokonaistarjonnassaan Teemaa monipuolisempi luvulla 0,65. Tarjonnaltaan laajahkojen kanavien alhaisin monipuolisuusindeksi oli JIM-kanavalla (0,33), joka oli hieman monipuolistanut tarjontaansa edellisvuoden luvusta 0,27. Livin indeksiluku oli JIMin tapaan 0,33.

Julkisen palvelun kanavat TV1, TV2, FST5 ja Teema lähettivät kokonaisuutena erittäin monipuolista ohjelmistoa (0,94). Indeksiluku on kohonnut vuodesta 2009, jolloin indeksin arvo oli 0,89.

Entropiamittarilla tarkasteltuna koko ohjelmiston monipuolisuusprofiilit ovat säilyneet verrattain samankaltaisina 2008–2010. Silmiinpistävää on Subin tarjonnan asteittainen monipuolistuminen sekä MTV3:n kiilaaminen monipuolisimmaksi kanavaksi 2010. YLE Teemaa lukuun ottamatta julkisen palvelun kanavien indeksit ovat pysytelleet

samankaltaisina. Teeman profiili on kaventunut vuodesta 2009 alkaen. TV2:n profiilin yksipuolistuminen on myös merkillepantavaa, sillä kanava on johtanut monipuolisuusvertailua 2007–2009.

Koko tarjonnan monipuolisuus

Kanavakohtaisen monipuolisuuden lisäksi suomalaista televisiotarjontaa tutkittiin kokonaisuutena. HHI-indeksiä varten kaikkien 12 vapaan kanavan tarjonta niputettiin yhteen. HHI-indeksi osoitti, että suomalainen televisiotarjonta edennyt tasaisesti keskittyneempään eli yksipuolisempaan suuntaan. Neljän vuoden vertailussa tietyt ohjelmaluokat dominoivat vapaiden kanavien tarjontaa vuosi vuodelta enemmän. Indeksilukuarvojen valossa suomalainen televisiotarjonta on ollut monipuolisimmillaan vuonna 2007 ja muuttui yksipuolisimmaksi viime vuonna 2010.

HHI-indeksin arvot välillä 0,00–0,10 merkitsevät erittäin monipuolista tarjontaa. Parhaisiin arvoihin ei päästy edes vertailun aloitusvuonna 2007, vaan vuosien 2007, 2008 ja 2009 aikana on liikuttu välillä 0,11–0,18. Tämä kertoo sen, että kokonaisuutena tarjonta on ollut keskimääräisen monipuolista. Arvot 0,19–1,00 kertovat erittäin keskittyneestä tarjonnasta ja vuonna 2010 indeksiarvot sekä parhaan katseluajan että koko tarjonnan osalta kohosivat yli arvon 0,19.

Vuosina 2008 ja 2009 prime time -tarjonta oli koko tarjontaa yksipuolisempaa. Vuonna 2010 tällaista eroa ei ole. Kaikkiaan näyttää siis siltä, että televisiotarjonta vuonna 2010 on kauttaaltaan erittäin keskittyntä. Kehitys tähän suuntaan on ollut nopeaa ja johdonmukaista viimeisen neljän vuoden aikana.

Sammanfattning

I den här utredningen granskas följande tolv nationella, fritt tillgängliga kanaler: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Sub, Nelonen, JIM, Liv, Nelonen Sport, SuomiTV och The Voice/TV Viisi. Kanalerna har granskats som en helhet för utbudets del, men också kanalvis. Public service-kanalerna har dessutom granskats som en egen helhet. För andra gången har vi kunnat använda programuppgifter för hela året som vi har fått från Finnpanel Oy. När det gäller prime time och bl.a. programmets ursprung och uppgifter om reprisar har vi ändå varit tvungna att använda fem sampelveckor (veckorna 9, 17, 31, 40 och 50). Också programklassificeringen har förnyats under flera år. Därför är resultaten inte direkt jämförbara med de tidigare rapporterna.

Utredningen stöder kommunikationspolitiskt beslutsfattande genom att ge en allmän bild av det tv-utbud finländarna erbjuds och hur mångsidigt det är. Med hjälp av rapporten kan man jämföra Rundradions utbud med de tv-kanaler som har koncession. Rapporten är ändå inte avsedd att vara ett övervakningsinstrument.

Det totala utbudet

År 2010 sände de tolv tv-kanalerna i genomsnitt 1 179 timmar per vecka, dvs. över 168 programtimmar per dygn. Kanalernas egentliga program och övriga utbud (t.ex. text tv-nyheter, chattar och mobilspel) utgjorde rejält över 1 600 veckotimmar, dvs. mer än 230 timmar per dag. Såväl det egentliga programutbudet som det övriga utbudet, som kompletterar basutbudet, hade ökat något sedan året innan.

De största enskilda programklasserna i det nationella programutbudet år 2010 var fakta- (inkl. kulturprogram) och underhållningsprogram. Faktaprogrammen utgjorde 34 procent. Underhållning och utländsk fiktion utgjorde var sin femtedel av det totala utbudet. År 2009 utgjorde underhållningen ännu en fjärdedel av hela utbudet. Faktaprogrammens klara uppgång förklaras i hög grad av JIM:s nya, dokusåpa-aktiga faktaprogram samt FST:s morgonprogram *Min morgon*.

Sporten utgjorde precis som 2009 11 procent av det totala utbudet. De övriga klassernas andel stannade klart under en tiondel: film (6 %), aktualitetsprogram (5 %), barnprogram (4 %), nyhetsprogram (3 %), inhemsk fiktion (2 %) och utbildningsprogram (1 %).

Precis som år 2009 var mer än en tredjedel av programutbudet faktabetonade program och exakt hälften underhållningsbetonade. Det rikliga utbudet av musikvideor på The Voice ökade på samma sätt som i föl underhållningens andel. År 2010 var 39 procent av de tio kanalernas sammanlagda program producerade i Finland (år 2009 av alla program: 35 %). De största inhemska programklasserna 2010 var underhållning (33 %) och faktaprogram (26 %) – ännu år 2009 var sportens andel av det inhemska utbudet betydande, men år 2010 föll det totala sportutbudet på de fritt tillgängliga kanalerna till nio procent.

Barnprogrammets andel av det totala programutbudet sjönk med fem procentenheter mellan åren 2008 och 2009. Samma neråtgående trend fortsatte, eftersom barnprogrammets andel sjönk från en tiondel 2009 till fyra procent 2010. Klart mest barnprogram sändes år 2010 på Rundradions kanaler: hälften av barnprogrammen visades på YLE:s kanaler (70 % året innan). SuomiTV sände 17 procent av allt barnprogramsutbud – MTV3, Sub och Nelonen stod för var sin tiondel.

Kanaljämförelse

De tolv kanaler som granskas i rapporten representerar såväl traditionella kanaler med ett brett utbud som specialiserade tema- eller målgruppskanaler. Det finns en klar arbetsfördelning mellan kanalerna, en trend som har noterats redan i tidigare rapporter, och inom bolagen får också kanalerna olika programbetoningar. En detaljerad kanalvis indelning görs i kapitel 3. I de följande kapitlen lyfter vi fram några centrala kanalvisa förändringar i rapporterna åren 2007, 2008, 2009 och 2010.

TV1:s utbud har förändrats något under den fyraåriga översiktsperioden. Förändringarna beror sannolikt i hög grad på YLE:s sätt att profilera sina kanaler tydligare och fördela olika programklasser på olika kanaler. I synnerhet utbildnings- och barnprogrammen har minskat klart i kanalens utbud. År 2007 sände TV1 ungefär tio procentenheter mindre utländsk fiktion jämfört med år 2009. Över de granskade fyra åren har den totala andelen ändå ökat med två procent till år 2010. Också för faktaprogrammens del kan man se en uppåtgående trend. Däremot uppvisar aktualitetsprogrammen en klart sjunkande trend.

De största förändringarna i TV2:s utbud är å ena sidan att faktaprogrammen har ökat avsevärt och å andra sidan att film- och underhållningsutbudet har minskat. Också när det gäller inhemsk och utländsk fiktion finns det en klar trend, det har skett ökning under de fyra åren.

De största förändringarna i FST5:s utbud har i det här årets granskning skett i att aktualitetsprogrammets andel har vuxit klart och också sporten något. Däremot uppvisar barnprogrammen och utbildningsprogrammen en klart neråtgående trend i kanalens utbud.

Förändringarna i Teemas profil syns i att utbildningsprogrammen har minskat klart under de granskade fyra åren. Också underhållningens andel har minskat. Faktaprogram, utländsk fiktion och film har ökat sina andelar.

I MTV3:s profil kan man se att faktaprogrammen och underhållningen har ökat klart 2010. Det intressanta är att kanalens profil har varit mycket likadan i de tidigare tv-utbudsrapporterna. Också underhållningens andel har uppvisat en något ökande trend.

Sub har klart ökat faktaprogrammens och den utländska fiktionens andelar. Här har skett en förändring, eftersom rapporten för 2009 visade att utbudet av faktaprogram hade minskat. Barnprogrammets andel har fortsättningsvis ökat något.

Nelonens utbud visar en förändring år 2010, då utbudet av faktaprogram har vuxit kraftigt. Också underhållningens andel har ökat rejält. För alla andra programklasser utom film har andelarna minskat, i synnerhet sporten. Faktaprogrammens stora andel har tidigare för Nelonens del förklarats med lifestyle-program, som kanalen visar många av. Det är alltså en klar orsak till att programklassen har vuxit.

De största förändringarna 2007-2010 i JIM:s utbud var att andelen underhållning hade ökat och att sportutbudet hade minskat. I kanalens övriga programklasser (faktaprogram, utländsk fiktion och film) har det skett en nedgång.

Enligt sin egen definition är Nelonen Medias kanal Liv en lifestyle-kanal som är särskilt riktad till kvinnor. Av Livs utbud var största delen (80 %) faktaprogram. Den näst största programklassen var underhållningsprogram (14 %). Den utländska fiktionen utgör fem procent av det totala utbudet, medan film och inhemsk fiktion endast utgör en procent var. År 2010 fokuserade Liv klarare på "faktaunderhållning", som är bl.a. följande

program: Halv åtta hos mig, Unitupa (Sömnstugan), Eden och Sisustusmatkalla Minnan kanssa (På inredningsresa med Minna).

De största programklasserna

De tre största programklasserna 2010 var i storleksordning faktaprogram (34 %), underhållning (20 %) och utländsk fiktion (19 %). År 2009 var de största programklasserna i samma ordning.

År 2009 hade underhållningsprogrammets andel ökat med hela 11 procentenheter jämfört med år 2007. I rapporten för år 2009 förklarades det här med att en del av kanalerna hade klassificerat de populära dokusåporna som underhållningsprogram, men man trodde att förändringen också berodde på att tv-utbudet hade blivit mer underhållningsbetonat. År 2009 utgjorde underhållningsprogrammen exakt en fjärdedel av tv-utbudet.

År 2010 sjönk underhållningsprogrammen med fem procentenheter till en femtedel. Minskningen är rätt stor under ett år, även om det blir allt svårare att klassificera underhållningsprogram och faktaprogram. Utan en kvalitativ analys av minskningarna och ökningarna av underhållning och fakta är det svårt att tolka den ökade underhållningsbetoning eller faktabetoning som sker i tv-utbudet. Båda ser ut att förekomma sida vid sida.

Den utländska fiktionen ökade sin andel jämfört med året innan och bröt den sjunkande trenden, som ännu i fjolårets rapport såg ut som en klar riktning. Allmänt taget kan man, precis som i fjolårets rapport, konstatera att de små programklasserna har blivit allt mindre och de stora allt större.

Faktaprogram

Faktaprogrammen har fortsatt sin växande trend. År 2007 utgjorde de 19 procent av de fritt tillgängliga kanalernas programutbud, men år 2009 redan en dryg fjärdedel av hela utbudet. År 2010 utgjorde faktaprogrammen 34 procent av hela utbudet. Om man i stället för procentenheter ser på procent, har ökningen jämfört med år 2007 varit 79 procent, dvs. utbudet har nästan fördubblats på fyra år. Då man i tv-utbudsrapporten för 2009 betonade att utbudet hade blivit mer underhållningsbetonat, talar statistiken för 2010 snarare om en större faktabetoning och en infotainment-utveckling som smälter samman underhållning och fakta. Det är klart att den trenden påverkas av att utbudet av dokusåpa-aktiga faktaprogram som klassificeras som faktaprogram har ökat.

Till programklassen faktaprogram hör traditionella faktaprogram men också kultur- och lifestyleprogram. Utbudet av faktaprogram 2010 granskas noggrannare i kapitel 6, där vi gör jämförelser i synnerhet med år 2009.

Public service

Rundradion med fyra tv-kanaler (TV1, TV2, FST5, Teema) erbjöd som helhet ett mycket täckande och rätt inhemskt programutbud. År 2010 förblev de underhållningsbetonade programmets andel helt lika när det gäller hela utbudet. Under prime time föll underhållningsbetoningen med fem procentenheter jämfört med år 2009. Precis som år 2009 var hälften av YLE:s programutbud faktabetonat och det underhållningsbetonade utbudets andel ökade något från 2008 till 41 procent.

På hela taget har Rundradions kanalers allmänna profil förblivit nästan oförändrad mellan år 2009 och 2010. Under prime time sändes 2010 klart mer repris (15 procentenheter) än 2009. Också andelen premiärsändningar har minskat med 15 procentenheter på ett år. Underhållningsbetoningen sjönk något 2010, fem procentenheter.

Prime time ökar filmens, nyheternas och faktaprogrammens andelar samt också sportens, den inhemska fiktionens och underhållningens andelar något. Under prime time sjunker andelarna för utländsk fiktion, aktualitetsprogram, barnprogram och utbildningsprogram.

YLE:s utbud täcker alla programklasser, men också i år steg några programklasser klart förbi det övriga utbudet. Faktaprogrammen utgjorde en dryg tredjedel av hela utbudet (år 2009: 29 %). Den näst största klassen, utländsk fiktion, utgjorde mer än 20 procent av hela utbudet. Aktualitetsprogrammets andel ökade något jämfört med året innan och var nästan en tiondel av hela utbudet. Alla de övriga programklasserna stannade under tio procent. Film och barnprogram fick en andel på sju procent.

Mångsidighet

Programutbudets mångsidighet granskades med två olika mätare. De enskilda kanalernas mångsidighet granskades med hjälp av måttet relativ entropi för såväl hela utbudet som prime time-utbudet. Dessutom undersöktes samtliga kanalers totala mångsidighet med hjälp av HHI-indexet.

Kanalvis mångsidighet

I den kanalvisa granskningen år 2010 klarade sig MTV3 bäst med indextalet 0,89, men TV2 uppnådde en nästan lika stor mångsidighet med talet 0,85. I de senaste årens tv-utbudsrapporter har de här två kanalerna varit jämna i mångsidigheten.

MTV3 och TV2 följdes av FST5, vars indextal var 0,80. År 2009 erbjöd FST5 med indextalet 0,83 ett mycket mångsidigt programutbud, men ändå ett klart smalare utbud än året innan. Nelonen kom fyra med talet 0,77. TV1:s indextal var 0,75 och SuomiTV:s 0,74.

YLE Teemas mångsidighet har varit rätt jämn sedan 2007, men sjönk nu från året innan till det rätt smala indextalet 0,51. I sitt totalubud är Sub mer mångsidigt än Teema med talet 0,65. Av de kanaler som har ett förhållandevis brett utbud stod JIM för det lägsta mångsidighetsindexet (0,33). Kanalen hade breddat sitt utbud något från föregående års tal 0,27. Livs indextal var samma som JIM:s, 0,33.

Public service-kanalerna TV1, TV2, Teema och FST5 hade som helhet ett mycket mångsidigt programutbud (0,94). Indextalet har stigit från år 2009, då indexvärdet var 0,89.

Granskat med entropimätaren har det totala programutbudets mångsidighetsprofiler förblivit rätt liknande under åren 2008–2010. Anmärkningsvärt är att Subs utbud steg för steg har blivit mångsidigare och att MTV3 har tagit positionen som den mest mångsidiga kanalen 2010. Förutom YLE Teema har public service-kanalernas index förblivit rätt likadana. Teemas profil har blivit smalare sedan 2009. Det är också värt att notera att TV2:s profil blivit mer ensidig, eftersom kanalen har lett mångsidighetsjämförelserna 2007–2009.

Det totala utbudets mångsidighet

Förutom den kanalvisa mångsidigheten granskades också det finländska tv-utbudet som helhet. För HHI-indexet buntades alla de 12 fritt tillgängliga kanalerna ihop. HHI-indexet visade att det finländska tv-utbudet hela tiden gått i en mer koncentrerad, det vill säga ensidig, riktning. I den fyraåriga jämförelsen är det vissa programklassificeringar som för varje år dominerar de fritt tillgängliga kanalernas utbud allt mer. Då man ser till indexet har det finländska tv-utbudet varit mest mångsidigt 2007 och blev mest ensidigt i fjol, 2010.

HHI-indexvärden mellan 0,00 och 0,10 innebär ett mycket mångsidigt utbud. De bästa värdena uppnåddes inte ens under det första granskningsåret 2007, utan åren 2007, 2008 och 2009 har man rört sig i intervallet 0,11–0,18. Det berättar att det totala utbudets mångsidighet ligger kring genomsnittet. Värdena 0,19–1,00 innebär ett mycket koncentrerat utbud och år 2010 steg indexvärdena för både totala utbudet och prime time över värdet 0,19.

År 2008 och 2009 var prime time-utbudet mer ensidigt än hela utbudet. År 2010 finns inte någon sådan skillnad. Det ser alltså ut som om tv-utbudet 2010 genomgående är mycket koncentrerat. Utvecklingen i den här riktningen har varit mycket snabb och konsekvent under de senaste fyra åren.

English Summary 2010

This overview examines the television supply of the following twelve Finnish nation-wide, free-to-air television channels: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Subtv, Nelonen, JIM, Liv, Nelonen Sport, SuomiTV, and The Voice/TV Viisi. The focus of analysis has been both in overall supply as well as in channel profiles. In addition, public service programming has been examined as its own entity.

The basic data, acquired from the Finnish TV meter company *Finnpanel*, covers the entire year 2010. However, analyses on prime time supply, reruns, and the origin of programming are based on sample weeks (weeks 9, 17, 31, 40, and 50 of 2010). The results are not directly comparable to those of the previous Finnish Television Supply reports due to some changes in genre classification in previous years.

This report is intended to support media policy making by offering an overall outlook on the Finnish television output and its diversity, including the comparison between the public service television and its commercial counterparts. However, the report is not a formal instrument of regulatory monitoring of television markets in Finland.

Overall Supply

In 2010, the total programme supply of Finland's twelve nation-wide channels amounted to 1 179 hours per week, equaling some 168 hours per day. Regular programming, coupled with additional programming (e.g., so called TV chats and games as well as teleshopping), amounted to 230 hours per day. Both the actual programming and additional programming had increased from 2009 to 2010.

The largest programme categories in 2010 were factual programmes (including cultural programming) and entertainment. Factual programmes amounted to 34 % of the total output. Foreign fiction and entertainment each comprised about one fifth of total supply. The share of entertainment had decreased from 2009 somewhat, while the share of factual programming had increased; the latter trend is partly due to the relatively significant amount of reality-style programming on the channel JIM, and to the new Swedish-language morning factual programme on the public service channel FST5. These programme types were followed by sports (11 %). The shares of the other programme types remained relatively low: Movies accounted for 6 %, current affairs programmes for 5 %, children's programmes for 4 %, news for 3 %, domestic fiction for 2 %, and educational programmes merely for 1 % of total output.

As in the previous year, also in 2010 over one third of all programme supply consisted of factual, and one half of entertainment-oriented programming. The vast supply of music videos, by the channel The Voice, contributed significantly to the share of total entertainment programming in Finland.

In 2010, 39 % of the total output was of domestic origin (with a slight increase from 35 % in 2009). The largest programme categories were entertainment (33 %) and factual programmes (26 %). There was a notable decrease in the share of sports programming from the previous year (9 % in 2010).

The share of children's programming has shown a decline since 2008, and it decreased from 10 % in 2009 to 4 % of total output in 2010. As in previous years, the public service YLE provided a significant amount of children's programming (one half of total children's programme supply in 2010). SuomiTV's share was 17 % of children's programmes; the output of MTV3, Subtv and Nelonen amounted to approximately 10 % each.

Comparison Between Channels

The Finnish television system depicted in this overview consists both of generalist and of channels that are specialized thematically or by viewer segments. They engage in a distinct division of labour. As noted in Finnish Television Supply reports of the past several years, channel profiling is becoming more pronounced, both within the system and within television companies (see Chapter 3). The following depicts key tendencies and changes in channel profiles, comparing the results of the year 2010 to the reports of 2007-2009. As noted, these are crude comparisons, since some of the parameters of reporting, including data and programme classification system, have slightly changed in the past years. Also, this comparison focuses on the public service channels and on those established commercial channels that have been researched in the earlier reports, not on all twelve channels otherwise included in this report.

The public service channel TV1 has changed its offerings since 2007. This is mostly due to the public service broadcaster YLE's general channel profiling, resulting in different genres designated to different channels. In the past years, the role of foreign fiction, as well as factual programmes, has increased in the programming palette of TV1. In contrast, there is a decline in the share of current affairs programming in the channel's output.

The greatest changes in another public service channel, TV2, pertain to the notable increase of factual programming, and to some increase in the share of domestic and foreign fiction, as well as to the decrease of feature films and entertainment in the channel profile.

The Swedish-language public service channel FST5 has increased its output of current affairs programming significantly, as well as sports programming somewhat. The trends since 2007 also include the decline of the shares of children's and educational programmes in the channel's output.

The public service channel Teema has over the past years diminished its educational programming. Also, the share of entertainment has decreased. In contrast, current affairs, foreign fiction, and films have gained more prominence in the channel's profile.

In 2010, the profile of the commercial channel MTV3 shows a clear increase in the shares of entertainment and factual programmes. All in all, however, the channel's profile remained relatively unchanged in the three previous years, 2007-09.

Subtv, the youth-oriented sister channel of MTV3, has increased its offerings of foreign fiction, and (contrary to the year 2009) also factual programming. The changes in the channel's profile also include an increase in the share of children's programmes.

The commercial competitor of MTV3, Nelonen, shows an increase of factual programming in its profile of 2010, compared to 2007-09. As noted already in earlier reports, life style programming is typical to the channel's fare. Also the share of entertainment has increased. In contrast, the shares of other programme types, with the exception of feature films, have declined.

During the past four years Nelonen Media's other channel, JIM, has increased its entertainment output notably. On the contrary, the channel decreased its sports programming. Relatively narrow in its profile, the channel also diminished the shares of the other genres it offers, namely factual programmes, foreign fiction, and films.

Another Nelonen Media channel, Liv, is defined by the broadcast company as a lifestyle

channel directed towards the female audience. Most of the Liv's programmes (80 %) are current affairs programmes. The second largest programme group is entertainment programmes (14 %). Foreign fiction covers five percentages of the whole. Movies and domestic fiction each account for less than a percent. In 2010 Liv was the most "infotainment" oriented channel of all and offered a great variety of programmes that mixed fact and entertainment.

Overview of the Largest Programme Categories

The three largest programme categories in 2010 (as in 2009) were factual programmes (34 %), entertainment (20 %), and foreign fiction (19 %). In 2009, the share of entertainment had grown significantly, some 11 percentage points, compared to 2007, and amounted to one fourth of the total Finnish TV supply. In the Finnish television Supply 2009 report, this trend was discussed under the increase of reality-based programming, but also taken as a sign of "entertainization" of the overall output.

In 2010, the share of entertainment plummeted to one fifth of all programming. Given the challenges of genre classification in the era of infotainment and reality programming (see also the earlier Finnish Television Supply reports), it is difficult to assess whether the programme output is become more entertainment or factual-oriented. Both trends seem to co-exist.

Foreign fiction increased its share from 2009 to 2010 – and thus reversed the trend of decline over the past years. In summary, as noted in the report of 2009, the Finnish television supply is characterized by large programme categories become bigger, and the small categories getting smaller.

Factual Programmes in Focus

The broad genre of factual programmes has increased its share in the overall Finnish TV supply steadily and significantly. In 2007, factual programming comprised 19 % of the fare of the free-to-air channels, in 2009 already one fourth of the total supply. In 2010, its share was 34 %. The comparison between 2007 and 2010 shows that, in effect, the supply of factual programmes had doubled in four years.

The report of 2009 mentioned the trend of entertainization. However, as noted, one could interpret the data as indicating a "factualization", or the trend of infotainment that merges the conventional categories of information and entertainment. It is clear that the ever-growing subgenre of reality programming plays a crucial role in this trend. In this report, factual programming consists of conventional factual output, but also of cultural and life style programmes (more, see Chapter 6).

Public Service Television (YLE)

The programme supply of the four channels of the Finnish public service television YLE (TV1, TV2, FST5, Teema) offered in 2010 a broad array of programme types, with a relatively extensive supply of domestic programming. YLE's programming profile has remained practically unchanged from 2009 to 2010. However, the share of reruns has increased, while the share of new programming has decreased in the public service channels.

Prime time causes an increase in the shares of film, news, factual programmes, as well as sports, domestic fiction, and entertainment. In contrast, the shares of foreign fiction, current affairs, children's programmes, and education programmes, decrease in the evening hours.

As noted, YLE as a whole offers full-service programming, but two programme categories stand out in 2010: Factual programmes amounted to one third of all programming, and foreign fiction to 20 % of YLE's total supply. The share of current affairs increased from 2009 and comprised some 10 % of the output in 2010. Other genres get less than a ten-percent-share of YLE's overall profile. Films and children's programmes amount both to some 7 % YLE's TV supply.

Diversity

The quantitative diversity of Finnish television supply was in this report examined by two different metrics: The relative entropy index was used to analyze individual channels, the Herfindahl–Hirschman Index (HHI) to depict overall supply.

Individual Channels

In 2010, the most diverse channel was MTV3 (index: 0.89), but the public service TV2 was not far behind (0.85). This reflects the ongoing situation, with MTV3 and TV2 indicating roughly equally broad supply – the situation that has been depicted also in the earlier reports. The two channels were followed by FST5. Its relative entropy index of 0.80 indicates diverse programming, yet shows that the channel has narrowed its output since 2009 (0.83). Nelonen's score was 0.77, TV1 scored 0.75, and SuomiTV 0.74.

YLE Teema has maintained its level of diversity since 2007, yet shows a decline in diversity from the previous year to the narrow score of 0.51 in 2010. It was bypassed by the commercial channel Subtv; the latter with a diversity score of 0.65. JIM and Liv both scored 0.33.

In 2009, the public service TV1, TV2, Teema, and FST5 offered, as a whole, a very diverse output (with the Relative Entropy Index score of 0.94). Together, they form as diverse supply as the public service TV2 alone. Their total output has clearly diversified from 2009 (0.89).

The relative entropy index suggests that no dramatic changes have occurred of during the period of 2008-10. The most obvious change from 2009 to 2010 is the increased diversity score of Subtv. Despite some fluctuations, MTV3 and TV2 remain as the most diverse channels of the Finnish channel palette.

Overall Supply

In addition to the relative entropy indices of the individual channels, the total Finnish television supply was examined with another index, HHI. The results indicate that Finnish television output has narrowed down: A few large programme categories increasingly dominate the supply. The trend is clear: During the four-year period, Finnish television offered its most diverse programming in 2007, and was at its narrowest in 2010. Yet, the Finnish television output has not scored in the range of very diverse supply even in 2007, but the diversity indices have indicated moderate diversity in 2007-2009.

In contrast, in 2010 the prime time score of the total supply indicated a very concentrated, or narrow, supply. In 2008 and 2009, the total output was more diverse than prime time, but in 2010 such a difference does not exist. The trend of narrowing programme supply has been relatively consistent in the past years.

Johdanto

Tämä selvitys kuvaa suomalaista vapaasti saatavilla olevaa televisiotarjontaa vuonna 2010. Se on järjestyksessään 11. vuotuinen selvitys, jossa kuvataan televisiotarjonnan yleistä ja kanavakohtaista rakentumista sekä monipuolisuutta. Se kattaa maanpäällisessä verkossa vapaasti saatavilla olevat yksitoista kanavaa: TV1, TV2, FST5, Teema, MTV3, Sub, Nelonen, JIM, Nelonen Sport, Liv, The Voice/TV Viisi ja SuomiTV. The Voicea ja TV Viittä on tarkasteltu yhtenä kanavana, sillä katsojan näkökulmasta kanavat näyttäytyvät vuonna 2010 yhtenä, koska ne tarjoavat ohjelmaa vuorotellen samalla kanavapaikalla. Maksutelevisiokanavat eivät ole mukana tämän raportin tarkasteluissa. Tv-yhtiöiden näkökulmasta olisi perusteltua tarkastella myös maksukanavia, jotta kunkin yhtiön kokonaistarjonnasta saisi paremman kuvan. Toisaalta taas kuluttajien ja kansalaisten näkökulmasta on perusteltua tarkastella vain vapaasti saatavilla olevia kanavia.

Raportin tarkoitus on tukea viestintäpoliittista päätöksentekoa luomalla yleiskuva suomalaisille tarjolla olevasta televisio-ohjelmistosta ja sen monipuolisuudesta sekä kehityksestä. Se antaa eväitä suhteuttaa Yleisradion tarjontaa toimiluvanvaraiseen televisiokenttään. Liikenne- ja viestintäministeriö on raporttien avulla halunnut seurata, miten televisiotarjonnan kokonaisuudelta edellytetty monipuolisuus toteutuu käytännössä. Raportin on ajateltu myös hyödyttävän alan toimijoita antamalla kokonaiskuvan tv-tarjonnasta.

Tämä raportti jatkaa edellisvuosien tv-tarjontaraporttien mallia. Toteutustapa on lähes sama kuin vuoden 2009 raportissa. Aineistona on toiminut koko vuoden aineisto ja ohjelmaluokituksena ns. Finnpanel-luokitus. Vuonna 2009 tehtiin vertailua vuosien 2006, 2007 ja 2008 kokonaisaineistoon, joten vuoden 2010 tuloksia on ollut kohtalaisen helppo verrata edellisvuosien aineistoihin. Edellisvuosista poiketen vuonna 2010 ei tarkasteltu formaattitietoja, koska niitä ei saatu kaikista tv-yhtiöistä ja muista lähteistä niiden selvittäminen oli ongelmallista.

Ensimmäisessä luvussa tehdään lyhyt yleiskatsaus tv-vuoteen 2010. Se käy läpi tv-kentän suurimmat muutokset ja tarkastelee myös katselun kehitystä. Kokonaistarjonta esitetään luvussa 2 ja ohjelmatarjonta kanavittain luvussa 3. Luvussa 4 käsitellään julkisen palvelun kanavien kokonaisuutta. Luku 5 keskittyy monipuolisuuteen ja luvussa 6 keskitytään tarkentamaan asia-, kulttuuri- ja lifestyleohjelmaluokan tarjontaa.

Hankkeen toteutuksesta on vastannut Helsingin yliopiston Viestinnän tutkimuskeskus CRC. Projektin koordinaattorina on toiminut yliopistonlehtori VTT Janne Matikainen. Analyyseista ja lukujen 2-6 kirjoittamisesta ovat vastuussa VTM Miika Vähämaa ja VTK Kennet Härmälä. Luvun yksi ovat kirjoittaneet Janne Matikainen ja VTT Minna Aslama. Aineiston koodauksesta vastasi valt.yo. Meri Kuusisto. Yhteenvedon käännöksen ruotsiksi on tehnyt VTM Jaana Hagelberg ja englanniksi Minna Aslama. Hankkeen tieteellisenä johtajana on toiminut professori Hannu Nieminen.

Hankkeen toteuttamista tuki ja valvoi ohjausryhmä johon kuuluivat vastuullinen tutkija Johanna Jääsaari (HY), professori emerita Ullamaija Kivikuru (HY), professori Hannu Nieminen (HY), viestintäneuvos Elina Normo (Liikenne- ja viestintäministeriö), erikoistutkija Tuomo Sauri (Tilastokeskus) sekä suunnittelija Pauliina Shilongo ja yliopistonlehtori Janne Matikainen Viestinnän tutkimuskeskuksesta.

Aineistot ja menetelmä

Raportti kattaa vapaasti saatavilla olevien valtakunnallisten kanavien TV1:n, TV2:n, FST5:n, Teeman, MTV3:n, Subin, Nelosen, JIM:n, Nelonen Sportin, Livin, The Voice/TV Viiden ja SuomiTV:n tarjonnan.

Tutkimuksen aineistot koostuvat sekä koko vuoden kattavasta kokonaisaineistosta että viiden viikon otoksesta. Otoksena toimivat viikot 9, 17, 31, 40 ja 50, jolloin ei ollut suuria urheilukilpailuja tai muita normaalia tv-tarjontaa vinouttavia tapahtumia. Aineistot perustuvat Finnpanel Oy:n tv-mittaritutkimusta varten tv-yhtiöiltä saamiin lähetyspäiväkirjoihin. Tietoja on myös tarkistettu mm. lehtien tv-ohjelmätiedoista ja kanavien verkkosivustoilta. Yleisradion kanavia sekä MTV3:a ja Subia koskevia ohjelmätietoja saatiin myös suoraan yhtiöltä.

Aineistojen raportointi ei perustu ohjelmanimikkeiden määrään vaan lähetykseen. Tulokset esitetään useimmiten joko prosenttiosuuksina tai viikoittaisina tuntimäärinä. Aineisto kertoo siitä, millainen ohjelmatarjonta on katsojien kannalta; millaiset ohjelmat saavat eniten tilaa lähetyksissä. Tämä on yleinen käytäntö ohjelmistotutkimuksissa. Kuulutuksiin, mainoksiin yms. käytettyä aikaa sen sijaan ei ole laskettu mukaan.

Aineistona on viime vuoden tapaan käytetty koko vuoden kattavaa aineistoa ja Finnpanelin ohjelmaluokitusta. Kokonaisaineiston lisäksi käytössä on kuitenkin ollut myös viiden viikon otos (viikot 9, 17, 31, 40 ja 50). Otos on välttämätön, sillä kokonaisaineisto ei sisällä esimerkiksi tietoja ohjelmien alkuperästä tai uusintoista. Viiden viikon otos on yhtäältä riittävä antamaan luotettavan kuvan ohjelmiston luonteesta ja toisaalta työekonomisesti riittävän pieni työmäärän pitämiseksi hallittavana.

Kokonaisaineisto on tilattu Finnpanelilta ja pitää sisällään kanavakohtaiset tiedot ohjelmaluokkien tarjonnasta niin prosenttiosuuksina kuin minuuttimäärinä. Vuoden 2010 tietojen lisäksi käsitellään tietoja vuosilta 2006, 2007, 2008 ja 2009, jotta jonkinlaista pidemmän aikavälin tarkastelua pystyttäisiin tekemään. Tiedot vuosilta 2006–2009 eivät ole suoraan vertailukelpoisia keskenään. Esimerkiksi kaikkien kanavien ohjelmaluokkakohdaisia tietoja ei ollut saatavilla vuodelta 2006. Lisäksi vuoden 2006 parhaan katseluajan tiedot eivät olleet työryhmän käytössä, eivätkä myöskään vuoden 2009 osalta. Vuoden 2010 parhaan katseluajan tiedot tilattiin Finnpanelilta.

Kuten aiempinakin vuosina, otosviikkoja on käytetty parhaan katseluajan tietojen lisäksi alkuperämaan ja uusintatietojen osalta. Nämä tiedot on saatu samoin kuin aiemmissa tv-tarjonta-raporteissa eli tutkimalla lehtien ja verkkosivujen tv-ohjelmätietoja, jolloin koodatuissa tiedoissa on puutteita. Otosviikkoja käytettiin myös raportin asiaohjelmiin keskittyvässä luvussa.

Yleisradio ja MTV toimittivat työryhmälle kanaviensa ohjelmätiedot otosviikoilta. Näiden kanavien alkuperämaa- ja uusintatiedot perustuvat yhtiön omiin tietoihin ja ovat siten tarkempia kuin lehdistä ja verkkosivulta koodatut tiedot. Eri yhtiöiden tapa määritellä ensilähetykset ja uusinnat vaihtelee, joten kanavien ensiesityksiä ja uusintoja koskevat tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia keskenään. Tästä syystä uusintoja ei käsitellä erillisessä kappaleessa, mutta ne ovat esitelty kanavien yhteydessä.

Raportissa on ohjelmaluokituksen osalta ollut toista kertaa käytössä ns. Finnpanel-luokitus, jossa varsinaisia ohjelmaluokkia on 11:¹ uutiset, ajankohtaisohjelmat, asia/kulttuuri/lifestyle-ohjelmat, opetusohjelmat, kotimainen fiktio, ulkomainen fiktio, elokuvat, viihde/kevyt musiikki/reality-ohjelmat, urheiluohjelmat, lastenohjelmat ja

¹ Aiemmissä raporteissa käytetyssä luokituksessa oli 13 ohjelmaluokkaa.

muut ohjelmat.² Asiaohjelmat luokiteltiin kolmeen erilliseen alakategoriaan - asia/kulttuuri/lifestyle-ohjelmat - ja niitä tarkastellaan luvussa 6. Luokittelurunko on esitelty liitteessä 1.

Alkuperämaan osalta tarkastelu on suoritettu niin, että ohjelmien alkuperämaat on koodattu viiteen eri ryhmään: Suomi, Pohjoismaat, muu Eurooppa, Pohjois-Amerikka ja muu maailma. Uusintatietojen osalta on selvitetty tieto siitä, onko ohjelma esitetty uusintana vai onko kyseessä ensilähetys.

Vuoden 2009 raportissa oli selvitetty formaatti-ohjelmat. Puutteellisten tietojen vuoksi formaattitieto jouduttiin vuoden 2010 raportista jättämään pois.

² Vuoden 2009 alussa Finnpanel otti käyttöön populaarikulttuuri-luokan. Käytännössä kuitenkin vain YLE on ottanut luokan käyttöönsä ja senkin kanavista lähinnä Teema. Populaarikulttuuri-luokka on jätetty pois tämän raportin tarkastelusta ja ohjelmat liitetty osaksi kulttuuriohjelmien tarjontaa, eli asiaohjelmaluokkaan.

1. Yleiskatsaus Tv-vuoteen 2010

Tässä luvussa kuvataan lyhyesti vuoden 2010 suomalaista televisiomaisemaa käymällä läpi niin lainsäädännössä, toimialan rakenteessa kuin television katselussa tapahtuneet muutokset. Näin luku tarjoaa taustan, jota vasten jäljempänä raportissa tarkasteltua ohjelmatarjontaa on hyvä peilata.

1.1 Laitekanta

Finnpanelin³ mukaan suomalaistalouksissa on noin 4 miljoonaa tv-vastaanotinta. Vuonna 2010 laitekannassa yleistyi HD-vastaanotinten määrä, kun niitä vuoden 2009 lopussa oli noin 30 %, niin vuoden 2010 lopussa vastaanottimista HD-tasoisia oli 40 %.

Finnpanelin selvitys kertoo edelleen, että television katselu tietokoneen näytöltä oli edellisvuosien tasolla. Kotitalouksista 27 % ilmoitti, että heillä katsotaan tv-ohjelmia tietokoneen kautta. Tallentavien digisovittimien määrä kotitalouksissa lisääntyi ja niitä oli puolella kotitalouksista, mutta tallennekatselun osuus oli vain 6 % kokonaiskatselusta⁴.

Maksullisten tv-kanavien suosio näyttää pysyneen samana jo useamman vuoden. Vuoden 2010 lopussa maksullisia kanavia tilasi 26 prosenttia tv-talouksista, joka on 2 % vähemmän kuin edellisvuonna⁵.

Televisiottomien talouksien osuus on pysynyt vuoden 2009 9 %:n tasolla⁶. Vuoden 2010 päättyessä televisiomaksun maksajia oli lähes 1,9 miljoonaa. Laskua oli edellisvuoteen noin 5000 maksajaa eli laskuvauhti on edellisvuosista tasaantunut⁷.

1.2 Toimialakenttä

Toimialakentässä leimallisina piirteitä oli vuonna 2010, että toimilupapäätöksiä tehtiin useita. Päätökset noudattivat jo edellisvuonna aloitettua linjaa, jonka mukaan kaikki luvat päättyvät vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2016 toimilupapäätöksiä aiotaan tarkastella laajana kokonaisuutena yksittäisten päätösten sijaan.

Valtioneuvosto myönsi Anvia Oyj:lle kaksi verkkotoimilupaa. Toinen on valtakunnallinen (kanavanippu F), ja mahdollistaa sekä teräväpiirto- että standardilähettykset. Toinen lupa rajoittuu Uudenmaan alueelle ja on tarkoitettu teräväpiirtolähettyksiin. Varsinaiset ohjelmistoluvat myönnettiin vuonna 2011. Verkkotoimilupia hakivat myös Digita ja DNA, mutta kilpailun edistämisen perusteella lupa myönnettiin Anvialle.

Vuoden 2010 aikana jatkettiin MTV3:n ja Nelosen toimilupien voimassaoloa ja lisäksi jatkoa saivat seuraavat kanavat: Nelonen Sport, Nelonen Sport Pro, Liv, Jim, Sub, Sub-Leffa/Juniori, MTV Juniori, MTV3 MAX, Turku TV, Voice/TV5, CANAL+ ja Disney-Channel.

Kanavanippuihin B, C ja E myönnettiin neljä uutta ohjelmistotoimilupaa, hakijoita näihin kanavanippuihin oli kaikkiaan 16. URHOn Oy:lle myönnettiin toimilupa urheilutelevisiolle kanavanippuun B, joka näkyy koko maassa. MTV Oy:lle myönnettiin toimilupa C-nippuun maksullisen urheilukanavan CANAL+ Sport2:n lähettämiseen. E-nippuun myönnettiin kaksi lupaa, joiden saajat ovat SBS Finland Oy ja Sanoma Television Oy. SBS:n The

³ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 9.8.2011)

⁴ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 9.8.2011)

⁵ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 9.8.2011)

⁶ <http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/tvtaloudet/viimeisin/> (luettu 9.8.2011)

⁷ <http://www.tv-maksu.fi/index/tietoa/tilastot.html> (luettu 9.8.2011)

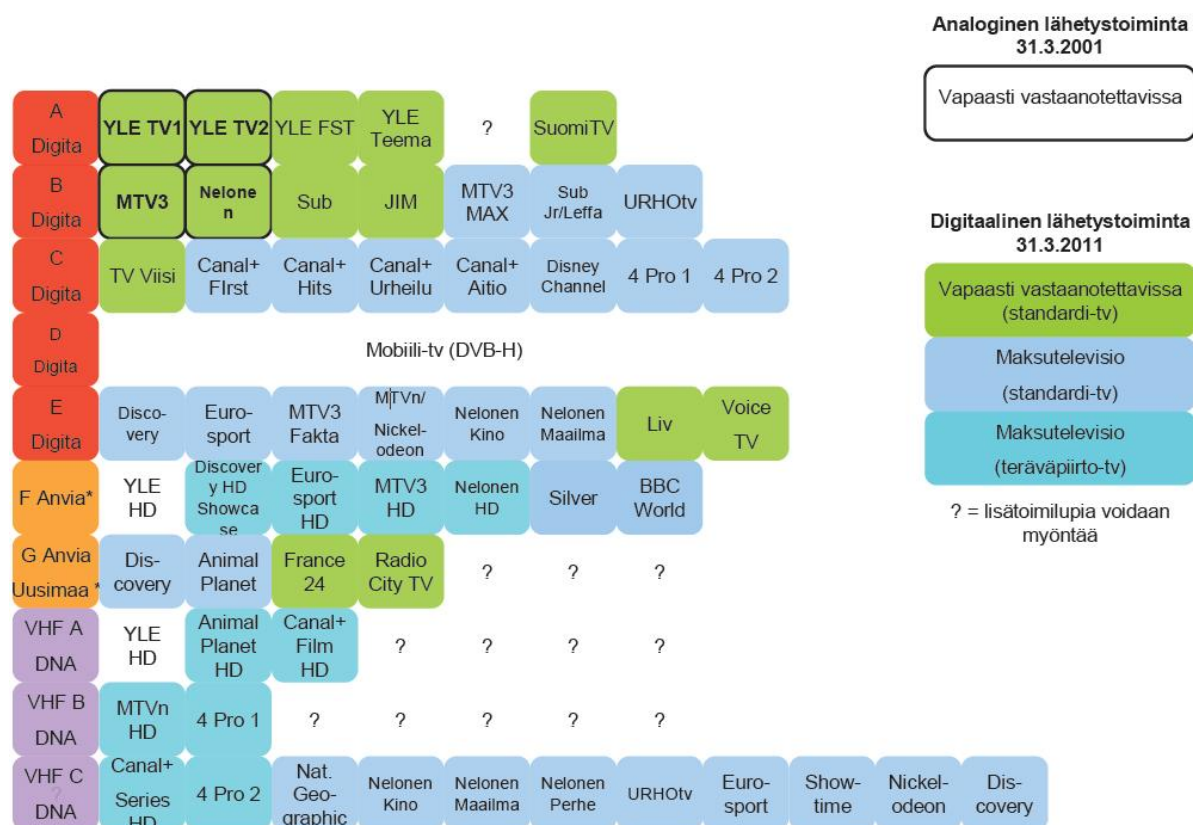
Voice TV on musiikkiviihteeseen keskittyvä ilmaiskanava, joka on aiemmin jakanut kanavapaikan TV Viiden kanssa. Sanoma Television aloittaa uuden maksullisen teemakanavan nimeltä Nelonen Maailma, joka keskittyy matkailuun ja luontoon.

Lisäksi vuoden aikana myönnettiin seitsemän teräväpiirtolupaa Discovery Channel: Animal Planet HD (luonto), Family Channel Oy (nuoriso), MTV Oy: CANAL+ Film HD (elokuvat, 19.8.2011 alkaen nimellä CANAL+ First HD), MTV Networks AB: MTVn HD (musiikki, lastenohjelmat), Sanoma Television Oy: Nelonen Sport Pro HD (urheilu), Turner Entertainment Networks International Limited (elokuvat) ja Viasat Finland AB: TV 1000 HD (elokuvat).

Kaiken kaikkiaan digitaalinen teknologia on mahdollistanut kanavien määrän lisäämisen, mikä näkyy vuoden 2010 aikana tehdyissä toimilupapäätöksissä. Sama trendi on nähtävissä vuonna 2011 eli uusia kanavia - ja varsinkin teräpiirtokanavia - tulee koko ajan lisää.

Vuonna 2010 vapaasti saatavilla olleet sekä maksulliset olevat kanavat on lueteltu kuviossa 1.2.1.

Kuvio 1.2.1 Vapaasti saatavilla olevat ja maksulliset kanavat 2010 kanavaniputtain

Kanavanippujen väestöpeittoprosentit ovat seuraavia:

Digita A = 99,9 %

Digita B = 99,9 %

Digita C = 78 - 90,4 %

Digita E = 95 %

Anvia F = 60 %

Anvia G = pääkaupunkiseutu (tarkkaa peittoprosenttia ei saatavilla)

DNA VHF A, VHF B ja VHF C = 57 % (tilanne toukokuussa 2011, rakentaminen jatkuu, tavoitteena 86 % vuoden loppuun mennessä)

Kansanedustaja Mika Lintilän johtaman parlamentaarisen työryhmän selvitys Yleisradion tehtävästä, rahoituksesta ja hallinnosta vuodelta 2009 (ks. Lintilä & Tunturi 2009) ei johtanut päätöksiin. Viestintäministeri Suvi Lindén siirsi asian ratkaisun yli kevään 2011 vaalien seuraavalle hallitukselle.

Televisio- ja radiotoimintaa koskeva laki muuttui vuoden 2010 toukokuun alussa mainoskatkojen ja tuotesijoittelun osalta. Mainosaikaa ei nostettu eli yhtä ohjelmatuntia kohden saa edelleen olla 12 mainosminuuttia. Sen sijaan ohjelmissa ei enää vaadita 20 minuutin yhtenäistä ohjelmajaksoa. Elokuviin kohdalla uusi laki sallii mainoskatkon kutakin 30 ohjelmaminuuttia kohden aikaisemmin 45 minuutin sijasta. Televisio- ja radiotoimintaa koskevan lain mukaan tuotesijoittelu on jatkossa sallittua elokuvissa, tv-elokuvissa, sarjoissa, urheiluohjelmissa ja kevyissä viihdeohjelmissa.

Markkinoinnin tunnistettavuus, tuotesijoittelu ja alaikäisten suojelu laajenivat koskemaan osin myös tietoverkoissa tarjottavia tilausvideopalveluja (video-on-demand). Sääntely ei kuitenkaan koske YouTuben kaltaisia videoalustapalveluja eikä yksityisten ihmisten harrastemielessä ylläpitämiä kotisivuja.

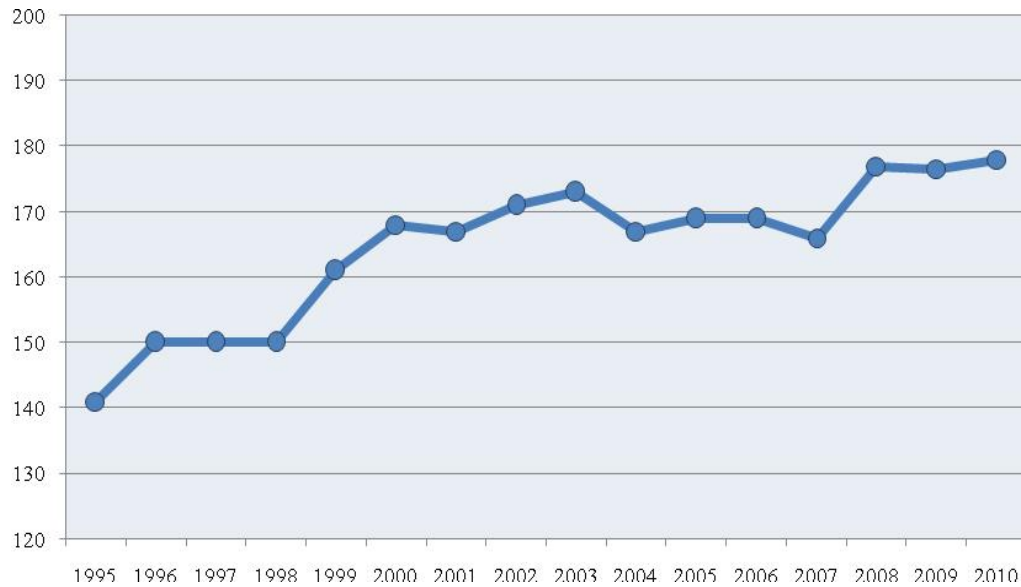
1.3 Muutoksia katselussa

Televisio on keskeinen osa suomalaisten arkea. Vuonna 2010 tv:n keskimääräinen katseluaika oli kaksi tuntia ja 58 minuuttia vuorokaudessa, kaksi minuuttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Suomalaisten televisionkatselu on kuitenkin suhteellisen maltillista: televisiota katsotaan päivittäin noin puoli tuntia vähemmän kuin Saksassa tai Ranskassa, tunnin vähemmän kuin Iso-Britanniassa, ja kaksi tuntia vähemmän kuin Yhdysvalloissa. Kaikissa näissä maissa tv:n katselu on kuitenkin ollut kasvussa viime vuodet (ks. esim. Sobakar 2011.)

Kuten kuvio 1.3.1 osoittaa, myös Suomessa tv:n katselun määrän kasvu jatkuu. Television äärellä vietetään selvästi enemmän aikaa kuin 10–15 vuotta sitten. Katselu lisääntyi vuosituhatien vaihteeseen saakka, jonka jälkeen se pysyi muutaman vuoden ajan tasaisena. Viime vuosina katselu on kuitenkin noussut aiempaa korkeammalle tasolle. Kasvua selittää osaltaan lisääntynyt kanava- ja ohjelmatarjonta. Toinen selitys on muuttunut mittaustapa, joka on vuodesta 2008 alkaen ottanut huomioon myös siirretyn katselun, ts. esimerkiksi digisovittimelle tallennettujen ohjelmien katselun, sekä ns. vieraskatselun (ks. myös Suomalainen tv-tarjonta 2009 -raportti, Lehtinen 2010). Joka toisella tv-taloudella oli vuonna 2010 tallentava digisovitin, ja ajassa siirretyn katselun osuus oli kuusi prosenttia kokonaiskatselusta⁸.

⁸ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 11.8.2011)

Kuvio 1.3.1. Televisionkatselun kehitys 1995–2010

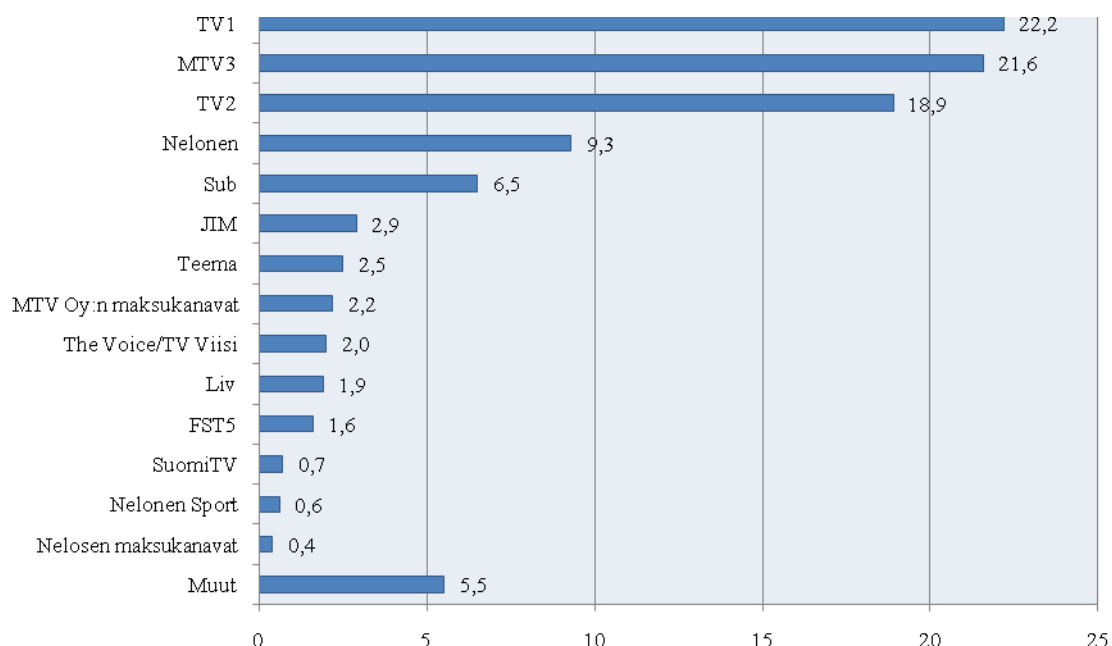

Lähde: Finnpanel

Kuvio 1.3.2 havainnollistaa eri kanavien osuuksia kokonaiskatselusta. Perinteisillä tv-yhtiöillä ja kanavilla (Yleisradio, MTV Oy, Nelonen Media) on edelleen valta-asema suomalaisilla tv-markkinoilla. Julkisen palvelun rooli on merkittävä: TV1 oli vuonna 2010 katsotuin kanava – vaikkakin MTV3 ja TV1 kilpailevat edelleen jokseenkin tasapäisesti katsotuimman kanavan tittelistä. YLE:n kanavat muodostivat yhteensä jopa 45 prosenttia koko katselusta. Kun mukaan luetaan kaupallisten yhtiöiden maksukanavat, MTV Oy:n osuus oli noin kolmekymmentä prosenttia, Nelonen Median noin viisitoista prosenttia kokonaiskatselusta.⁹

⁹ Ks. <http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/share/2010/> (luettu 11.8.2011).

Kuvio 1.3.2. Suomalalaisten televisiokanavien katseluosuudet 2010 (%)

Lähde: Finnpanel

Maksukanavien osuus television katselusta oli edellisvuoden tapaan seitsemän prosenttia. Noin joka neljännessä tv-taloudessa on maksu-tv, ja maksukanavatalouksissa se kattaa katselusta viidenneksen. Katsotuimmat maksukanavat olivat MTV3 MAX, Eurosport, Discovery, MTV3 Fakta, ja MTV3 Leffa¹⁰.

Suomalaisten suosikkiohjelmat ovat säilyneet perinteisinä. *Itsenäisyyspäivän vastaanotto* (TV1) oli myös vuoden 2010 suosituin ohjelma ja kokosi yli kaksi miljoonaa suomalaista ruudun ääreen, kuten myös TV1:n itsenäisyyspäivän uutislähetys. Kärkikymmenikköön mahtui lisäksi kolme muuta uutislähetystä, kolme urheilutapahtumaa, sekä viihdeohjelmat *Tanssii Tähtien kanssa* (MTV3) ja *Miss Suomi 2010* (MTV3).¹¹

Televisionkatselu on saanut uusia muotoja. Aikasiirron ohella tietokoneet muuttavat hiljaksen katselun olemusta. Vaikka esimerkiksi varsinainen IP-TV on harvinaisuus, vuoden 2010 loppupuolella jopa 27 prosenttia kotitalouksista käytti tietokonetta tv:n katseluun.¹²

¹⁰ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 11.8.2011)

¹¹ http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 11.8.2011)

¹² http://www.finnpanel.fi/lataukset/tv_vuosi_2011.pdf (luettu 11.8.2011)

2. Yleiskatsaus ohjelmatarjontaan

Tässä luvussa annetaan yleiskuva suomalaisen televisiojärjestelmän kokonaistarjonnasta. Luvussa 2.1 esitetään kahdentoista tässä raportissa tarkasteltavana olevan kanavan ohjelma-ajat, jotka muodostavat kokonaiskuvan suomalaisen tv-tarjonnan laajuudesta. Luvussa verrataan parhaan katseluajan tarjontaa kokonaistarjontaan ja ohjelmiston alkuperämaita. Kotimaiseen tarjontaan paneudutaan tarkemmin, samoin ensilähetysten osuuteen, ja lopuksi kuvataan vielä erikseen lastenohjelmia osana suomalaista tv-tarjontaa.

2.1 Ohjelma-aika

Vuonna 2010 tutkimuksessa mukana olevien kahdentoista tv-kanavan ohjelmatarjonta oli keskimäärin 1 179 viikkotuntia, eli yli 168 ohjelmatuntia vuorokaudessa. Tarjonta on lisääntynyt viime vuodesta yli sadalla viikkotunnilla – trendi, joka näkyi edellisvuodenkin raportissa. Lukuun ei sisälly kanavien muu tarjonta, kuten uutisikkunat, chatit ja mobiilipelit. Kahdentoista kanavan ohjelma- ja muu tarjonta yhteensä oli noin 1 658 viikkotuntia eli yli 236 tuntia päivittäin.

Taulukko 2.1.1 esittää tarjonnan määrän kanavittain. Eniten varsinaista ohjelmatarjontaa on The Voice/TV Viidellä, sillä kaksoiskanava lähetti ohjelmaa käytännössä vuorokauden ympäri. Muista kanavista eniten ohjelmaa viikottain lähettävät MTV3, TV2 ja TV1. Ohjelmatarjonta TV1:llä oli vähentynyt kaksi tuntia edellisestä vuodesta ja oli nyt 116 viikkotuntia. TV2 oli tarjonnan määrässä yhä TV1:n edellä. Kuten vuonna 2009, MTV3 lähetti ohjelmia yli 17 tuntia vuorokaudessa, ja myös Nelonen ja Sub pääsivät molemmat noin 15 tunnin ohjelmatarjontaan vuorokaudessa. Nelonen Sport (Urheilukanava) oli puolestaan vähentänyt ohjelmatarjontaansa radikaalisti, aiemmasta 92 viikkotunnista 41 tuntiin vuorokaudessa. Kanava lopetti toimintansa ilmaiskanavana vuoteen 2010. JIM:in ohjelmatarjonta kasvoi 12 tunnilla viikossa, Teeman tarjontamäärä pysyi lähes samana. Vähiten varsinaisia ohjelmia tarjosivat FST5 (runsaat yhdeksän tuntia vuorokaudessa) ja Nelonen Sport (vajaat kuusi tuntia vuorokaudessa). Kaiken kaikkiaan kanavien yhteenlaskettu ohjelmatarjonta lisääntyi hieman, mutta ei mitenkään huomattavasti.

Taulukko 2.1.1

Viikottainen ohjelma-aika kanavittain (h/vko) 2009 ja 2010

	2009	2010
TV1	118	116
TV2	120	121
FST5	58	65
Teema	81	78
MTV3	117	122
Sub	104	103
Nelonen	107	108
JIM	83	95
Liv	-	100
Nelonen Sport	92	41
The Voice/TV Viisi	166	159
SuomiTV	-	72
Yht.	1046	1179

Varsinainen ohjelmatarjonta ja muu tarjonta

Vaikka raportti keskittyy kanavien varsinaiseen ohjelmatarjontaan, taulukko 2.1.2 osoittaa, että The Voice/TV Viittä lukuun ottamatta kaikki kanavat lähettävät runsaasti myös muita tv-palveluja: pelejä, chatteja sekä uutis- ja ostospalveluja. Kanavien käytännöt eroavat kuitenkin tämän muun ohjelmatarjonnan luokittelussa niin, että ainakin Subilla juonnetut pelit ovat viihdeohjelmia eivätkä muuta ohjelmaa, toisin kuin muiden kanavien erilaiset chatit, pelit tai Subinkin ostos-tv-lähetykset. Tämä aiheuttaa sen, etteivät kanavien tiedot ole täysin vertailukelpoisia keskenään, ja vaikuttaa myös muihin Subia koskeviin tietoihin (esimerkiksi kotimaisuusaste).

Selvästi eniten muuta kuin varsinaista ohjelmatarjontaa löytyi YLE TEEMA:n ohjelmistosta: 87 tuntia viikossa eli yli 12 tuntia vuorokaudessa. Lähes koko TEEMA:n muu tarjonta koostui *Teematiedosta*. Edellisvuodesta poiketen FST5 ei enää lähetä muuta ohjelmistoa varsinaisen ohjelmatarjontansa lisäksi (vain 1 tunti viikossa).

Eniten muuta ohjelmatarjontaa esittivät JIM, LIV ja Sub. Kuten vuonna 2009, nytkin suurin osa Subin muusta tarjonnasta koostui chat-ohjelmista, joita näytettiin kanavalla erityisesti yö- ja aamuaikaan. JIMin muu tarjonta koostui lähinnä peleistä ja ostos-tv:stä. MTV3:n muu kuin varsinainen ohjelmatarjonta koostui puolestaan lähinnä erilaisista peleistä ja chateista. TV2:n muu tarjonta piti sisällään ainoastaan pelejä ja TV1:n ainoastaan *Uutisikkunan*. Nelosen muu tarjonta koostui lähinnä ostos-tv:stä ja peleistä.

Raja varsinaisen ohjelmatarjonnan ja muun tarjonnan välillä on häilyvä. Kiintoisaa on, että esimerkiksi Sub on itse määritellyt juonnetut pelit varsinaiseksi ohjelmatarjonnaksi ja ohjelmatyypiltään viihteeksi. Kuitenkin *Ostos-tv:n* kanava sijoittaa muuhun tarjontaan, vaikka sekin tyyllillisesti muistuttaa varsinaisia ohjelmia. Syynä tähän on se, että Ostos-tv on myytyä kaupallista aikaa.

Taulukko 2.1.2

Muu tarjonta ja paras katseluaika h/vko

	Muu tarjonta	Uutiset	Pelit	Chatit	Ostos	Muu
TV1	36	36	-	-	-	-
TV2	41	-	41	-	-	0
FST5	1	-	-	-	-	1
Teema	87	-	-	-	-	87
MTV3	42	1	7	27	6	0
Sub	61	-	6	36	20	0
Nelonen	56	-	40	-	16	0
JIM	69	-	52	-	16	0
Liv	64	-	45	-	16	3
Nelonen Sport	10	-	-	-	9	0
The Voice/TV Viisi	1	-	-	-	1	0
SuomiTV	9	-	-	-	-	9
Yht.	476	37	192	63	84	100

2.2 Kokonaistarjonta ja paras katseluaika

Kuviosta 2.2 selviää, että asia/kulttuuri/lifestyle-ohjelmat ja viihde/kevyt musiikki/reality-ohjelmat¹³ olivat selvästi suurimmat ohjelmaluokat kaikkien kahdentoista kanavan yhteenlasketussa tarjonnassa vuonna 2010. Asiaohjelmien osuus oli 34 prosenttia (edellisvuonna 27 %) ja viihteen osuun viidennes koko tarjonnasta (edellisvuonna 25 %). Kolmanneksi suurimmaksi ohjelmaluokaksi nousi ulkomainen fiktio, jota tarjonnasta oli 19 prosenttia (edellisvuonna 15 %). Järjestys oli sama kuin edellisvuonna. Asiaohjelmien määrän selvää nousua selittävät pitkälti JIMin uudet reality-tyyppiset asiaohjelmat sekä FST5:n *Min morgon* -aamuohjelma.

Suurimpia ohjelmaluokkia seurasi urheilu 11 prosentin osuudella koko tarjonnasta. Kaikkien muiden ohjelmaluokkien osuus jäi alle kymmenykseen. Elokuvia tarjottiin kuusi prosenttia, ajankohtaisohjelmia viisi prosenttia, lastenohjelmia neljä prosenttia, uutisia kolme prosenttia, kotimaista fiktiota kaksi prosenttia ja opetusohjelmia prosentti.

Vuoden 2009 tapaan myös vuonna 2010 suomalainen tv-tarjonta koostui yli kolmanneksen osuudella faktapainotteisista ohjelmista ja tasan puolet viihdepainotteisista ohjelmista.¹⁴ The Voicen runsas musiikkivideotarjonta kasvatti kokonaispaletin viihteellisyyden (ja nimenomaisesti viihdeohjelmien) osuutta merkittävästi. Samaan tapaan vaikutti Nelonen Sportin urheilutarjonta.

Paras katseluaika eli prime time

Illan paras katseluaika on pyritty rajaamaan ajaksi, jolloin ruudun ääressä on keskimäärin vähintään miljoona katselijaa. Tällä perusteella parhaan katseluajan ohjelmiksi on katsottu ohjelmat, jotka alkavat kello 18.00–23.00:n välillä.

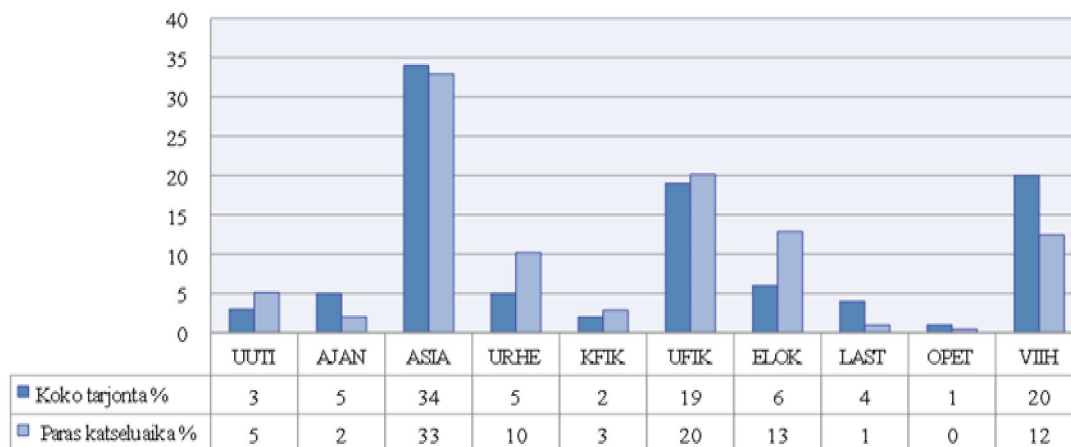
Illan televisiotarjonta näyttää kokonaisuudessaan hieman toisenlaiselta kuin koko vuorokauden tarjonta. Elokuvat, urheilu ja uutiset korostuvat prime time -ohjelmistossa selkeästi kokonaistarjontaan verrattuna. Sen sijaan lastenohjelmat poistuivat ruudusta miltei täysin ja viihdeohjelmienkin osuus väheni iltaisin selvästi. Kuviossa 2.2 vertaillaan kahdentoista kanavan yhteenlasketun kokonaistarjonnan ja parhaan katseluajan ohjelmaprofiileja. Kanavittain profiileja käsitellään tarkemmin luvussa 3.

¹³ Tästä eteenpäin tässä raportissa asia/kulttuuri/lifestyle-ohjelmista puhutaan jatkossa pelkästään asiaohjelmaluokkana ja viihde/kevyt musiikki/reality-ohjelmista taas pelkästään viihdeohjelmina.

¹⁴ Faktapainotteisia ohjelmatyyppejä ovat tässä uutiset, ajankohtaisohjelmat, asiaohjelmat, palvelu- ja harrasteohjelmat, opetusohjelmat sekä kulttuuriohjelmat. Viihdepainotteisia ohjelmia ovat urheilu, kotimainen fiktio, ulkomainen fiktio, elokuva ja viihde. Luokittelun ulkopuolelle jäävät lastenohjelmat ja muut ohjelmat.

Kuvio 2.2

Valtakunnallisten kanavien ohjelmatarjonta ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Julkisen palvelun (YLE:n kanavat TV1, TV2, FST5 ja Teema) ja kaupallisten tarjoajien (MTV3, Sub, Nelonen, JIM, Liv, Urheilukanava, The Voice/TV Viisi ja SuomiTV) ohjelmatarjonnat eroavat kokonaisuuksina toisistaan.¹⁵ Kuten taulukosta 2.2.1 voidaan havaita, suurimmat erot YLE:n kokonaistarjonnan ja kaupallisten kanavien kokonaistarjonnan välillä löytyvät faktapainotteisuudessa ja ensiesityksissä. Jako näkyy myös edellisvuoden tilastoissa.

Taulukko 2.2.1

Julkisen palvelun ja kaupallisten tarjoajien ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katselu-aika	
	YLE	Kaupalliset	YLE	Kaupalliset
Faktapainotteisia ohjelmia	53	38	52	35
Viihdepainotteisia ohjelmia	41	59	43	65
Ensilähetyksiä	39	49	65	60
Uusintoja	61	51	35	40
Alkuperämaa:				
Suomi	49	36	50	30
Muut Pohjoismaat	9	1	11	2
Muu Eurooppa	28	15	25	17
Pohjois-Amerikka	10	45	10	48
Muut maat	4	4	4	3

YLE:n tarjonnasta yli puolet on faktapainotteisia ohjelmia, kun taas kaupallisten tarjonnasta saman lajityypin osuus on 38 prosenttia (vuonna 2009 osuus oli 20 %). Viihdepainotteista ohjelmaa on kaupallisten kanavien tarjonnasta liki 60 prosenttia. Vuoden 2010 tilastojen mukaan vuonna 2009 näkynyt YLE:n selvä faktapainotteisuuden ylivoima on kapenemassa.

Uusintojen osuus on selvästi korkeampi YLE:n kanavilla (61 %) kuin kaupallisilla (51 %) kanavilla. Näissä luvuissa on mukana myös The Voicen ohjelmisto, joka muodollisesti koostuu ensilähetyksistä, vaikka ne sisältävät useaan kertaan toistuvia musiikkivideoita.

¹⁵ Pelkästään julkista palvelua tarkastellaan tässä raportissa vielä tarkemmin luvussa 4.

Tämä puolestaan kasvattaa kaupallisten kanavien ensiesitysten osuutta todellista suuremmaksi. Jo aiemmin todettu reality-tyyppisten asiaohjelmien lisäys kaupallisilla kanavilla selittää faktan ja viihteen tarjontaosuuksien erojen kapenemista YLEn ja kaupallisten toimijoiden välillä edellisvuoteen verrattuna.

Ohjelmatyypit Yleisradiossa ja kaupallisilla kanavilla

Ohjelmaluokkien osalta tarjonta jakaantuu niin, että YLEn tarjonnasta tasan puolet on uutisia, ajankohtaisohjelmia ja asiaohjelmia. Kaupallisilla kanavilla näistä ohjelmista koostuu tarjonnan 38 prosenttia. Taulukko 2.2.2 osoittaa, että sekä YLEn että kaupallisten kanavien selvästi suurimmat ohjelmaluokat ovat asiaohjelmat ja ulkomainen fiktio.

YLEn tarjonnasta 34 prosenttia oli asiaohjelmia ja 21 prosenttia ulkomaista fiktiota. Muut ohjelmaluokat jäivät kymmenekseen (ajankohtaisohjelmat) tai sen alle. Kaupallisten kanavien kokonaistarjonnasta liki kolmannes oli viihdeohjelmia, 18 prosenttia ulkomaista fiktiota, 34 prosenttia asiaohjelmia ja 16 prosenttia urheilua. Opetusohjelmia nähtiin ainoastaan YLEn kanavilla.

Parasta katseluaikaa vertailtaessa esiin nousevat urheilun ja elokuvien korostuminen kaupallisilla kanavilla sekä viihdeohjelmien väheneminen. YLEn tarjonnassa parhaan katseluajan ohjelmatyypit eivät eroa kokonaistarjonnasta yhtä selkeästi. Ainoastaan ajankohtaisohjelmia lähetetään YLEllä vähemmän parhaaseen katseluaikaan koko tarjontaan verrattaessa.

Taulukko 2.2.2

Julkisen palvelun ja kaupallisten tarjoajien ohjelmatarjonta kokonaisuutena ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	YLE	Kaupalliset	YLE	Kaupalliset
UUTI	6	2	7	3
AJAN	10	2	4	1
ASIA	34	34	39	30
URHE	5	5	6	13
KFIK	4	1	5	2
UFIK	21	18	19	21
ELOK	7	6	9	14
LAST	7	3	5	0
OPET	3	0	1	0
VIIH	4	28	5	16
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	380	799	190	271

2.3 Ohjelmat alkuperämaittain

Taulukoissa 2.3.1 ja 2.3.2 tarkastellaan vapaiden kanavien ohjelmien alkuperämaita. Kaiken kaikkiaan 39 % kaikesta tarjonnasta on kotimaista (ks. taulukko 2.3.1), eurooppalaista (Suomi pois lukien) 23 prosenttia ja pohjoisamerikkalaista 34 prosenttia.

Taulukko 2.3.1

Kanavien ohjelmarakenne alkuperämaan mukaan 2010 (%)

	Suomi	Muut Pohjoismaat	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Muu Maailma	Yht.
TV1	54	3	36	6	2	100
TV2	53	4	23	16	4	100
FST5	82	12	2	3	1	100
Teema	27	9	42	11	10	100
MTV3	49	1	14	35	1	100
Sub	16	-	21	62	1	100
Nelonen	19	1	6	69	5	100
JIM	9	1	16	63	11	100
Liv	13	3	20	62	2	100
Nelonen Sport	63	-	19	13	5	100
The Voice/TV Viisi	71	2	2	24	0	100
SuomiTV	35	5	33	21	7	100
Yht. (%)	39	4	19	34	4	100
Yht. h/vko	463	45	222	404	45	1179

Taulukosta 2.3.2 nähdään, että kotimaisesta ohjelmistosta enemmistö on viihdettä (33 %) ja asiaohjelmia (26 %). Noin joka kymmenes kotimainen ohjelma on ajankohtaisohjelma tai urheiluohjelma – muut luokat jäävät alle kymmeneen. Muualta Pohjoismaista hankitaan eniten asiaohjelmia (48 %) ja fiktiota (17 %); nämä ovat suurimmat ohjelmaluokat myös pohjoismaiden ulkopuolelta tuotetusta eurooppalaisesta ohjelmistosta. Pohjoisamerikkalaisesta tarjonnasta valtaosa on asiaohjelmia (37 %) ja fiktiota (31 %). Alkuperältään pohjoisamerikkalaisesta ohjelmistosta 15 prosenttia on viihdettä ja 12 prosenttia elokuvia.

Taulukko 2.3.2

Ohjelmien alkuperä ohjelmaluokittain 2010 (%)

	Suomi	Muut Pohjoismaat	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Muu Maailma
UUTI	8	3	-	-	-
AJAN	12	-	0	-	-
ASIA	26	48	39	37	53
URHE	9	3	4	2	8
KFIK	5	-	-	-	-
UFIK	-	17	40	31	12
ELOK	2	7	4	12	8
LAST	5	3	5	3	5
OPET	1	6	1	-	1
VIIH	33	13	6	15	14
Yht.	100	100	100	100	100
Yht. h/vko	463	45	222	404	45

Taulukko 2.2.1 osoittaa, että kotimaisten ohjelmien osuudet kaupallisilla ja Ylen kanavilla ovat samansuuntaiset, mutta siinä missä kaupallisten kanavien tarjonnasta 45 prosenttia tulee Pohjois-Amerikasta, YLEn ohjelmisto sisältää 86 prosenttia eurooppalaista tarjontaa. YLEn ohjelmista tulee 58 prosenttia Suomesta ja muista Pohjoismaista. Toisin päin tarkasteltuna YLEn tarjonnasta vain kymmenes on pohjoisamerikkalaista alkuperää ja kaupallisten kanavien tarjonnasta 16 prosenttia eurooppalaista alkuperää. Tässä on selvä lisäys edellisvuoden kymmeneen prosenttiin. Kiinnostavasti sekä YLE että kaupalliset kanavat hankkivat kummatkin vain neljä prosenttia ohjelmistaan Euroopan ja Pohjois-Amerikan ulkopuolelta.

2.4 Kotimaiset ohjelmat

Taulukko 2.4.1 osoittaa, että kotimaisten ohjelmien osuus on noin puolet Ylen kolmella kanavalla (TV1, TV2 ja FST5) sekä MTV3:lla. Kotimaisten ohjelmien prosentuaalinen osuus on korkein Nelonen Sport ja The Voice/viisi -kanavilla, mutta niiden ohjelmatarjonnan alkuperämaan tulkinta on ongelmallista.

Taulukko 2.4.1

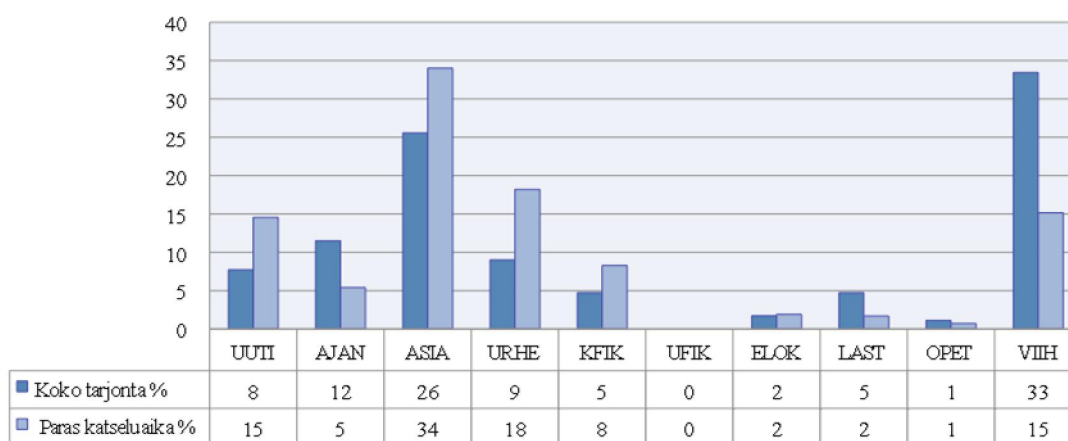
Kotimaisen ohjelmatarjonnan määrä (h/vko) ja osuus (%) kanavittain koko tarjonnassa ja parhaaseen katselu aikaan

	Koko tarjonta		Paras katselu aika	
	Määrä (h/vko)	Osuus (%)	Määrä (h/vko)	Osuus (%)
TV1	62	54	19	53
TV2	65	53	23	64
FST5	35	54	17	54
Teema	21	27	8	21
MTV3	60	49	18	50
Sub	17	16	4	13
Nelonen	21	19	11	35
JIM	9	9	7	23
Liv	8	8	4	13
Nelonen Sport	26	63	22	64
The Voice/TV Viisi	111	69	0	1
SuomiTV	21	35	10	30
Yht.	463	39	144	35

Kuviosta 2.3 nähdään, että kaikesta kotimaisesta ohjelmatarjonnasta valtaosa on asiaohjelmia, viihdettä, ajankohtaisohjelmia ja urheilua. Viihteen osuus pienenee parhaaseen katselu aikaan ja asiaohjelmien kasvaa. Ajankohtaisohjelmien osuus pienenee prime time -aikaan ja uutisten osuus nousee 15 prosenttiin.

Kuvio 2.3

Kotimainen ohjelmatarjonta ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

2.5 Lastenohjelmat

Lastenohjelmat ovat keskeinen osa suomalaista televisiotarjontaa. Ne ovat vakiinnuttaneet paikkaansa 12 vapaasta kanavasta kuudelle. Kuten kuviosta 2.5 ja taulukosta 2.5.1 nähdään, ohjelmia tarjoaa vuoden 2010 uutena tulokkaana peräti 17 prosentin osuudella SuomiTV.

Muita lastenohjelmien tarjoajia ovat TV2 (41 prosentin osuus kaikista lastenohjelmista), FST5, MTV3, Sub ja Nelonen, jotka kukin tarjoavat yli tai alle kymmenen prosentin verran kaikesta vapaiden kanavien lastenohjelmatarjonnasta. Taulukosta 2.5.1 voidaan tehdä mielenkiintoinen yleishuomio siitä, että lastenohjelmien suhteellinen osuus on tippunut edellisvuodesta puoleen (vuonna 2009: 9% kaikkien kanavien yhteistarjonnasta, 2010: 4 % kaikkien kanavien yhteistarjonnasta).

Tässä raportissa on edellisvuosien tapaan edetty kanavien omien määritelmien pohjalta. Ylen kotisivuilla lastenohjelma määritellään seuraavasti:

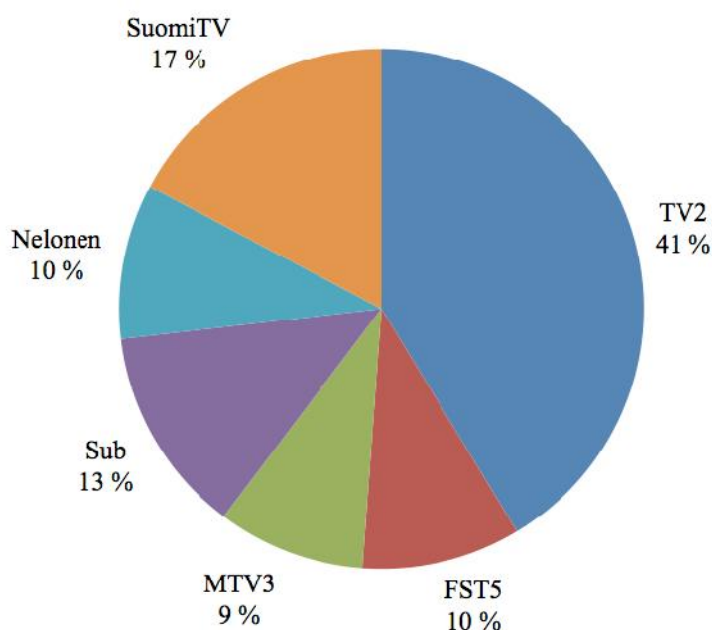
Lastenohjelmat ovat televisio-ohjelmia, jotka on suunnattu pääasiassa [lapsille](#) ja lapsenmielisille. Ohjelmat ovat yleensä erilaisia [animaatioita](#) tai ohjelmia, joista on karsittu [väkivalta](#), [kiiroilu](#) ja muu kehitykselle haitallinen pois.¹⁶

Verkkotietosanakirja Wikipedia jatkaa tätä määritelmää hieman loivemmin:

Kuitenkin jotkut lastenohjelmat saattavat sisältää lievää kiiroilua. Lastenohjelmat ovat viihdyttäviä ja opettavaisia. Lastenohjelmille on myös perustettu omia kanavia, joista suosituimpia ovat [Nickelodeon](#), [Cartoon Network](#), [Disney Channel](#) ja sen rinnakkaiskanavat [Playhouse Disney](#) ja [Disney XD](#).¹⁷

Kuvio 2.5

Lastenohjelmien tarjonnan jakautuminen eri kanaville 2010 (%)

¹⁶ <http://ohjelmaopas.yle.fi/artikkelit/lapset/lapset-aliasivu/ylen-lastenohjelmien-periaatteet> (luettu 26.7.2011)

¹⁷ <http://fi.wikipedia.org/wiki/Lastenohjelma> (luettu 26.7.2011)

Taulukko 2.5.1

Lastenohjelmien määrä (h/vko) ja osuus (%) kanavien tarjonnasta 2010

	Määrä (h/vko)	Osuus (%)
TV2	21	17
FST5	5	8
MTV3	5	4
Sub	7	6
Nelonen	5	4
SuomiTV	9	12
Kaikki kanavat yht.	50	4

Taulukossa 2.5.2 eritellään vapaiden kanavien lastenohjelmatarjonnan alkuperää. Kaikkein kotimaisimpia lastenohjelmia lähettää FST5, jonka tarjonnasta 69 prosenttia on suomalaista alkuperää. Seuraavaksi eniten kotimaisia lastenohjelmia tarjoaa SuomiTV (66 %). Kotimaisuusasteellaan korkealla ovat myös TV2 (46 %) ja Sub (45 %).

Pohjoisamerikkalaisia lastenohjelmia suhteessa koko tarjontaansa lähettää eniten Nelonen, jonka ohjelmista 77 prosenttia tulee USA:sta ja Kanadasta. SuomiTV, Sub ja MTV3 lähettävät myös runsaasti pohjoisamerikkalaista ohjelmaa, joista MTV3 lähettää jopa 40 prosenttia pohjoisamerikkalaista lastenohjelmatarjonnastaan. Prosenttien valossa tarkasteltuna MTV3 on kansainvälisesti monipuolisin lastenohjelmien tarjoaja, sillä 15 prosenttia sen tarjonnasta tulee Pohjois-Amerikan ja Euroopan ulkopuolelta. TV2:n vastaava luku on kolme prosenttia. 40 prosenttia MTV3:n tarjonnasta tulee Euroopasta, Pohjoismaiden ulkopuolelta. On huomattava, että suhteelliset prosenttiosuudet eivät kuitenkaan kerro absoluuttisista määristä (ks. viikkotunnit taulukosta 2.5.1) vaan kanavien sisäisistä jakaumista alkuperämaiden suhteen.

Pohjoismaihin keskittynein kanava on FST5, joka odotetusti lähettää liki viidenneksen tarjonnastaan muissa Pohjoismaissa tehtyä ohjelmaa. Muista kanavista pohjoismaista ohjelmaa tarjoavat vain TV2 ja MTV3.

Taulukko 2.5.2 osoittaa, että Pohjoismaiden ulkopuolista lastenohjelmaa tulee kaikilta tarkastelussa olevilta kanavilta. TV2, FST5, MTV3, Sub ja Nelonen tarjoavat kukin vähintään kymmeneksen eurooppalaista lastenohjelmistoa.

Kotimaisuus on kiistatta lastenohjelmien määrävä piirre. Kaikkiaan 44 prosenttia kanavien yhteenlasketusta tarjonnasta tulee Suomesta. Toisena ovat pohjoisamerikkalaiset lastenohjelmat, joiden yhteenlaskettu osuus on 27 prosenttia. Taulukko 2.5.2 näyttää, että Pohjoismaiden ulkopuolisen Euroopan osuus kaikkien tarjolla olevien lastenohjelmien määrästä on reilu viidennes.

Taulukko 2.5.2

Lastenohjelmien alkuperä kanavittain 2010 (%)

	Suomi	Muut Pohjoismaat	Muu Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Muu maailma	Yht.
TV2	46	2	34	14	3	100
FST5	69	18	9	-	4	100
MTV3	2	2	40	41	15	100
Sub	45	-	10	34	11	100
Nelonen	4	-	17	77	2	100
SuomiTV	66	-	3	31	-	100
Yht.	44	3	22	27	5	100

3. Kanavaprofiilit

Luvussa 3 tarkastellaan 12 vapaasti saatavilla olevan kanavan ohjelmatarjontaa kanavakohtaisesti. Siinä kuvataan kunkin kanavan ominaispiirteitä vuonna 2010. Edellisvuosien tapaan kanavaprofiilit esitetään ohjelmatyypeittäin. Kaikki kanavat eivät pyri tarjoamaan laajamittaista ohjelmatarjontaa, vaan joukosta löytyy hyvinkin erikoistuneita kanavia, kuten Nelonen Sport ja The Voice/TV Viisi. Luvun tarkoitus ei ole vertailla kanavia toisiinsa. Merkille pantavaa on myös uusintojen ja ensilähetysten tilastollisessa tulkinnassa. Rungas uusintojen määrä ei suoraan kerro esimerkiksi kanavan yksipuolisesta ohjelmatarjonnasta. Tietyn ohjelman uudelleen lähettäminen voidaan tulkita myös katsojan palvelemisena – kanavillahan on nykyisin verkkosivuja, joilta voi myös katsoa uudelleen jo kerran lähetettyä ohjelmaa.

Tässä luvussa kuvataan kunkin kanavan tarjontaa ohjelmatyyppien prosenttiosuuskien valossa. Kysymys on siis suhteellisista, ei absoluuttisista kuvauksista. Kanavaprofiileissa on myös tuotu esiin kanavan omia kuvauksia ohjelmatarjonnasta. Luvun lopussa tarkastellaan kanavien ohjelmatarjonnan kehitystä vuosina 2006–2010.

3.1 Profiili: TV1

Yleisradio ei toimi toimiluvan varassa, vaan erillisen lain perusteella.¹⁸ Siksi YLE:n ohjelmatarjonta ei perustu toimiluvan määräyksiin vaan pelkästään yhtiön omiin ratkaisuihin lain puitteissa. Yleisradion tarjontaa kokonaisuutena ja sen julkisen palvelun tehtäviä käsitellään tässä raportissa tarkemmin luvussa 4.

Viime vuosina Yleisradio on tarkentanut kanaviensa painotuksia ja jakanut vastuuta eri ohjelmatyypeistä eri kanavilleen. Yhtiön oman kuvauksen mukaan ”Ohjelmistollamme haluamme pitää katsojat ajan tasalla ja haastaa ajattelemaan itsenäisesti. Myös kanavan monipuolisessa kotimaisessa ja ulkomaisessa draamassa sekä viihteessä on yhteiskunnallinen ote. Selkeä lähtökohta ohjelmiston suunnittelussa on löytää tasapaino tiedon ja tunteen välillä. Uskomme älyn ja ilon liittoon. TV1 palvelee aikuista suomalaista katsojaa, joka on tottunut vaatimaan sisällöltään paljon. He ovat tottuneet vaatimaan kriittistä journalismia ja läsnäoloa suomalaisille merkittävässä hetkissä. Rohkeilla, yllättävillä keskustelunavauksilla ja kyseenalaistaen vanhoja väittämiä kanava tavoittelee myös uusia katsojia.”¹⁹

Kuten vertailu taulukossa 3.1.1 osoittaa, kanavan profiili muuttui vain hieman edellisvuodesta. Faktapainotteisten ohjelmien osuus nousi hieman, ja uusintojen osuus jatkoi kasvuaan.²⁰ Vuonna 2010 uusintojen osuus koko tarjonnasta oli 49 prosenttia. Viime vuodesta poiketen parhaaseen katselu-aikaan lähetettiin vain ensilähetyksiä. Kotimaisen, eurooppalaisen ja pohjoisamerikkalaisen tarjonnan osuudet eivät juuri muuttuneet, mutta verrattaessa vuoteen 2009 tarjontaa monipuolista muiden maiden osuus (2 %). Vuonna 2010 TV1 lähetti ohjelmaa viikoittain 116 tuntia. Määrä vähentyi hieman viime vuodesta.

Taulukot 3.1.1 ja 3.1.2 sekä kuvio 3.1 osoittavat sen, että TV1:n tarjonnassa painottuivat faktapainotteiset ohjelmat (62 %). Niiden osuus prime time –tarjonnasta oli 56 prosenttia. Verrattuna vuoteen 2009 viihdepainotteiset ohjelmat olivat hieman vähentyneet ja faktapainotteisten ohjelmien tarjonta oli jatkanut kasvuaan.

¹⁸ Laki Yleisradiosta, 1380/1993.

¹⁹ TV1:n kotisivut, ks. <http://tv1.yle.fi/tv1-uskoo-iloon-ja-alyyn> (luettu 13.6.2011).

²⁰ Uusintatiedot luokiteltiin samalla tavalla kuin vuoden 2009 raportissa.

Taulukko 3.1.1
TV1:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	62	60	56	55
Viihdepainotteisia ohjelmia	38	40	44	45
Ensilähetyksiä	51	53	100	83
Uusintoja	49	47	-	17
Alkuperämaa:				
Suomi	54	55	53	56
Muut Pohjoismaat	3	3	4	3
Muu Eurooppa	36	36	35	34
Pohjois-Amerikka	6	7	6	7
Muut maat	2	0	2	-

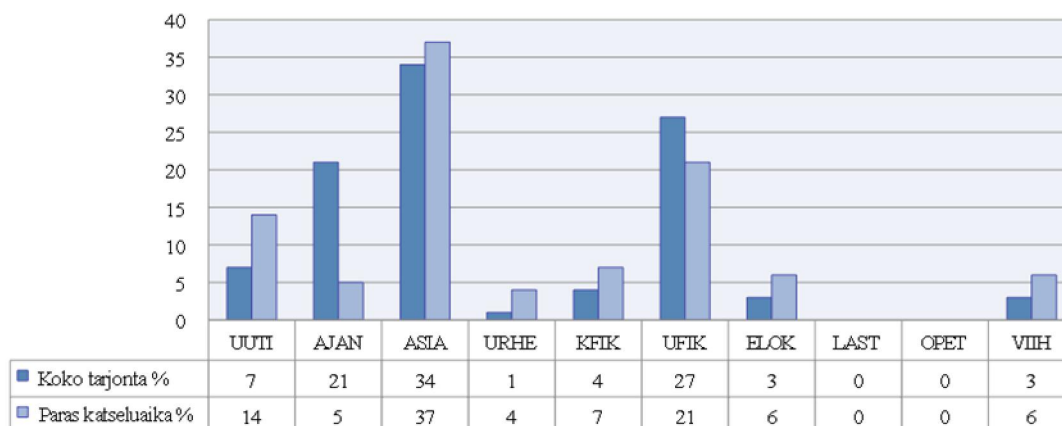
TV1:n tarjonnassa ei ollut suuria muutoksia vuoteen 2009 verrattuna. Kanavan määrällisesti suurimmat ohjelmatyypit olivat edelleen asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja ajankohtaisohjelmat. Kanava ei tarjonnut lainkaan lastenohjelmia, mikä kertoo YLE:n kanavien keskinäisestä työnjaosta. Kiinnostavaa on, että YLE:n verkkosivujen kehittymisen myötä opetusohjelmat ovat poistuneet tarjonnasta kokonaan sekä vähentyneet myös YLE Teeman tarjonnassa. Yleisesti ottaen kanava tarjosi monipuolisen ohjelmiston. Asiaohjelmia näytettiin ohjelmatyypeistä eniten (34 %) ja toiseksi suurin ohjelmatyyppi oli ulkomainen fiktio (27 %). Vuoteen 2009 verrattuna asiaohjelmien osuus kasvoi ja ulkomaisen fiktion osuus laski hieman. Kolmanneksi suurin ohjelmatyyppi oli ajankohtaisohjelmat (21 %), mikä selittyy arki-aamujen pitkillä *Aamu-tv*-lähetyksillä. (ks. kuvio 3.1).

Vähiten tarjontaa oli seuraavissa ohjelmatyypeissä: uutiset²¹ (7 %) ja kotimainen fiktio (4 %), elokuvat ja viihde (molemmat 3 %) ja urheilu (1 %). Verrattaessa tarjontaa vuoteen 2009, kotimaisen fiktion osuus on noussut kahdella prosenttiyksiköllä edellisvuoteen verrattuna.

Paras katseluaika erosi koko tarjonnasta jonkin verran: uutisia, viihde- ja urheiluohjelmia sekä elokuvia nähtiin enemmän illan ohjelmistossa verrattuna koko tarjontaan. Suurimmat ohjelmatyypit parhaaseen katseluaikaan olivat asiaohjelmat (37 %), ulkomainen fiktio (21 %) sekä uutiset (14 %). Asiaohjelmien osuus parhaaseen katseluaikaan kasvoi merkittävästi ja kotimaisen fiktion osuus nousi hieman edellisvuoteen verrattuna. Ajankohtaisohjelmien osuus jatkoi laskuaan ja ulkomaisen fiktion osuus laski hieman, mikä selittyy sillä, että TV1 on viime vuosina sijoittanut runsaasti ulkomaisten sarjojen uusintoja aamu- ja iltapäivätarjontaansa. (Ks. kuvio 3.1; taulukko 3.1.2.)

²¹ *Aamu-tv*:n uutislähetykset on koodattu osaksi ohjelmakokonaisuutta, siis ajankohtaisohjelmien luokkaan. Ks. myös liitteet 2 ja 4.

Kuvio 3.1
TV1:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010

Taulukko 3.1.2
TV1:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katselu-aika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	7	7	14	15
AJAN	21	21	5	8
ASIA	34	29	37	27
URHE	1	1	4	5
KFIK	4	2	7	4
UFIK	27	30	21	24
ELOK	3	3	6	6
LAST	-	-	-	-
OPET	-	4	-	5
VIIH	3	3	6	7
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	116	118	36	35

TV1:n ohjelmistosta 54 prosenttia oli suomalaista alkuperää, 36 prosenttia eurooppalaista (Suomi ja muut Pohjoismaat pois lukien), 6 prosenttia pohjoisamerikkalaista ja 3 prosenttia pohjoismaista alkuperää. Ohjelmistosta 2 prosenttia oli muista maista ja esitettiin parhaaseen katselu-aikaan. Edellisvuonna TV1:n tarjonnassa ei ollut lainkaan ohjelmia Euroopan ja Pohjois-Amerikan ulkopuolelta.

Kotimaista tarjontaa löytyi käytännössä jokaisesta kanavan tarjoamasta ohjelmaluokasta, lukuun ottamatta ulkomaista fiktiota. Pääosin kanavan suomalainen ohjelmisto koostui ajankohtais- ja asiaohjelmista sekä uutisista. Suurimman ryhmän muodostivatkin ajankohtaisohjelmat, joita TV1:n kotimaisesta tarjonnasta oli reilusti yli kolmannes. Kotimaisten ajankohtaisohjelmien suuri osuus selittyy paljolti *Aamu-tv:n* joka arkipäivä nähtävillä pitkäkestoisilla lähetyksillä. Seuraavaksi suurimmat kotimaisten ohjelmien luokat olivat asiaohjelmat (30 %), joita olivat esimerkiksi *Strada*, *Pisara*, *Kuningaskuluttaja*, *Jaakko ja maailmanvalloittajat* ja *Antiikkia*, antiikkia, sekä uutiset (14 %). Kotimaisia ohjelmia nähtiin myös fiktion (*Kotikatu* ja *Kotikatsomo*) ja viihdeohjelmien (*Presidentin kanslia* ja *Arto Nyberg*) saralla. Pohjoismainen tarjonta oli

asiaohjelmavoittoa, kun eurooppalaista ja pohjoisamerikkalaista tarjontaa hallitsi fiktio.

TV1:n tarjonnasta lähes puolet (49 %) oli uusintalähetyksiä. Suuntaus on jatkunut jo useamman vuoden ja selittyy pikauusintoina ja ohjelmien uusintakierroksilla. Uusintoja näytettiin runsaasti päiväsaikaan, sillä TV1:n parhaan katseluajan ohjelmistosta 100 % oli ensilähetyksiä.

3.2 Profiili: TV2

YLE:n kanavien profilointi näkyy TV2:n tarjonnassa. Yhtiön kuvauksen mukaan "TV2 on lasten- ja varhaisnuorten ohjelmien sekä urheilun kanava, joka tarjoaa myös draamaa ja viihdettä. Ajankohtais- ja asiaohjelmissa painotetaan kansalaisnäkökulmaa, kotimaisuutta ja alueellisuutta. Hankintaohjelmistossa korostuvat komediat ja ihmissuhdesarjat."²² TV2:n nettisivujen mukaan: "YLE TV2 elää tämän päivän perheiden mukana tarjoten rentoutumista, läsnäoloa ja irtiottoa arjesta. Perhe tarkoittaa pieniä lapsia. Arkiaamujen, -iltojen ja viikonlopun Pikku Kakkosessa nähdään maan parhaat ja katsotuimmat lastenohjelmat. Perhe on yhdessä katselua keski-illassa. Tartu Mikkiin, Pasila, Uusi päivä, Pirunpelto, Taivaan tulet, Satuhäät, Maalaiskomedia, Jopet-show. Perhe on myös äiti ja isä myöhäisillalla kun lapset nukkuvat ja astianpesukone jyllää. Silloin on vanhempien kovan päivän illan hetki rentoutua ja viihtyä. Kova laki kahdesti viikossa, koskettavat ajankohtais- ja asiaohjelmapaikat, Silminnäkijä maanantaisin, tiistaileffat ja Jalkapallon Mestareiden liiga, lauantain kymppileffa."²³

Vuonna 2010 Yleisradion TV2 tarjosi ohjelmaa 121 viikkotuntia (edellisvuonna 120), siis reilusti yli 17 tuntia vuorokaudessa. TV2:n ohjelmisto on kahtena viime vuotena kasvattanut hieman faktapainotteisuuttaan, mutta puolet tarjonnasta oli edelleen viihdepainotteista.²⁴

Taulukko 3.2.1

TV2:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	31	30	41	37
Viihdepainotteisia ohjelmia	52	51	59	63
Ensimmäisiä lähetyksiä	41	40	69	71
Uusintoja	59	60	31	29
Alkuperämaa:				
Suomi	53	51	64	62
Muut Pohjoismaat	4	5	3	0
Muu Eurooppa	23	24	16	21
Pohjois-Amerikka	16	16	14	17
Muut maat	4	3	3	0

²² YLE:n kotisivut, ks. http://yle.fi/yleista/kanavat_tv.shtml (luettu 9.4.2010).

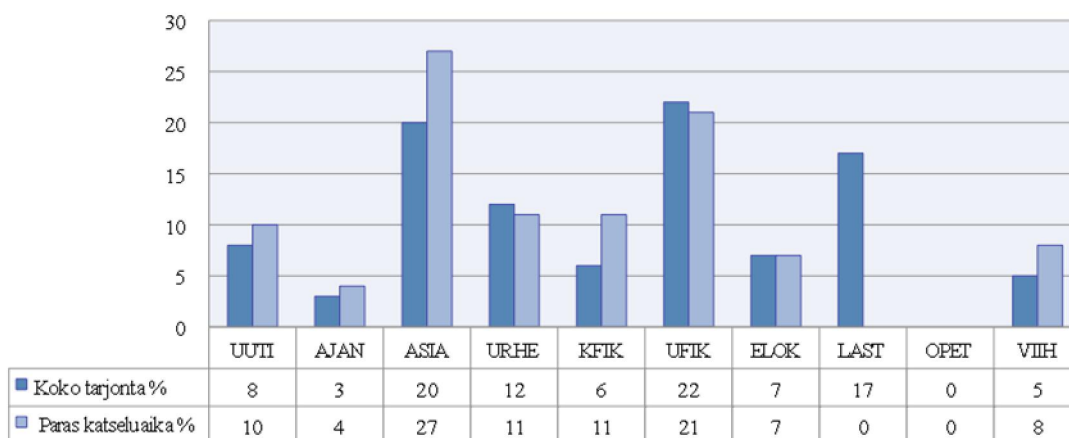
²³ TV2:n kotisivut <http://tv2.yle.fi/faktaakakkosesta> (luettu 27.6.2011).

²⁴ TV2 on merkittävä lastenohjelmien tarjoaja, ja lastenohjelmat muodostavatkin miltei viidenneksen kanavan tarjonnasta. Lastenohjelmat jäävät kuitenkin viihde- ja faktapainotteisuusjaottelun ulkopuolelle.

Kuten kuvio 3.2 ja taulukko 3.2.2 osoittavat, on TV2:n ohjelmatarjonnassa tapahtunut joitain muutoksia. Edellisvuodesta poiketen ulkomainen fiktio (22 %) ja asiaohjelmat (20 %) nousivat tarjonnassa lastenohjelmia (17 %) suuremmiksi. Lastenohjelmien osuus laski kaksi prosenttiyksikköä samalla kun ulkomaisen fiktion osuus nousi kolme prosenttiyksikköä. Seuraavaksi suurimmaksi luokaksi nousivat urheilu (12 %) ja viihdeohjelmat (5 %). Viihdeohjelmien osuus laski vuonna 2010 vuoden 2009 tapaan. Uutisten (8 %) ja elokuvien (6 %) osuudet pysyivät samoina edellisvuoteen verrattuna. Kotimaisen fiktion osuus nousi kaksi prosenttiyksikköä (6 %) edellisvuodesta – kehityssuunta, joka on jatkunut edellisvuodesta. Ajankohtaisohjelmien osuus pysyi lähes ennallaan (3 %).

Illan parhaaseen katselu-aikaan kanava muutti profiiliaan kiinnostavasti. Asiasohjelmia lähetettiin nyt ulkomaista fiktiota enemmän. Vuonna 2010 TV2:n parhaalle katseluajalle tyypillisimmät ohjelmatyypit olivat ulkomainen fiktio 21 % (edellisvuonna 19 %) ja asiaohjelmat 27 % (edellisvuonna 19 %). Viihteen osuus putosi edellisvuoden 17 prosenttiyksiköstä kahdeksaan. Kuten vuonna 2009, urheilua (11 %) ja uutisia (10 %) nähtiin parhaaseen katselu-aikaan noin viidennes kanavan tarjonnasta. (Ks. kuvio 3.2.2; taulukko 3.2.2.)

Kuvio 3.2

TV2:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.2.2

TV2:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katselu-aika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	8	8	10	11
AJAN	3	4	4	7
ASIA	20	17	27	19
URHE	12	13	11	11
KFIK	6	4	11	8
UFIK	22	20	21	19
ELOK	7	7	7	8
LAST	17	19	-	0
OPET	-	0	-	-
VIIH	5	9	8	17
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	121	120	36	36

TV2:n kotimaisuusaste nousi edellisvuodesta kaksi prosenttiyksikköä. Kanavan tarjonnasta yli puolet oli kotimaista alkuperää. Kotimaisten ohjelmien suurimmaksi luokaksi TV2:lla nousivat viihdeohjelmat (esim. *Obladi*, *Tartu mikkiin*, *Kätevä emäntä*) yli kuudenneksen osuudellaan. Kotimaisista ohjelmista seuraavaksi eniten TV2:lla nähtiin uutisia. Uutisten suureen osuuteen vaikuttaa se, että kanavalla nähdään useita paikallisia uutislähetystyksiä, kuten *Uudenmaan uutiset* ja *Pohjois-Suomen uutiset*. Kotimaista tarjontaa edustivat myös asiaohjelmat (*Inhimillinen tekijä*, *Poliisi-tv*, *Akuutti* ja *Mansikkapaikka*) ja kotimainen fiktio (*Mummo*, *kyllä isä osaa*, *Uusi päivä*). Edellisten lisäksi myös lastenohjelmissa (*Pikku kakkonen* ja *Unna Junná*) ja urheiluojelmissa (*Urheiluruutu*) nähtiin paljon suomalaista tuotantoa.

Pohjoismaainen tarjonta piti sisällään paljon palveluohjelmia. Eurooppalainen ohjelmisto koostui lähinnä fiktiosta ja asiaohjelmista, pohjoisamerikkalainen ohjelmisto puolestaan fiktiosta ja lastenohjelmista. Muuta maailmaa edusti kanavalla lähinnä Australia muutamalla säännöllisesti esitettävällä ohjelmalla (esim. McLeodin tyttäret). Taulukko 3.2.1 osoittaa, että ensilähetysten osuus kanavalla oli vuoden 2009 tavoin noin 40 prosenttia koko tarjonnasta. Parhaaseen katseluaikaan ensiesitysten osuus oli 69 prosenttia.

3.3 Profiili: FST5

FST5 on Yleisradion ruotsinkielinen täyden palvelun kanava. Yhtiön oman kuvauksen mukaan kanava lähettää "uutisia, asia- ja lastenohjelmia sekä viihdettä. Ulkomaisessa ohjelmistossa painottuvat elokuvat, sarjat ja yhteistuotanto."²⁵ FST5:n omien kotisivujen mukaan kanava on "enemmistöystävällinen vähemmistökanava", jonka tavoitteena on "näyttää katsojille ympäröivästä maailmasta erilainen näkökulma kuin mitä muut kanavat tekevät, tarjoamalla kaikille suomalaisille huippulaadukasta ja hyvin tehtyä ohjelmaa seitsemänä päivänä viikossa".²⁶ Jotta kanava ei profiloituisi vain ruotsinkielisten kanavaksi, sen kaikki ohjelmat uutislähetystyksiä ja lastenohjelmia lukuun ottamatta on tekstitetty suomeksi. Myös urheilulähetystyksistä löytyy usein vaihtoehtoinen selostus suomeksi.

Tämän vuoden raportissa merkille pantavaa on ruotsinkielisten ajankohtaisohjelmien merkittävä lisäys. Ajankohtaisohjelmien osuuden vahva lisäys johtuu siitä, että tammikuussa 2010 aloitettiin *Min morgon*, joka on ruotsinkielinen aamuohjelma. Ohjelma on osin säätiöiden rahoittama. Rahoittajina toimivat Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden ja Säästöpankkisäätiöt.

FST5 lähetti vuonna 2010 65 viikkotuntia ohjelmaa (edellisvuonna 58 h/vko), eli reilut kahdeksan tuntia vuorokaudessa. FST5 tarjosi kaikista kanavista vähiten ohjelmaa, vaikka olikin lisännyt tarjontaansa. Kanavan tarjonnasta lähes 60 prosenttia oli faktapainotteista ja kolmannes viihdepainotteista. Faktapainotteisten ohjelmien osuus lisääntyi hieman edellisvuodesta. (Ks. taulukko 3.3.1.)

²⁵ YLE:n kotisivut, ks. http://yle.fi/yleista/kanavat_tv.shtml (luettu 9.4.2010).

²⁶ FST5:n kotisivut, ks. <http://svenska.yle.fi/fst5/suomeksi.php> (luettu 13.7.2011).

Taulukko 3.3.1

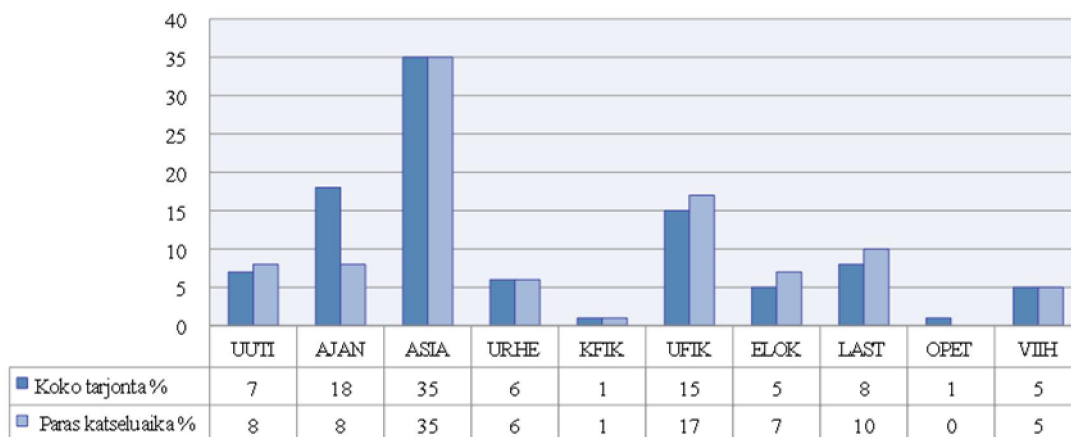
FST5:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	60	57	52	53
Viihdepainotteisia ohjelmia	32	30	38	33
Ensilähetyksiä	49	39	54	52
Uusintoja	51	61	46	48
Alkuperämaa:				
Suomi	82	46	54	41
Muut Pohjoismaat	12	34	31	32
Muu Eurooppa	2	13	6	19
Pohjois-Amerikka	3	5	8	5
Muut maat	1	2	2	3

Laajan tarjonnan periaate näkyy edellisvuosien tapaan FST5:n ohjelmaprofiilissa: kanavalta löytyi kaikkia ohjelmatyyppejä. Ylivoimaisesti suurin luokka muodostui kuitenkin asiaohjelmista, jonka osuus oli 35 prosenttia koko tarjonnasta. Toiseksi suurimmaksi ohjelmaluokaksi nousi ajankohtaisohjelmat (18 %) ja sitä seurasi ulkomainen fiktio (15 %). Seuraavia olivat lastenohjelmat (8 %), uutiset (7 %), urheilu (6 %), viihde (5 %) ja elokuvat (5 %). Selvästi pienimmiksi luokiksi kanavalla jäivät opetusohjelmat ja kotimainen fiktio yhden prosentin osuudellaan tarjonnasta. (Ks. kuvio 3.3 ja taulukko 3.3.2.)

Suurimmat muutokset olivat ajankohtaisohjelmien nousu ja lastenohjelmien lasku. Parhaaseen katseluaikaan korostuivat asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja lastenohjelmat, mutta ajankohtaisohjelmien osuus laskee.

Kuvio 3.3

FST5:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.3.2

FST5:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	7	7	8	8
AJAN	18	5	8	5
ASIA	35	39	35	36
URHE	6	8	6	5
KFIK	1	1	1	1
UFIK	15	12	17	15
ELOK	5	4	7	5
LAST	8	13	10	14
OPET	1	6	0	5
VIIH	5	5	5	7
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	65	58	37	35

Kanavan tarjonnasta ensiesityksiä vuonna 2010 oli 49 prosenttia – merkittävä lisäys edellisvuoden 39 prosenttiin. Kuten muillakin kanavilla, ensiesitysten osuus kasvoi parhaaseen katseluaikaan, jolloin hieman yli puolet kanavan tarjonnasta esitettiin ensimmäisen kerran. (Taulukko 3.3.1.)

FST5:n kotimaisuusaste nousi vuodesta 2009 selvästi. Kanava on viime vuosina keinahdellut kotimaisuusasteessaan. Vuonna 2008 kanava oli kaikista YLE:n kanavista kotimaisin, mutta vuonna 2009 kotimainen tarjonta notkahti 46 prosenttiin. Tänä vuonna kotimaista tarjontaa oli 82 prosenttia.

Pohjoismaiset ohjelmat muodostivat nyt reilun kymmenyksen ohjelma-ajasta, kun edellisvuonna pohjoismainen ohjelmisto vei kolmanneksen ohjelma-ajasta. Eurooppalaisten ohjelmien osuus oli laskenut vuodessa 13 prosentista kahteen prosenttiin koko tarjonnasta, kun pohjoisamerikkalaisia ohjelmia nähtiin kanavalla melko vähän; vain 3 prosenttia ohjelmista oli pohjoisamerikkalaista alkuperää.

Reilusti yli kolmannes kanavalla nähdystä kotimaisista ohjelmista oli asiaohjelmia (esim. *Seportaasi*, *Strömsö*, *Bettina kiertueella* ja *Elokuvan aika*). Suurinta osaa näistä ohjelmista on näytetty/esitetty kanavalla jo usean vuoden ajan.

Asiaohjelmien lisäksi kotimaisia ohjelmia edustivat luonnollisesti uutiset, joiden ruotsinkielinen versio *TV-nytt*, nähdään FST5-kanavalla. Myös lastenohjelmat ovat alkuperältään usein kotimaisia (esim. *Buu-klubben* ja *Pussel*). Kanavalla nähtiin myös jonkin verran kotimaisia ajankohtaisohjelmia (*Närbild* ja *Obs.*)

3.4 Profiili: Teema

Teema on Yleisradion kanavista selvästi erikoistunein. TV1, TV2 ja FST5 tarjoavat laajan ohjelmakirjon, kun taas Teema keskittyy selvästi muutamaan ohjelmaluokkaan. YLE:n oman kuvauksen mukaan YLE Teema on oppimisen, tiedeohjelmien ja kulttuuriohjelmien kanava. Sen ohjelmistosta löytyy esimerkiksi esittävän taiteen taltiointeja, klassista musiikkia, tieteen ja historian dokumentteja, elokuvia ja teemälähetyksiä.²⁷

²⁷ YLE:n kotisivut, ks. <http://teema.yle.fi/kanavaesittely> (luettu 22.7.2011).

Vuonna 2010 kanava lähetti ohjelmaa lähes saman verran kuin vuotta aiemmin, eli noin 78 tuntia viikossa. Kuten taulukosta 3.4.1 voidaan havaita, Teeman profiilissa korostui faktapainotteisten ohjelmien osuus, joka oli pysynyt miltei samana edellisvuoteen verrattaessa. Viihdepainotteisten ohjelmien osuus kanavalla oli 35 prosenttia koko tarjonnasta, mutta kohosi selvästi (44 %) parhaaseen katseluaikaan.

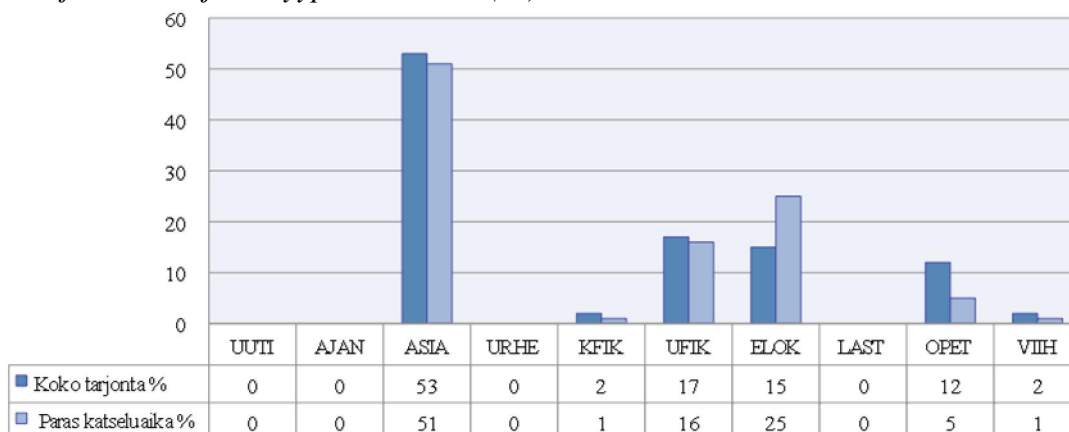
Taulukko 3.4.1

YLE Teeman ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	65	63	56	55
Viihdepainotteisia ohjelmia	35	37	44	45
Ensilähetyksiä	21	19	38	37
Uusintoja	79	81	62	63
Alkuperämaa:				
Suomi	27	25	21	20
Muut Pohjoismaat	9	7	7	5
Muu Eurooppa	42	50	44	50
Pohjois-Amerikka	11	12	16	16
Muut maat	10	7	12	9

Taulukko 3.4.2 ja kuvio 3.4 osoittavat, että Teeman ohjelmisto muodostui ennen muuta asiaohjelmista, elokuvista ja ulkomaisesta fiktiosta. Muutoksia edellisvuoteen tapahtui lähinnä asiaohjelmiston ja opetusohjelmien saralla. Asiaohjelmien osuus kanavan tarjonnasta oli 53 prosenttia (edellisvuonna 41 %), opetusohjelmien osuus pieneni 12 prosenttiin edellisvuoden 22 prosentista. Ulkomaisen fiktion osuus oli nyt 17 prosenttia - merkittävä ohjelmaluokka olivat myös elokuvat (15 %). Muita kanavalla tarjottuja ohjelmaluokkia olivat kotimainen fiktio (2 %) ja viihde (2 %). Lastenohjelmat jäivät vuoden 2010 tarjonnasta kokonaan pois. Kanavan tarjonnasta puuttuivat – edellisvuoden lailla - kokonaan sellaiset ohjelmaluokat kuin uutiset, ajankohtaisohjelmat ja urheilu. Paras katseluaika vaikutti Teeman tarjontaan niin, että elokuvien osuus miltei kaksinkertaistui. Samalla opetusohjelmien osuus puolestaan pieneni huomattavasti 12 prosentista viiteen. Muiden ohjelmatyyppeiden osuuteen paras katseluaika ei vaikuttanut merkittävästi.

Kuvio 3.4

YLE Teeman ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.4.2

YLE Teeman ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	-	-	-	-
AJAN	-	0	-	-
ASIA	53	41	51	43
URHE	-	0	0	-
KFIK	2	3	1	2
UFIK	17	18	16	17
ELOK	15	13	25	24
LAST	-	1	-	-
OPET	12	22	5	12
VIIH	2	3	1	2
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	78	81	36	37

Teeman pääpaino vuonna 2010 oli eurooppalaisessa ohjelmatuotannossa, sillä yli puolet sen tarjonnasta oli eurooppalaista alkuperää. Teema olikin ohjelmistoltaan kanavista selvästi eurooppalaisin. Kotimaisten ohjelmien osuus pysyi liki samana, 27 prosentissa. Pohjoisamerikkalaisten ohjelmien osuus pysyi miltei ennallaan. Uusintojen osuus Teemalla oli suuri, sillä kanavan koko tarjonnasta vain 21 prosenttia oli ensiesityksiä. Parhaaseen katseluaikaan ensiesitysten osuus kuitenkin nousi liki 40 prosenttiin. Teema näyttää ylläpitävän YLE:n kanavista profiilia, johon kuuluvat olennaisena osana Yleisradion arkistojen aarteet. Se selittää osin suurta uusintojen määrää, mutta kanavalla nähtiin ennen kaikkea myös paljon pikausintoja.

Teema tarjosi kaikista kanavista selvästi eniten opetusohjelmia, mutta pudotusta edellisvuoteen nähden oli reippaasti – viidenneksestä kymmenekseen. Linjaus liittyy YLE:n nettisivujen kasvavaan rooliin opetusohjelmiston tarjoajana. Elokvatarjonnalla on keskeinen rooli kanavan profiilissa. Elokuvia esitetään nimetyillä teemapaikoilla: esimerkiksi *Kino Kaukon* elokuvat ovat peräisin kaukaisista maista, kun taas *Kino Klassikon* tarjonta jo nimenkin perusteella koostuu klassikkoelokuvista.

3.5 Profiili: MTV3

MTV MEDIA kuvaa MTV3-kanavaa verkkosivuillaan "koko kansan" kanavaksi, joka "on suomalaisille tuttu viihteen ja tiedon tarjoajana". Kanavan ohjelmatarjonnan kulmakiviksi mainitaan uutis- ja ajankohtaisohjelmat, huippu-urheilu, kotimainen viihde ja draama, ulkomaiset laatusarjat ja menestyselokuvat. Kanavaa voidaankin kutsua laajan tarjonnan kanavaksi. Kanavan oman määritelmän mukaan:

"MTV3 on katsotuin ja tavoittavin tv-kanava Suomessa. Kanavaa katsotaan keskimäärin 5 tuntia viikossa. Päivittäin kanavaa katsoo 2,6 miljoonaa ja viikoittain 4 miljoonaa ihmistä. MTV3:n katseluosuus illan parhaaseen katseluaikaan pääkohderyhmässään 25–54-vuotiaat on 30%."²⁸

Toisin kuin YLE:n kanavat, MTV3 on kaupallinen toimija, jonka ohjelmatarjontaa ohjaa toimilupa. MTV3:n toimiluvassa edellytetään, että sen "ohjelmatoiminnassa tulee ottaa huomioon eri väestöryhmien tarpeet. Ohjelmiston rakenteessa tulee ottaa huomioon

²⁸ MTV Median verkkosivut, ks. <http://www.mtvmedia.fi/mediat/?652332#section1> (luettu 22.7.2011).

viestintä- ja kulttuuripoliittiset näkökohdat ja ohjelmiston tulee osaltaan edistää audiovisuaalista kulttuuria. Ohjelmiston tulee olla laadukasta ja monipuolista sekä sisältää uutis-, ajankohtais- ja ajanvietto-ohjelmia.²⁹ Samat edellytykset koskevat myös SuomiTV:tä, Subia sekä Nelosta ja sen lisäkanavaa JIM:tä.

Vuonna 2009 MTV3 tarjosi keskimäärin 122 tuntia ohjelmaa viikossa, eli yli 17 tuntia päivässä. Kanavan tarjonta oli kasvanut hieman edellisvuodesta, noin viisi tuntia viikossa. Kanavan ohjelmisto on säilynyt rakenteellisesti lähes ennallaan jo pitkään. Karkeasti kuvattuna liki 40 prosenttia sen tarjonnasta oli faktapainotteisia ja 60 prosenttia viihdepainotteisia ohjelmia. (Ks. taulukko 3.5.1.)

Taulukko 3.5.1

MTV3:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	37	31	26	37
Viihdepainotteisia ohjelmia	59	64	74	59
Ensilähetyksiä	77	70	81	77
Uusintoja	23	30	19	23
Alkuperämaa:				
Suomi	49	48	50	49
Muut Pohjoismaat	1	0	2	1
Muu Eurooppa	14	11	10	14
Pohjois-Amerikka	35	40	38	35
Muut maat	1	1	-	1

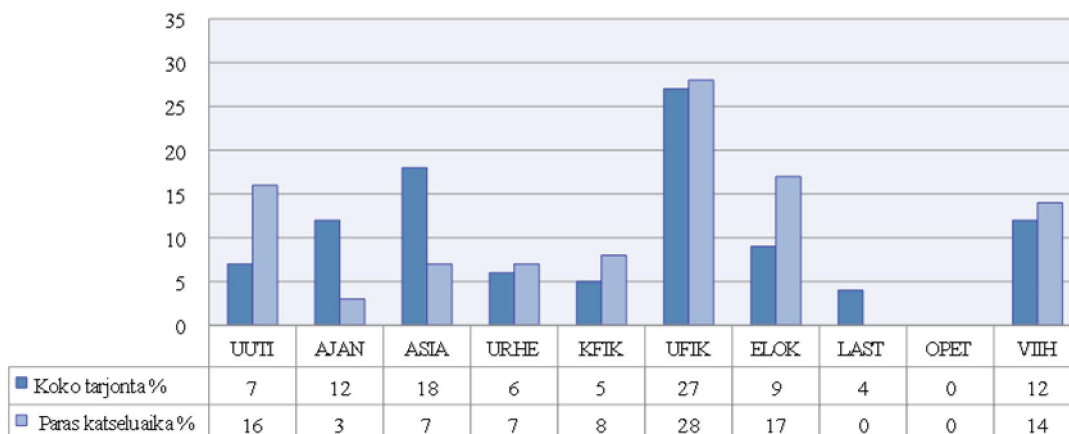
MTV3:n tarjonnan laajuudesta kertoo, että yhdessä TV1:n, TV2:n ja FST5:n rinnalla se on yksi niistä kanavista, joiden ohjelmistoon kuuluu melkein kaikki tässä raportissa erotellut ohjelmatyypit. Poikkeuksen muodostavat opetusohjelmat, joita MTV3 ei tarjoa lainkaan. Kuten taulukko 3.5.2 osoittaa, ulkomaisen fiktion osuus korostuu selvästi kanavan ohjelmistoprofiilissa. Sitä oli miltei 30 % kokonaistarjonnasta. Seuraavaksi suurimmat ohjelmaluokat olivat ajankohtaisohjelmat (12 %), viihde (12 %), asiaohjelmat 18 % (edellisvuonna 9 %) ja elokuvat (9 %).

Ajankohtaistarjonnan muodostivat edellisvuoden tapaan käytännössä aamuohjelma *Huomenta Suomi* ja viikoittainen *45 minuuttia* -makasiini. Ajankohtaisohjelmat ja viihde ovat ennenkin olleet melko suuressa roolissa MTV3:n tarjonnassa. Uutisten osuus tarjonnasta oli 7 prosenttia, urheilun osuus koko tarjonnasta 6 prosenttia. Kotimaista fiktiota oli 6 ja lastenohjelmia 4 prosenttia.

Kuten kuvio 3.5 osoittaa, MTV3:n ohjelmisto on erilaista parhaaseen katseluaikaan. Elokuviin ja uutisten osuus kaksinkertaistui, kun asiaohjelmien tarjonta tippui yli puolet. Lastenohjelmat poistuivat tarjonnasta kokonaan, ja lähes samoin kävi ajankohtaisohjelmille, jotka painottuivatkin selvästi aamulähetyksiin.

²⁹ MTV3:n toimilupa, ks. http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=991060&name=DLFE-10002.pdf (luettu 22.7.2011).

Kuvio 3.5

MTV3:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

MTV3:n kotimaisten ohjelmien osuus on viime vuosina muodostanut noin puolet kanavan tarjonnasta. Taulukko 3.5.1 osoittaa, että kotimaisten ohjelmien osuus nousi prosenttiyksikön edellisvuoteen verrattaessa. Lähes kolmasosa kanavan kotimaisesta tarjonnasta oli ajankohtaisohjelmia. Tämä on selitettävissä arki-aamujen pitkällä *Huomenta Suomi* -lähetyksillä. Edellisvuodesta poiketen aamua jatkavat *Studio 55* -lähetykset on tässä raportissa siirretty asiaohjelmaluokkaan.

Kotimainen urheilutarjonta koostui lähinnä päivittäisestä *Tulosruudusta* ja erilaisten urheilutapahtumien televisioinneista. Muuten kanavan kotimainen ohjelmisto koostui uutisista (esim. *Kymmenen uutiset*, *Päivän sää* ja *Seitsemän uutiset*), viihdeohjelmista (esim. *Tanssii tähtien kanssa*, *Ennätystekdas*), kotimaisesta fiktiosta (lähinnä *Salatut elämät*) sekä osuuttaan selvästi kasvattaneista asiaohjelmista (esim. *Studio 55*, *Ekotähdet*, *Mitä tänään syötäisiin?* ja *Elixir*).

Kotimaisten ohjelmien lisäksi MTV3 tarjosi hieman aiempaa vähemmän pohjoisamerikkalaista tuotantoa, joka oli 35 prosenttia ohjelma-ajasta. Tästä suurin osa oli draamasarjoja. Eurooppalaisten ohjelmien osuus jälleen kasvanut, vaikka pohjoismaista tarjontaa ei juuri ole suomalaisen tarjonnan lisäksi. (Ks. taulukko 3.5.1.)

Uusintojen osuus kanavalla on laskenut edellisvuoden noin kolmasosasta 23 prosenttiin koko tarjonnasta. Suomalaisten ohjelmien osuus oli pysynyt samana ja edellisvuoden tapaan eurooppalaisten ohjelmien osuus oli hieman kasvanut. MTV3:n profiili on jo pitkään ollut selvästi viihdepainotteinen, vaikkakin tämän vuoden raportissa faktapainotteisten ohjelmien osuus nousi selvästi. Parhaaseen katseluaikaan faktapainotteisuus kuitenkin laski.

Taulukko 3.5.2

MTV3:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	7	7	16	14
AJAN	12	15	3	2
ASIA	18	10	7	7
URHE	6	7	7	9
KFIK	5	6	8	8
UFIK	27	31	28	28
ELOK	9	8	17	11
LAST	4	4	-	0
OPET	-	-	-	0
VIIH	12	12	14	21
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	122	117	36	39

3.6 3.6 Profiili: Sub

MTV MEDIAn verkkosivuilla Subin kuvataan tarjoavan monipuolista viihdettä 24 tuntia vuorokaudessa:

“Sub tavoittaa päivittäin keskimäärin 1,5 miljoonaa ja viikoittain 3,2 miljoonaa katsojaa, ja on Suomen kolmanneksi tavoittavin kaupallinen media. Subin pääkohderyhmä on 10–44-vuotiaat. Mainostajille Sub tarjoaa mahdollisuuden tavoittaa kustannustehokkaasti juuri halutut kuluttajat. Subilla mainostaja voi myös toteuttaa uudenlaisia kokeilevia kampanjoita ja erottuvaa ohjelmayhteistyötä.”³⁰

Ohjelmatarjonta pitää kuvauksen mukaan sisällään ulkomaisia huippusarjoja, kotimaisia uutuuksia, tosi-tv:tä, elokuvia, takavuosien menestyneimpiä klassikkosarjoja sekä omia löytöjä, kuten telenoveloita ja japanilaisia animesarjoja. Sub on MTV MEDIAn toinen maksuton kanava.

Vuonna 2010 Subin viikoittainen ohjelma-aika oli 103 tuntia eli miltei kymmenen viikkotuntia enemmän kuin vuonna 2009. Päivittäin ohjelmaa tarjottiin miltei 15 tuntia. Taulukko 3.6.1 osoittaa, että Subin profiilissa on tapahtunut vuoden aikana selvää muutosta. Viihdepainotteisten ohjelmien osuus laski edellisvuoden 87 prosentista 72 prosenttiin. Faktapainotteisten ohjelmien osuus kanavan tarjonnasta nousi viidennekseen koko tarjonnasta ja 15 prosenttiin parhaasta katseluajasta.

³⁰ MTV Median kotisivut, ks. <http://www.mtvmedia.fi/mediat/?652333#section1> (luettu 22.7.2011).

Taulukko 3.6.1
Subin ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	21	8	15	2
Viihdepainotteisia ohjelmia	72	87	85	98
Ensilähetyksiä	56	61	64	71
Uusintoja	44	39	36	29
Alkuperämaa:				
Suomi	16	25	13	21
Muut Pohjoismaat	-	0	-	0
Muu Eurooppa	21	23	25	24
Pohjois-Amerikka	62	49	62	55
Muut maat	1	3	-	-

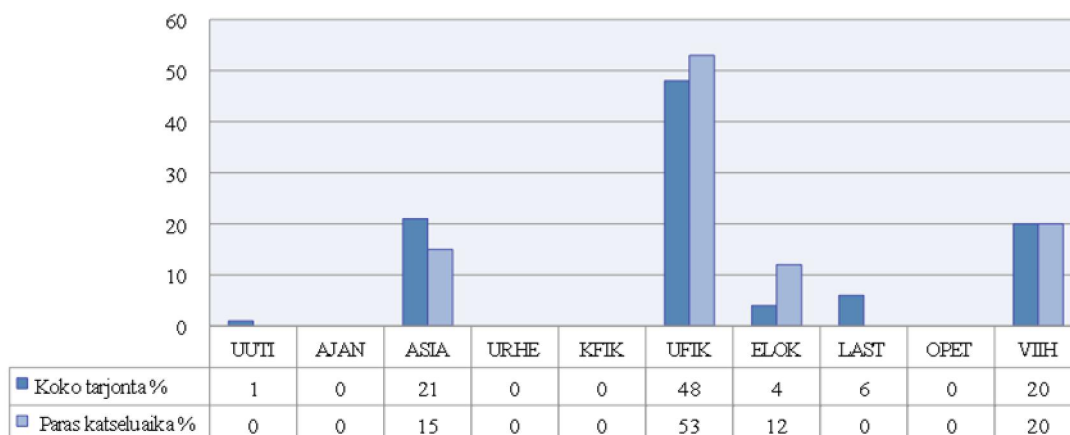
Subin koko tarjonnasta miltei puolet oli ulkomaista fiktiota (48 %), viidennes viihdettä ja toinen viidennes asiaohjelmia. Vuonna 2009 liki kaksi kolmasosaa oli viihdettä (37 %) ja tarjonnasta löytyi asiaohjelmia vain seitsemän prosenttia. Vuonna 2010 lastenohjelmia oli kuusi prosenttia ja elokuvia neljä prosenttia. Kanava tarjoaa myös yhden prosentin verran uutisia (esim. *Subin uutiset*). Subilla ei nähdä yhtään ajankohtaisohjelmia, urheilua, kotimaista fiktiota eikä opetusohjelmia. (Ks. taulukko 3.6.2)

Paras katseluaika muuttaa jonkin verran kanavan profiilia: lastenohjelmat katoavat ruudusta kokonaan ja elokuvien osuus nousee. Prime time -ohjelmistossa ulkomaisen fiktion osuus kasvoi yli puoleen tarjonnasta. Asiaohjelmien osuus laski, kun taas viihteen osuus pysyi samana. (Ks. kuvio 3.6.)

Taulukko 3.6.1 osoittaa, että Subin tarjonnasta kotimaista tuotantoa oli 16 prosenttia (edellisvuonna 25 %). Suomalainen tarjonta painottui otosviikoilla selvästi viihdeohjelmiin (esim. *Duudsonit*, *Pelastajat*). Muuta kotimaista tarjontaa löytyi asiaohjelmien luokasta (esim. *Tilt-tv*) sekä uutisista (*Subin uutiset*).

Pohjoisamerikkalaiset ohjelmat hallitsivat Subin antia, sillä koko tarjonnasta 62 prosenttia on pohjoisamerikkalaista. Edellisvuoteen nähden kanava on pohjoisamerikkalaistunut 13 prosenttiyksikön verran. 16 prosenttia kanavan tarjonnasta oli kotimaista ja miltei neljännes eurooppalaista. Yli 56 prosenttia kanavalla nähdyistä ohjelmista oli ensiesityksiä. (Ks. taulukko 3.6.1)

Kuvio 3.6
Subin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.6.2
Subin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katselu-aika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	1	1	-	-
AJAN	-	-	-	-
ASIA	21	7	15	2
URHE	-	-	-	-
KFIK	0	-	0	-
UFIK	48	46	53	54
ELOK	4	4	12	12
LAST	6	4	-	-
OPET	-	-	-	-
VIIH	20	37	20	32
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	103	101	34	33

3.7 Profiili: Nelonen

Nelonen Median omat kuvaukset kanavistaan Nelosesta, Livistä ja Jimistä on suunnattu lähinnä mainostajille,³¹ ei katsojille:

”Kaupallisten tv-kanavien tiukentuneessa kilpailussa Nelonen Media oli viime vuoden selvä voittaja. Nelonen Median tv-kanavien osuus kaupallisesta katselusta kasvoi ja ylsi kaikkien aikojen ennätykseensä. Kohderyhmässä 25–44-vuotiaat Nelonen Median tv-kanavien osuus kaikesta kaupallisesta katselusta oli peräti 35,7. Katseluosuutta kasvattivat sekä tv-kanava Jim että erityisesti lifestylepainotteinen viihdekanava Liv. Myös tavoittavuudessa Nelonen Media on huippuluokkaa. Erityisesti kiinnostus Liviä kohtaan kasvoi ja kanavan viikkotavoittavuus peräti kolminkertaistui vuoden aikana. Keskimäärin Nelonen Median tv-kanavat tavoittavat viikossa 89 % kaikista 25–44-vuotiaista.”

³¹ Nelonen median verkkosivut, <http://www.nelonenmedia.fi/uutiset/tv/televisiolla-entista-vahvempi-rooli-suomalaisten-elamassa> (luettu 25.7.2011).

Nelosen toimilupa on tarjonnan ja ohjelmiston osalta kirjattu samaan muotoon kuin MTV3:n ja Subin. Myös Nelosen on tarjottava laadukasta ja monipuolista ohjelmatarjontaa, johon sisältyy myös uutis-, ajankohtais- ja ajanvieteohjelmia.³²

Nelonen lähetti ohjelmaa vuonna 2010 viikoittain keskimäärin 108 tuntia, jolloin päivittäinen tarjonta oli yli 15 tuntia. Kanavan viikkotuntimäärä on pysynyt lähes muuttumattomana kolme perättäistä vuotta. Kanavan tarjonnasta 34 prosenttia oli faktapainotteista ja 61 prosenttia viihdepainotteista. Faktapainotteisuuden osuus kasvoi 7 prosenttiyksikköä. (Ks. taulukko 3.7.1)

Taulukko 3.7.1

Nelosen ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

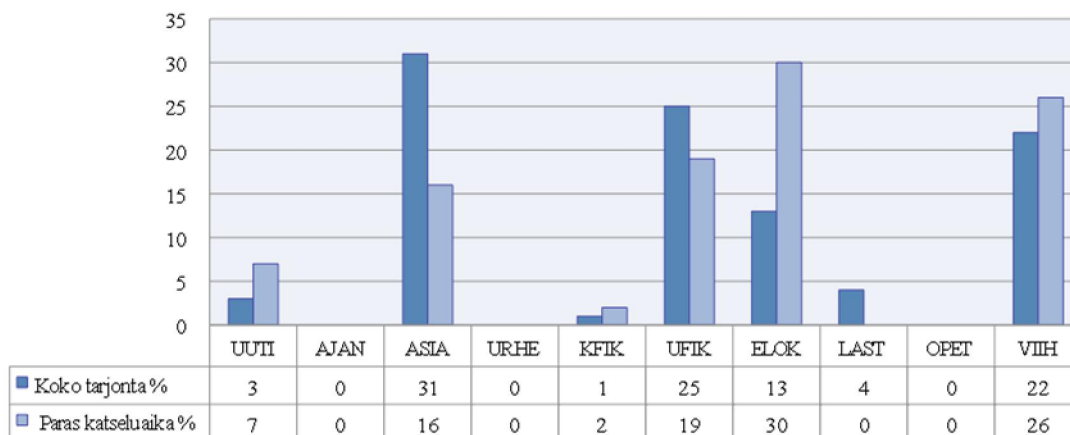
	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	34	27	22	13
Viihdepainotteisia ohjelmia	61	69	78	87
Ensilähetyksiä	89	58	95	83
Uusintoja	11	42	5	17
Alkuperämaa:				
Suomi	19	17	35	17
Muut Pohjoismaat	1	2	2	2
Muu Eurooppa	6	12	2	12
Pohjois-Amerikka	69	66	57	66
Muut maat	5	3	4	3

Kuten taulukosta 3.7.2 voidaan havaita, kanavan kokonaistarjonnasta eniten on tarjolla asiaohjelmia (31 %, vuonna 2009 24 %), mutta myös paljon ulkomaista fiktiota (25 %, vuonna 2009 27 %) ja viihdettä (22 %). Asiaohjelmat ovat siis vuodessa nousseet Nelosen suurimmaksi ohjelmaluokaksi ohi ulkomaisen fiktion. Elokuvia kanavan kokonaistarjonnasta oli 13 prosenttia. Urheilu jäi 2010 kokonaan pois ohjelmistosta. Lastenohjelmien (4 %) ja uutisten (3 %) osuudet ovat pieniä, ja kotimaista fiktiota kanavalla tarjottiin vain yhden prosentin verran, edellisvuoden tapaan. Ajankohtaisohjelmia ja opetusohjelmia ei kanava tarjoa lainkaan.

Parhaaseen katseluaikaan kanavan tarjonta muuttui niin, että kokonaistarjonnan suurin luokka, asiaohjelmat, vähensi tarjontaansa 15 prosenttiyksikköä. Sen sijaan elokuvien (30 %) ja viihteen (22 %) osuudet kasvoivat iltai- aikaan selvästi. Myös uutisten osuus korostui prime time -aikaan. Lastenohjelmat jäivät pois ohjelmakaaviosta iltaisin. (Ks. Kuvio 3.7 ja taulukko 3.7.2.)

³² Nelosen toimilupa, ks. http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=991060&name=DLFE-10002.pdf (luettu 25.7.2011).

Kuvio 3.7
Nelosen ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.7.2
Nelosen ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	3	3	7	8
AJAN	0	-	-	-
ASIA	31	24	16	5
URHE	0	5	-	2
KFIK	1	1	2	1
UFIK	25	27	19	29
ELOK	13	15	30	24
LAST	4	4	0	-
OPET	-	-	-	-
VIIH	22	21	26	31
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	108	107	31	31

Nelosen tarjonnan kotimaisuusaste nousi hieman vuoteen 2009 verrattuna, ja 2010 kotimaisten ohjelmien osuus oli 19 prosenttia eli viidennes koko tarjonnasta. Suomalainen ohjelmisto jakautui asiaohjelmien (*Sairaala, Navigare, Inno, Matkaoppaat, Start!*), uutisten (*Nelosen uutiset* ja *Nelosen sää*) ja viihteen (*Hauskat kotivideot, Neljän tähden illallinen*) välillä urheilun tiputtua ohjelmatarjonnasta pois.³³

Noin kaksi kolmasosaa Nelosen ohjelmista oli edelleen pohjoisamerikkalaisia, mikä Nelosen tapauksessa usein tarkoittaa kuitenkin kanadalaista, eikä yhdysvaltalaisista alkuperää. (Ks. taulukko 3.7.1.) Eurooppalaista ohjelmistoa oli 6 prosenttia koko tarjonnasta, vuonna 2009 tarjontaa oli reilu kymmenes.

Ohjelmatietojen mukaan Nelosen ohjelmatarjonnasta 89 prosenttia oli ensilähetyksiä, ja niiden määrä oli noussut selvästi edellisvuoden 58 prosenttiyksikön osuuteen

³³ Nelosen luokittelukäytäntö (kuten myös Subin) eroaa YLE:n luokittelusta siinä, että esimerkiksi dokumentaarinen sarja *Sairaala*, jossa seurataan Tampereen yliopistollisen sairaalan arkea, on Nelosella luokiteltu viihdeohjelmaksi (luokan nimi on viihde/kevyt musiikki/reality), vaikka se voitaisiin hyvin nähdä myös dokumentaarisenä asiaohjelmiana.

verrattuna. Nelonen teki siis merkittävän aaltoliikkeen toiseen suuntaan: vuonna 2009 ensilähetysä oli roimasti vähemmän kuin 2008. Uusintojen osuus oli vastaavasti laskenut ja oli nyt vain kymmenes, edellisvuoden 40 prosenttiin verrattuna. Nelonen kuitenkin muutti samaan aikaan uusintojen merkitsemiskäytäntöä, jolloin uusintojen luokittelu ei ole aukotonta, joten uusintojen määrän vähenemisen tarkkuuteen tulee suhtautua varauksella.

3.8 Profiili: JIM

JIM on osa Nelonen Mediaa, ja kanava toimii Nelosen lisäpalveluna ja siten myös sen toimiluvan alaisena. JIM:n toimilupa on täysin samansisältöinen ohjelmatarjonnan osalta kuin MTV3:n, Subin ja Nelosen (ks. luku 3.5).

Vuonna 2010 JIM lisäsi ohjelmatarjontansa edellisvuoden 83 tunnista 95 tuntiin viikossa. Päivittäinen ohjelma-aika oli yli 13 tuntia. 24 prosenttia kanavan tarjonnasta oli viihdepainotteista ja 76 prosenttia faktapainotteista ohjelmaa – kanavalla on likipitään sama profiili kuin edellisvuonna.

Taulukko 3.8.1

JIM:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

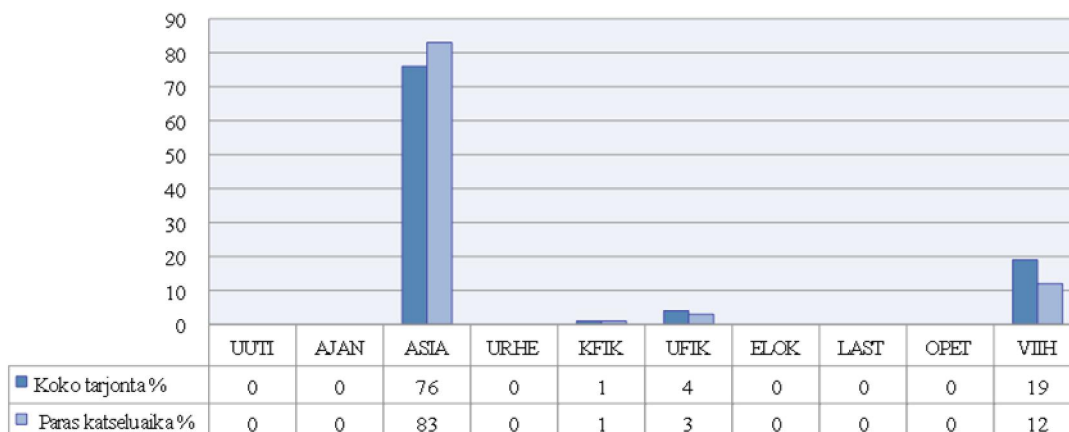
	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	76	74	83	76
Viihdepainotteisia ohjelmia	24	26	17	24
Alkuperämaa:				
Suomi	9	3	23	5
Muut Pohjoismaat	1	-	2	-
Muu Eurooppa	16	13	14	12
Pohjois-Amerikka	63	72	55	74
Muut maat	11	13	7	9

Kuten kuvio 3.8.2 osoittaa, JIM:n tarjonta koostui miltei kokonaan kahden ohjelmaluokan ohjelmista, ja niistäkin toisen osuus oli miltei kolme neljänestä koko tarjonnasta. Kanavan ylivoimaisesti suurin ohjelmaluokka oli asiaohjelmat 76 prosentilla koko tarjonnasta. JIM:n asiaohjelmat olivat suureksi osaksi lifestyle-ohjelmia. Loput kanavan tarjonnasta koostui viihdeohjelmista (19 %), ulkomaisesta fiktiosta (4 %) ja kotimaisesta fiktiosta (1 %). Yhtiöiden erilainen luokittelutapa näkyy JIM:n ohjelmatarjonnassa. Vuonna 2010 kanava käytti uutta reality-luokkaa, jolloin reality-sarjat kuten *Poliisit*, luokitellaan asiaohjelmiin. Edellisvuonna vastaavia ohjelmia oli luokiteltu viihdeohjelmiin.

JIM:n ohjelmatarjonta oli vahvasti pohjoisamerikkalaista alkuperää. Se oli edelleen liki kaksi kolmasosaa (63 prosenttia) kanavan tarjonnasta. Kotimaisten ohjelmien osuus oli noussut (9 %, vuonna 2009: 3 %). Eurooppalaisten ohjelmien osuus nousi hieman (16 %, vuonna 2009 13 %). Kotimaisia ohjelmia edustivat lähinnä asiaohjelmat (esim. *Navigare*, joka viime vuoden luokittelussa urheiluojelma) ja reality-sarjat kuten *Poliisit* ja *Pelastushelikopteri*. (Ks. taulukko 3.8.1, taulukko 3.8.2 ja kuvio 3.8)

Kuten edellisvuonna, paras katseluaika ei 2010 vuoden tarjonnassa tuonut juuri muutoksia. Asiaohjelmien osuus nousi hieman ja viihteen puolestaan laski. Kaiken kaikkiaan JIM:n tarjonnassa ei ollut tapahtunut suuria muutoksia.

Kuvio 3.8
JIM:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.8.3
JIM:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	-	-	-	-
AJAN	-	-	-	-
ASIA	76	74	83	76
URHE	-	1	-	-
KFIK	1	1	1	-
UFIK	4	-	3	-
ELOK	-	-	-	-
LAST	-	-	-	-
OPET	-	-	-	-
VIIH	19	25	12	24
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	95	83	32	32

3.9 Profiili: Nelonen Sport

Nelonen Sport, joka on jo lakkautettu, oli vuonna 2010 osa Nelonen Mediaa. Se tarjosi nimensä mukaisesti urheiluohjelmia. Urheiluohjelmia tarjoaa kaudella 2011 maksullinen Nelonen Pro -kanava. Aiemmin Urheilukanava-nimen alla toimineen kanavan toimiluvassa sanotaan, että "ohjelmiston tulee koostua monipuolisesti erityyppisiä kotimaisia ja kansainvälisiä urheilu- ja liikuntatapahtumia käsittelevistä lähetyksistä ja muista urheiluun liittyvistä ohjelmista".³⁴

Koska urheilu katsotaan tässä raportissa viihdepainotteiseksi ohjelmaksi, kymmenes (edellisvuonna 2%) Nelonen Sportin tarjonnasta oli faktapainotteista. (Ks. taulukko 3.9.1)

Luonnollisesti valtaosa tarjonnasta oli urheiluohjelmia (89 %). Kanava piti asiaohjelmiansa määrää edellisvuoden kymmenessä prosentissa. Esimerkkejä asiaohjelmista ovat *Hiutale* ja *Eräkuksa*. Uusintojen osuus kanavalla oli noussut edellisvuodesta. Vuonna 2010 tarjonnasta 59 prosenttia oli ensilähetyksiä (vuonna 2009

³⁴ Urheilukanavan toimilupa, ks.

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=991060&name=DLFE-10002.pdf (luettu 25.7.2011).

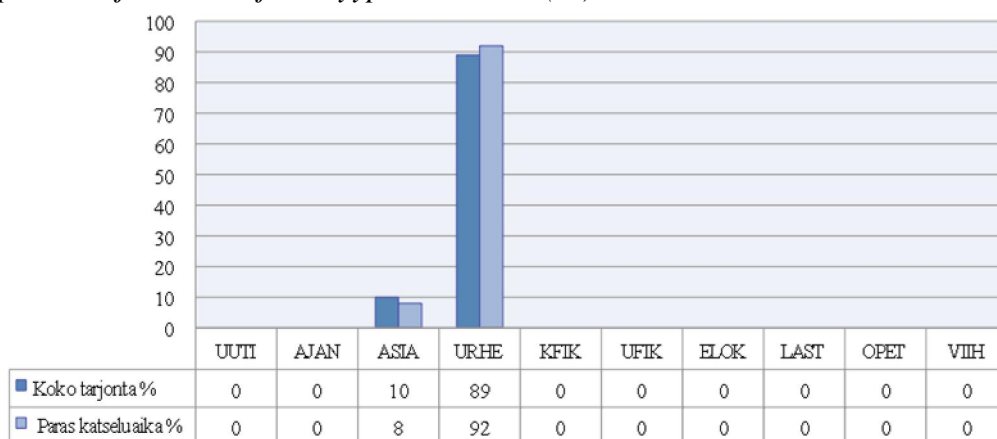
68 %). Kanavan tarjonta on pääosin tuotettu Suomessa ja muualla Euroopassa. Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut sitä, että urheilutapahtuma olisi suomalainen vaan ainoastaan ohjelman tuotanto saattoi tällöin olla kotimainen. (Ks. taulukko 3.9.1 ja kuvio 3.9)

Taulukko 3.9.1

Nelonen Sportin ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	10	2	8	2
Viihdepainotteisia ohjelmia	90	98	92	98
Ensilähetyksiä	59	68	61	89
Uusintoja	41	32	39	11
Alkuperämaa:				
Suomi	63		64	
Muut Pohjoismaat	-		-	
Muu Eurooppa	19		20	
Pohjois-Amerikka	13		10	
Muut maat	5		6	

Kuvio 3.9

Nelonen Sportin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.9.2

Nelonen Sportin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	-	-	-	-
AJAN	-	0	-	0
ASIA	10	2	8	2
URHE	89	97	92	97
KFIK	-	0	-	-
UFIK	-	0	-	-
ELOK	-	0	-	-
LAST	-	-	-	-
OPET	-	-	-	-
VIIH	0	1	0	1
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	41	92	35	35

3.10 Profiili: The Voice/TV Viisi

Kuten edellisvuoden raportissakin todetaan, musiikkikanava The Voice tarjoaa yksinomaan musiikkivideoita ja niihin liittyvää oheisohjelmaa. Myös TV Viisi aloitti 10.10.2008 samalla kanavapaikalla lähetykset. TV Viisi tarjosi ohjelmaa iltakuudesta osapuilleen puoleen yöhön. Sekä The Voice että TV Viisi ovat osa saksalaista mediakonsernia SBS Finland Oy:n/ProSiebenSat.1 Media AG:ta. Molemmat kanavat toimivat itsenäisesti, toisistaan erillään ja omilla profiileillaan, mutta ne näkyvät samalla kanavapaikalla. Tässä raportissa kanavat katsotaan yhdeksi kokonaisuudeksi, vaikka muodollisesti TV Viisi toimii The Voicen lisäkanavana.

Toimiluvan mukaan kanavien tarjonnan "tulee koostua pääosin nuorisolle suunnatusta ohjelmistosta" ja sen "tulee osaltaan edistää audiovisuaalista kulttuuria".³⁵ The Voicen oman kuvauksen mukaan The Voice viihdemedia tavoittaa viikossa kaikkiaan 1,4 miljoonaa suomalaista.³⁶ Kanavan verkkosivut luonnehtivat kanavaa seuraavasti:

The Voice on ennen kaikkea viihdemedia ja sen sisältö on viihteellistä kaikissa monimedian välineissä. Tärkeimmät sisältökokonaisuudet ovat musiikki, viihde ja lifestyle. Sisällössä keskitymme musiikkihaastatteluihin, musiikki- ja viihdeuutisiin, julkisuuden henkilöihin, ilmiöihin, elokuvaan, muotiin, matkailuun, ruokaan ja liikuntaan. Sisällöt suunnataan 20–39 -vuotiaille.³⁷

Taulukko 3.10.1 vahvistaa kanavan oman määritelmän viihdepainoitteisuudesta. Kaikkia vuoden 2009 vertailutietoja ei ole saatavilla.

Taulukko 3.10.1

The Voice/TV Viiden ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	7	8	19	36
Viihdepainotteisia ohjelmia	93	92	81	64
Ensilähetyksiä	72	99	46	98
Uusintoja	28	1	54	2
Alkuperämaa:				
Suomi	69	-	1	-
Muut Pohjoismaat	2	-	4	-
Muu Eurooppa	2	-	8	-
Pohjois-Amerikka	27	-	87	-
Muut maat	0	-	-	-

Vuonna 2010, kuten edellisvuonnakin, The Voice/TV Viisi lähetti ohjelmaa 24 tuntia vuorokaudessa.³⁸ Allaolevasta taulukosta 3.10.2 nähdään, että The Voicen oli ennen muuta teemakanava, joka ei pyrkinytkään tarjoamaan eri ohjelmatyyppejä laajaa kirjoa, vaan keskittyi musiikkivideoihin.

³⁵ TV5 Finland Oy:n toimilupa, ks.

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=991060&name=DLFE-10002.pdf (luettu 25.7.2011).

³⁶ <http://sbs.fi/index.php/mainosratkaisut-voice-etusivu> (luettu 25.7.2011)

³⁷ <http://sbs.fi/index.php/mediabrandit/the-voice> (luettu 25.7.2011)

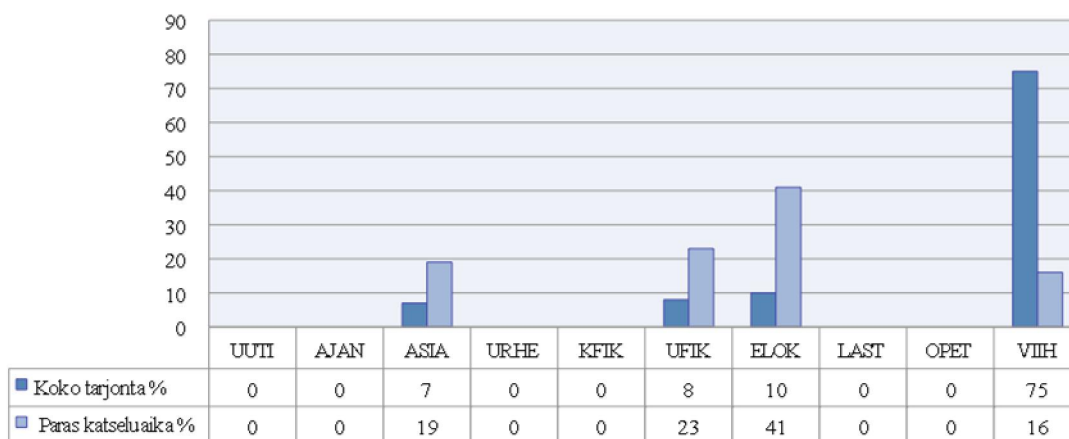
³⁸ Ohjelmaa lähetettiin periaatteessa 24/7, mutta koska aineisto koostuu todellisista lähetysajoista, joihin mainoksia ei lasketa mukaan, on kanavan ohjelmatarjonta pyörinyt 166 viikkotuntiin.

Ylempi taulukko 3.10.1 puolestaan antaa vaikutelman siitä, että kanavan ohjelmisto oli tuotannoltaan hyvin suomalaista, mikä ei kuitenkaan kerro kanavan todellista kotimaisuusastetta. The Voice'n oman selvityksen mukaan kanavan musiikkivideoista keskimäärin 40 prosenttia oli kotimaisia vuonna 2009. Vuodelta 2010 ei ole saatavilla vastaavaa julkista tietoa. Edellisvuoden raportissa tehty havainto musiikkivideoiden todellisten uusintojen määrän selvitysvaikeuksista on edelleen pätevä. Musiikkivideoiden uusintojen määrää ei pystytä selvittämään, tarkastelussa ovat vain ohjelmat. Todellisuudessa kaikkia musiikkivideoita esitetään useita kertoja.

Vuoden 2009 tapaan parhaana katseluaikana kanavan profiili monipuolistui johtuen TV Viiden tarjonnasta, johon kuului paitsi ulkomaista fiktiota, elokuvia ja viihdettä sekä myös jonkin verran asiaohjelmia. (Ks. kuvio 3.10)

Kuvio 3.10

The Voice/TV Viiden ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.10.2

The Voice/ TV Viiden ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
UUTI	-	-	-	-
AJAN	-	-	-	-
ASIA	7	8	19	36
URHE	0	1	-	1
KFIK	-	-	-	-
UFIK	8	7	23	25
ELOK	10	5	41	20
LAST	-	-	-	-
OPET	-	-	-	-
VIIH	75	79	16	18
Yht.	100	100	100	100
Yht. h/vko	159	166	38	35

3.11 Profiili: SuomiTV

SuomiTV on kotimainen kanava, joka aloitti lähetyksensä 18.12.2009. Kanavan toimilupa on voimassa vuoteen 2016 asti. Nimellä STV Suomi toiminut kanava teki koelähetyksiä elo- ja joulukuussa 2008.

SuomiTV pitää tavoitteenaan tuoda Suomeen laadukkaisiin ohjelmiin panostavan perhekanavan. Kanava kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että lasten valveillaoloaikana kanavalla lähetetään vain lapsille soveltuvaa ohjelmaa. Kanava tavoittelee viidessä vuodessa kymmenen prosentin markkinaosuutta mainosrahoitteisella tv-alalla.

SuomiTV profiloituu kaupallisena koko perheen kanavana, jonka lähetyksiä voi katsoa ilmaiseksi koko maassa. Kanavalla on toimilupa vuoteen 2016 asti. Vuonna 2010 yhtiön osuus vuorokauden tv-katselusta oli Finnpanelin tutkimuksen mukaan 0,7 prosenttia.³⁹

Taulukko 3.11.1

Suomi TV:n ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta	Paras katseluaika
Faktapainotteisia ohjelmia	42	48
Viihdepainotteisia ohjelmia	46	52
Ensilähetyksiä	86	82
Uusintoja	14	12
Alkuperämaa:		
Suomi	35	30
Muut Pohjoismaat	5	4
Muu Eurooppa	33	43
Pohjois-Amerikka	21	18
Muut maat	7	6

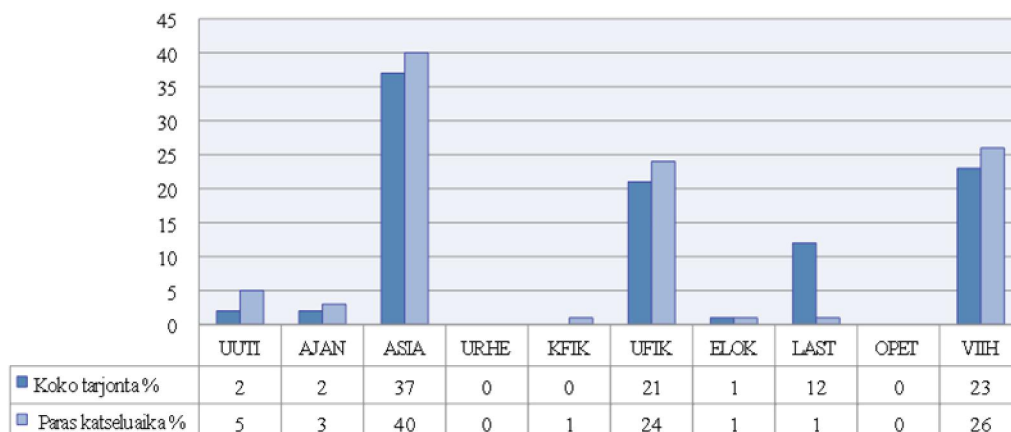
SuomiTV lähetti 72 tuntia ohjelmaa viikossa, mikä tekee reilut kymmenen tuntia vuorokautta kohden. Taulukko 3.11.1 osoittaa, että ensilähetyksiä oli koko tarjonnasta valtaosa, osuus laskee 82 prosenttiin parhaana katseluaikana. SuomiTV:n runsasta ensilähetysten määrää selittää osaltaan matala viikkotuntimäärä suuriin laajan tarjonnan kanaviin verrattuna.

Suosituin kanavan ohjelmista oli vuonna 2010 Kymppitonni. Ohjelmatarjontaa dominoivat asiaohjelmat (ks. kuvio 3.11), joita oli 37 prosenttia koko tarjonnasta. Merkittäviä ohjelmaluokkia olivat myös viihdeohjelmat ja ulkomainen fiktio. Lastenohjelmiakin esitettiin melko runsaasti: reilu kymmenes koko kanavan tarjonnasta oli lastenohjelmia. Kuten taulukosta 3.11.2 nähdään, prime time -tarjonnan ja koko tarjonnan välillä ei ollut merkittäviä eroja. Odotetusti vain lastenohjelmat asettuivat lähes täysin parhaan katseluajan ulkopuolelle.

³⁹ Kauppalehden kotisivu, ks.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/talous/uutiset/etusivu/uutinen.jsp?oid=20110680507&ext=rss> (luettu 27.6.2011)

Kuvio 3.11
Suomi TV:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.11.2
Suomi TV:n ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta	Paras katselu aika
UUTI	2	5
AJAN	2	3
ASIA	37	40
URHE	-	0
KFIK	0	1
UFIK	21	24
ELOK	1	1
LAST	12	1
OPET	-	0
VIIH	23	26
Yht.	100	100
Yht. h/vko	72	32

3.12 Profiili: Liv

Liv on yksi Nelonen Median kanavista. Nelonen Median mainostajille suunnatuilla verkkosivuilla kanavaa luonnehditaan seuraavasti:

”Liv on viihteellinen lifestyle-kanava naisille. Se tarjoaa viihdettä ja inspiraatiota erityisesti elämänlaadustaan kiinnostuneille naisille. Ohjelmisto on jaettu blokkeihin, joista löytyy sisältöä lifestylen eri osa-alueisiin. Liv viihdyttää katsojiaan myös valikoiduilla sarjoilla ja romanttisilla elokuvilla. Mainostajille Liv tarjoaa mainosmyönteisen, positiivisen ja raikkaan ohjelmaympäristön sekä erinomaisen kanavan tavoittaa naiset.”⁴⁰

Erityisesti naisille suunnatun lifestyle-kanavan ohjelmatarjonnasta (ks. taulukko 3.12.1) 63 prosenttia on faktapainotteisia ohjelmia. Parhaaseen katselu aikaan osuus nousee 80 prosenttiin. Ohjemien alkuperä on pääosin Pohjois-Amerikka, vaikka liki viidennes koko

⁴⁰ Nelonen Median verkkosivu <http://www.nelonenmedia.fi/node/89502> (luettu 19.8.2011)

tarjonnasta tulee Euroopasta. Kotimaista ohjelmistoa kanavan koko tarjonnasta on 13 prosenttia.

Taulukko 3.12.1

Livin ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

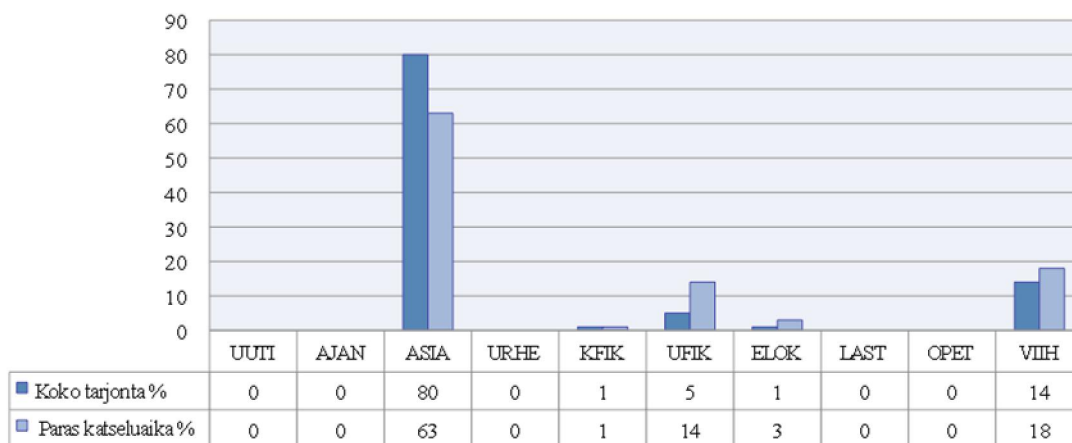
	Koko tarjonta	Paras katseluaika
Faktapainotteisia ohjelmia	63	80
Viihdepainotteisia ohjelmia	37	20
Alkuperämaa:		
Suomi	13	8
Muut Pohjoismaat	3	2
Muu Eurooppa	20	24
Pohjois-Amerikka	62	59
Muut maat	2	7

Lifestyle-kanavan ohjelmistosta pääosa (80 % koko tarjonnasta) on asiaohjelmia (ks. kuvio 3.12 ja taulukko 3.12.2). Toiseksi suurin ohjelmaluokka viihdeohjelmat saa 14 prosentin osuuden koko tarjonnasta. Ulkomaista fiktiota on koko tarjonnasta viisi prosenttia. Elokuvia ja kotimaista fiktiota on kumpaakin vain prosentti.

Liv on vapaiden kanavien joukossa selkeimmin "asiaviihteen" tarjoaja. Arvostele mun illallinen, Unitupa, Eden ja Sisustusmatkalla Minnan kanssa ovat esimerkkejä kaudella 2010 tarjotuista viihteellisistä asiaohjelmista.

Kuvio 3.12

Livin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Taulukko 3.12.2

Livin ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

	Koko tarjonta	Paras katseluaika
UUTI	-	-
AJAN	-	-
ASIA	80	63
URHE	-	-
KFIK	1	1
UFIK	5	14
ELOK	1	3
LAST	-	-
OPET	-	-
VIIH	14	18
Yht.	100	100
Yht. h/vko	100	33

3.13 Vertailu aiempiin vuosiin

Vuoden 2009 raportissa ohjelmien luokittelussa käytettiin ensimmäistä kertaa Finnpanel-luokitusta. Seuraavassa verrataan vuotta 2010 vuosiin 2006–2009 siltä osin kuin niistä on ollut mahdollista saada sama aineisto.⁴¹ Ensin tarkastellaan kokonaistarjontaa yli kanavien ja sitten tarkemmin kanavakohtaisia muutoksia ohjelmatarjonnassa. SuomiTV, Nelonen Sport ja The Voice/TV Viisi eivät ole mukana vertailussa niiden ohjelmatarjonnan kapeuden, tai kuten SuomiTV:n tapauksessa, aiemman vertailutiedon puutteen vuoksi.

Kuten taulukosta 3.13.1 näkyy, ovat kolme suurinta ohjelmaluokkaa pysyneet samoina viimeisen neljän vuoden aikana. Vain urheilun osuus on vuonna 2010 merkittävästi laskenut.

Tarkasteluvuosina suurimpien ohjelmaluokkien keskinäinen järjestys ja osuudet ovat välillä muuttuneet. Neljä suurinta ohjelmaluokkaa suuruusjärjestyksessä olivat vuonna 2009 viihde, ulkomainen fiktio ja urheilu. Vuonna 2010 kolme suurinta ohjelmaluokkaa olivat samat: asiaohjelmat (34 %), viihde (20 %) ja ulkomainen fiktio (19 %).

Vuonna 2009 viihdeohjelmien osuus oli kasvanut peräti 11 prosenttiyksikköä vuoteen 2007 verrattuna. Edellisvuoden raportissa tätä selitettiin sillä, että osa kanavista on luokitellut suosittu reality-ohjelmansa viihdeohjelmien luokkaan, mutta muutoksen arvioitiin kertovan myös osaltaan televisiotarjonnan aidosta "viihteellistymisestä". Viihdeohjelmat muodostivat 2009 tasan neljänneksen television ohjelmatarjonnasta. Vuonna 2010 viihdeohjelmien osuus notkahti viisi prosenttiyksikköä alaspäin viidennekseen. Pudotus on melko raju – prosenttiyksiköiden sijaan prosentteina tarkasteltuna 20 prosenttia yhdessä vuodessa.

Asiaohjelmien osuus on sen sijaan jatkanut kasvutrendiä. Vuonna 2007 niitä tarjottiin vain 19 prosenttia mutta 2009 jo 27 prosenttia, eli runsaan neljänneksen, koko tarjonnasta. Vuonna 2010 tarjontaa oli 34 prosenttia. Vuoteen 2007 verrattuna tarjonta on lähes tuplaantunut. Kun vuoden 2009 raportissa nostettiin esiin ohjelmatarjonnan viihteellistymistrendi, vuoden 2010 tilastot puhuvat pikemminkin "asiallistumisesta". On selvää, että tähän trendiin vaikuttavat merkittävästi reality-tyyppisten ohjelmien tarjonnan kasvu.

⁴¹ Vaikka myös aiempien raporttien ohjelmaluokitus on perustunut Finnpanelin käyttämään luokitukseen, se oli tiheämpi, 13-luokkainen, koska se hajotti asiaohjelmat kolmeen eri ryhmään.

Asiaohjelmien luokkaan kuuluvatkin perinteiset asiaohjelmat mutta myös kulttuuri- ja lifestyle-ohjelmat. Vuoden 2010 asiaohjelmien tarjontaa tarkastellaan vielä tarkemmin tämän raportin luvussa 6, jossa vertailua tehdään erityisesti vuoteen 2009 nähden.

Ulkomainen fiktio kasvatti osuuttaan edellisvuoteen nähden ja katkaisi laskutrendin, joka vielä viime vuoden raportissa näytti selvältä suuntaukselta. Yleisemmin voidaan todeta edellisvuoden raportin tapaan, että pienet ohjelmaluokat ovat entisestään pienentyneet ja suuret suurentuneet. (Ks. taulukko 3.13.1.)

Taulukko 3.13.1

Kaikkien kanavien ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2007-2010 (%)

	2007	2008	2009	2010
UUTI	6	3	2	3
AJAN	6	4	4	5
ASIA	19	20	27	34
URHE	18	15	11	5
KFIK	2	1	1	2
UFIK	21	17	15	19
ELOK	6	5	4	6
LAST	5	9	9	4
OPET	3	2	2	1
VIIH	14	22	25	20
Yht.	100	100	100	100

Tarjonnan muutoksia kanavittain

Etenkin TV1:n tarjonta on jokin verran muuttunut neljän vuoden tarkastelujaksolla. Muutokset johtunevat pitkälti YLE:n tavasta profiloida kanaviaan selkeämmin ja jakaa eri ohjelmaluokkia eri kanaville.

Allaolevasta taulukosta 3.13.2 nähdään, että opetus- ja lastenohjelmat ovat selvästi vähentyneet kanavan tarjonnassa. Vuonna 2007 TV1 tarjosi noin kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän ulkomaista fiktiota verrattuna vuoteen 2009. Neljän vuoden jaksolla tarkasteltuna kokonaisuusosuus on kuitenkin noussut kaksi prosenttia vuoteen 2010 tultaessa. Myös asiaohjelmien osalla näkyy kasvutrendi. Sen sijaan ajankohtaisohjelmissä on selvä laskutrendi.

TV2:n tarjonnan suurimmat muutokset ovat asiaohjelmien ja viihteen vähentyminen. Kotimaisen- ja ulkomaisen fiktion saralla on selkeä trendi: lisäystä on tapahtunut neljän vuoden mittaan.

FST5:n merkittävin muutos on ajankohtaisohjelmien osuuden selvä kasvu. Sen sijaan lastenohjelmat ja opetusohjelmat ovat selvässä laskutrendissä kanavan tarjonnassa.

Teeman profiiliin muutokset näkyvät neljän vuoden mittaan tapahtuneessa opetusohjelmien merkittävässä vähenemisessä. Myös viihteen osuus on pienentynyt. Asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja elokuvat ovat kasvattaneet osuuksiaan.

MTV3:n profiilissa näkyy asiaohjelmien ja viihteen selvä lisääntyminen. Kiintoisaa on, että kanavan profiili on näyttäytynyt tv-tarjontaraporteissa hyvin samankaltaisena vuodesta toiseen, mutta vuonna 2010 näkyy selviä eroja. Suurin havaittu muutos aiemmissa Suomalainen televisiotarjonta -raporteissa (vuosina 2006-2009) on ollut viihteen osuuden kasvu.

Sub suurin muutos on viihdeohjelmien tarjonnan väheneminen. Kanava on lisännyt asiaohjelmien ja ulkomaisen fiktion osuuksiaan. Tässä on tapahtunut käänös aiempaan

verrattuna, sillä vuonna 2009 raportointiin siitä kuinka asiaohjelmatarjontaa oli pienennetty. Lastenohjelmien osuutta on edelleen lisätty hieman.

Nelosen tarjonnassa silmiinpistävä muutos on asiaohjelmatarjonnan huima kasvu. Myös viihteen osuus on kasvanut roimasti. Elokuvatarjonta ja kotimainen fiktio ovat pysyneet lähes samana, mutta kaikkien muiden ohjelmaluokkien osuudet ovat laskeneet, etenkin urheilun. Asiaohjelmaluokan suuruutta on selitetty aiemmin Nelosen kohdalla pitkälti lifestyle-ohjelmilla, joita kanava tarjoaa runsaasti. Tätä voidaan yhä pitää selvänä syynä ohjelmaluokan suurentumiseen.

JIM:n tarjonnan suurimmat muutokset ovat viihteen osuuden kasvu ja toisaalta urheilutarjonnan lasku. Muissa kanavan tarjoamissa ohjelmaluokissa (asiaohjelmat, ulkomainen fiktio ja elokuvat) on tapahtunut laskua.

Taulukko 3.13.2

Ohjelmatarjonnan muutokset kanavittain 2007-2010 (%)

Ohjelmatarjonnan muutos (prosenttiosuus)					
TV1	UUTI	-1,5	MTV3	UUTI	-0,3 %
	AJAN	-2,4		AJAN	-0,9 %
	ASIA	3,6		ASIA	4,9 %
	URHE	-0,1		URHE	-4,4 %
	KFIK	1,8		KFIK	-0,8 %
	UFIK	2,1		UFIK	-0,9 %
	ELOK	-0,7		ELOK	-1,9 %
	LAST	-1,8		LAST	-0,8 %
	OPET	-1,8		OPET	0,0 %
	VIIH	0,8		VIIH	5,1 %
TV2	UUTI	-0,3	Sub	UUTI	0,5
	AJAN	-1,4		AJAN	-
	ASIA	-6,6		ASIA	3,5
	URHE	-0,3		URHE	-
	KFIK	4,5		KFIK	0,3
	UFIK	7,5		UFIK	6,5
	ELOK	-2,2		ELOK	0,8
	LAST	2,7		LAST	1,2
	OPET	-		OPET	-
	VIIH	-3,9		VIIH	-12,9
FST5	UUTI	-2,3	Nelonen	UUTI	-1,2
	AJAN	10,8		AJAN	-0,6
	ASIA	1,7		ASIA	14,4
	URHE	-1,3		URHE	-7,3
	KFIK	0,8		KFIK	0,7
	UFIK	4,3		UFIK	-13,8
	ELOK	0,5		ELOK	0,1
	LAST	-8,3		LAST	-1,0
	OPET	-6,6		OPET	-
	VIIH	0,5		VIIH	8,8
Teema	UUTI	-	JIM	UUTI	-
	AJAN	-		AJAN	-
	ASIA	5,3		ASIA	-1,5 %
	URHE	-		URHE	-3,4 %
	KFIK	-0,5		KFIK	0,6 %
	UFIK	4,7		UFIK	-1,7 %
	ELOK	4,2		ELOK	-0,6 %
	LAST	-0,6		LAST	-
	OPET	-10,4		OPET	-
	VIIH	-2,8		VIIH	6,6 %

4. Julkisen palvelun ohjelmatarjonnan ominaisuuksia

Tässä luvussa tarkastelussa ovat YLE:n kanavat kokonaisuutena: TV1, TV2, FST5 ja TEEMA. Yleisradion kanavien monipuolisuutta käsitellään tarkemmin luvussa 5.

Yleisradiota koskevan lain mukaan yhtiön velvollisuutena on "tuoda täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin". Yleisradion tulee "tarjota monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia", "tuottaa, luoda ja kehittää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä" sekä "tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen" ja "painottaa lapsille suunnattuja ohjelmistoja sekä tarjota hartausohjelmia".⁴²

Neljän televisiokanavan (TV1, TV2, FST5 ja Teema) Yleisradio tarjosi kokonaisuutena hyvin kattavan ohjelmakirjon ja melko kotimaisen ohjelmiston. Taulukko 4.1.1 osoittaa, että vuonna 2009 puolet YLE:n ohjelmistosta oli faktapainotteista ja viihdepainotteisen ohjelmiston osuus lisääntyi hieman vuodesta 2008 41 prosenttiin. Vuonna 2010 viihdepainotteisten ohjelmien osuus pysyi täysin samana koko tarjonnan osalta. Prime time –aikaan viihdepainotteisuus putosi viisi prosenttiyksikköä vuoteen 2009 verrattuna.

Kaikkiaan kanavien yhteisesti esitetty profiili taulukossa 4.1.1 on säilynyt faktan ja viihteen suhteen miltei samana vuosien 2009 ja 2010 välillä. Uusintoja on lähetetty 2010 parhaaseen katseluaikaan selvästi enemmän (15 prosenttiyksikköä) kuin 2009. Ensilähetysten osuus on tippunut vuodessa 15 prosenttiyksiköllä. Viihdepainotteisuus on hieman laskenut vuonna 2010, viiden prosenttiyksikön verran.

Taulukko 4.1.1

Yleisradion ohjelmatarjonnan ominaisuuksia 2010 (%)

	Koko tarjonta		Paras katseluaika	
	2010	2009	2010	2009
Faktapainotteisia ohjelmia	53	50	52	50
Viihdepainotteisia ohjelmia	41	41	43	48
Ensimmäisiä	39	40	45	60
Uusintoja	61	60	55	40
Alkuperämaa:				
Suomi	49	46	50	45
Muut Pohjoismaat	9	9	11	10
Muu Eurooppa	28	32	25	31
Pohjois-Amerikka	10	11	10	11
Muut maat	4	3	4	3

Kuvio 4.1 osoittaa, että julkisen palvelun ohjelmatyyppejä dominoivasti ylivoimaisesti asiaohjelmat yli kolmanneksen osuudellaan. Toisena on ulkomainen fiktiivinen liiki viidenneksen osuudella. Elokuvat ovat kolmanneksi suurin luokka reilun viiden prosentin osuudella.

Kuviossa 4.1 vertaillaan parhaan katseluaikojen ja koko tarjonnan suhteita. Paras katseluaika nostaa elokuvien, uutisten ja asiaohjelmien osuuksia, sekä hieman urheilun,

⁴² Laki Yleisradio Oy:stä, 1380/1993, 7 §.

kotimaisen fiktion ja viihteen osuuksia. Ulkomaisen fiktion, ajankohtaisohjelmien, lastenohjelmien ja opetusohjelmien osuudet laskevat prime time -aikaan.

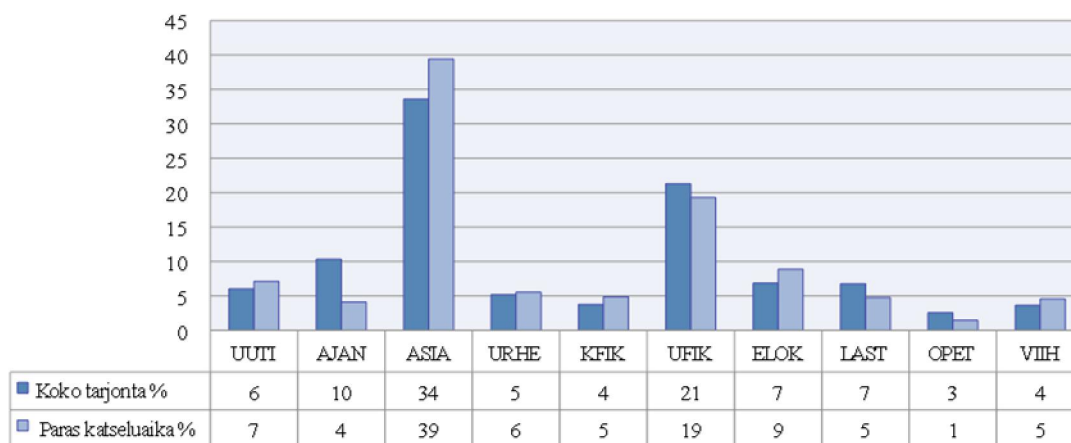
YLEn tarjonta kattaa kaikki ohjelmaluokat, mutta kaksi ohjelmaluokkaa nousi tänäkin vuonna selvästi tarjonnaltaan ylitse muiden. Ensiksi, asiaohjelmien luokka kattoi reilun kolmanneksen koko tarjonnasta (vuonna 2009: 29 %). Toiseksi suurin luokka, ulkomainen fiktio, ylitti 20 prosenttia koko tarjonnasta. Ajankohtaisohjelmien osuus nousi hivenen edellisvuodesta ja on nyt kymmenes koko tarjonnasta – kaikki muut ohjelmaluokat jäivät alle kymmenykseen. Elokuvat ja lastenohjelmat saivat seitsemän prosentin osuudet.

Vuoden 2009 raportissa YLEn kanavien yhteenlaskettu kotimaisuusaste oli laskenut selvästi ja oli 46 prosenttia. Taulukko 4.1.1 näyttää osuuden nousseen vuonna 2010 49 prosenttiin. Eurooppalaisen tarjonnan osuus oli edellisvuonna noussut 32 prosenttiin, mutta nyt laskua tapahtui neljä prosenttiyksikköä. Pohjoisamerikkalaisten ja pohjoismaisten ohjelmien osuudet olivat säilyneet lähes samana, noin kymmenessä prosentissa. Yli puolet Yleisradion tarjonnasta oli uusintoja. Viime vuoden tapaan ensiesityksiä oli noin 40 prosenttia koko tarjonnastaan.

Asiaohjelmat ja ulkomainen fiktio muodostavat 55 prosenttia YLEn kanavien tarjonnasta. Kuvio 4.1 näyttää, että parhaaseen katselu-aikaan asiaohjelmien osuus nousee koko tarjonnasta liki 40 prosenttiin. Ulkomaisen fiktion osuus laskee hieman prime time -aikaan. Muita parhaan katseluajan tuomia muutoksia ovat edellisvuoden tapaan se, että elokuvatarjonnan osuus nousee, samoin viihteen, urheilun ja uutisten. Lastenohjelmien, ajankohtaisohjelmien ja opetuksen osuus laskee parhaaseen katselu-aikaan.

Kuvio 4.1

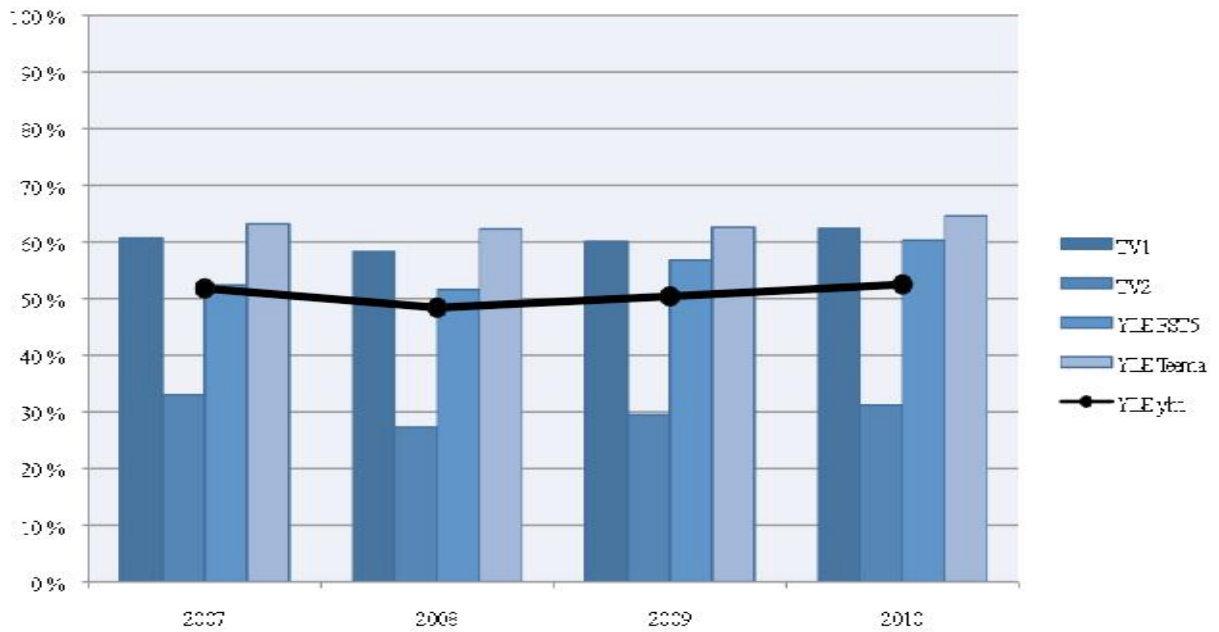
Yleisradion ohjelmisto ohjelmatyypeittäin 2010 (%)

Kuviot 4.2 ja 4.3 osoittavat, että YLEn kokonaisprofiilia dominoi fakta, vaikka viihdettä on myös runsaasti. Tämä loivasti nouseva trendi on toteutunut neljän viime vuoden aikana. Vuoden 2009 arvioissa havaittiin viihteellisyyden lievän kasvun taittuminen ja faktapainotteisten ohjelmien lisääntyminen. Myös vuonna 2010 viihteen osuus on kaikkiaan pysynyt samana. TV1 on lisännyt hieman faktapainotteisia ohjelmia ja vähentänyt viihdepainotteisia. Samoin on tehnyt TV2. Teeman ohjelmistossa faktapainotteisuus on nyt hieman kasvanut. Myös TV1 ja FST5 kasvattivat informatiivisten ohjelmien osuuksiaan. Suurin muutos informatiivisempaan suuntaan näkyy FST5-kanavalla.

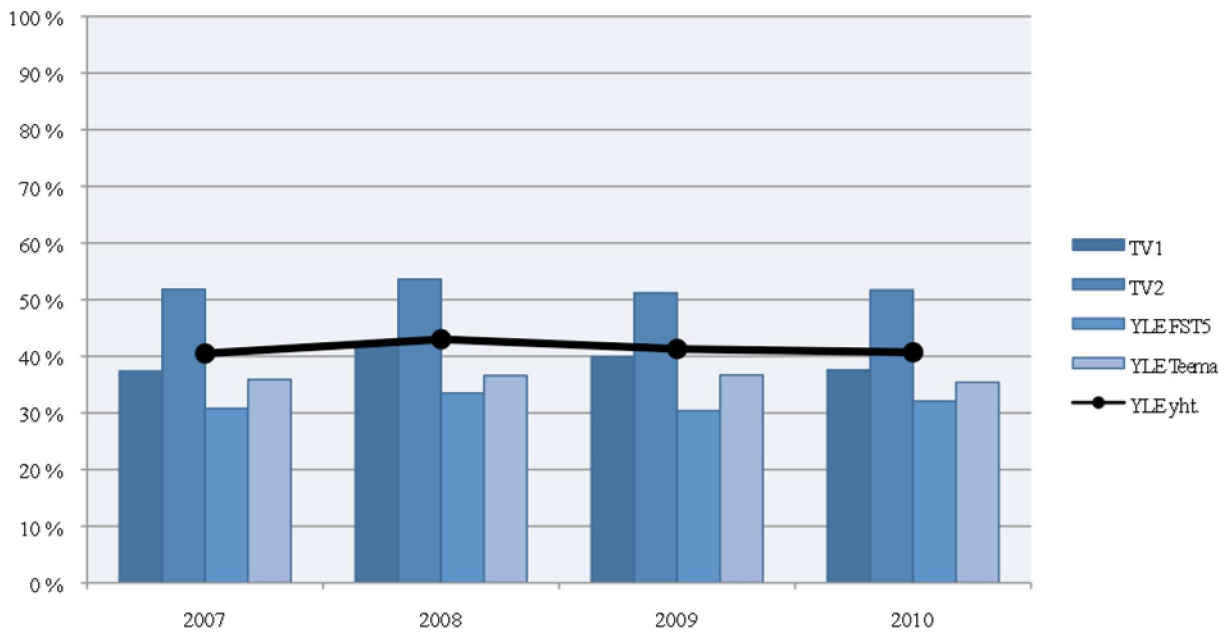
Kuvio 4.2

Informatiiviset ohjelmat Yleisradion kanavilla koko tarjonnassa 2007–2010 (%)

Kuvio 4.3

Viihteelliset ohjelmat Yleisradion kanavilla koko tarjonnassa 2007–2010 (%)

5. Monipuolisuus ja tarjonnan keskittyneisyys 2010

Tässä luvussa tarkastellaan aiempien *Suomalainen tv-tarjonta* -raporttien tapaan suomalaisia tv-ohjelmistoja niiden monipuolisuuden kannalta. Tarkastelu on kvantitatiivisesta ja perustuu ohjelmistoissa esiintyviin ohjelmaluokkiin (genret).⁴³ Monipuolisuutta tutkitaan kahdella erilaisella indeksillä, joista toinen kohdistuu kanavakohtaiseen monipuolisuuteen (suhteellisen entropian indeksi) ja toinen kaikkien kanavien yhteenlaskettuun ohjelmatarjontaan (HHI-indeksi).

Julkisen palvelun ja muiden vapaiden kanavien monipuolisuutta mitataan suhteellisen entropian mittarilla (H_{rel}). Euroopan Neuvoston vuonna 2009 julkaisema raportti mediamonitoroinnin metodeista suosittelee tätä metodologiaa (ks. Council of Europe 2009).⁴⁴

Suhteellisen entropian indeksi ottaa huomioon kaksi ulottuvuutta ohjelmatarjonnasta:

- Kuinka monta ohjelmatyyppiä tarjonnassa on edustettuina.
- Miten tasaisesti ohjelmatyypit jakautuvat ohjelmakaaviossa.

Mittarin indeksiluku on sitä korkeampi, mitä tasaisemmin ohjelmisto jakautuu eri ohjelmatyyppien kesken. Korkea indeksiluku kertoo monipuolisuudesta, matala luku taas yksipuolisuudesta eli ohjelmatyyppien voimakkaasta keskittyneisyydestä tiettyyn ohjelmatyyppiin. Jos indeksi saa minimiarvonsa 0, ovat kaikki ohjelmat yhdessä ohjelmaluokassa. Jos indeksi saa maksimiarvonsa 1, on kaikissa ohjelmaluokissa yhtä paljon ohjelmia. Suuret arvot merkitsevät suurta monipuolisuutta. Mittarilla laskettavaa indeksilukua on tulkittu niin, että 0,00–0,34 edustavat erittäin vähäistä monipuolisuutta, 0,35–0,54 vähäistä, 0,55–0,69 keskimääräistä, 0,70–0,79 suurta ja 0,80–1,00 erittäin suurta monipuolisuutta.⁴⁵

Kanavakohtaisen tarkastelun lisäksi monipuolisuutta arvioidaan myös kaikkien kanavien yhteenlasketusta tarjonnasta HHI-indeksillä (Herfindahl–Hirschman-indeksillä). HHI mittaa, kuinka yksipuolista (toisin sanoen keskittyntä yhteen ohjelmatyyppiin) tarjonta mahdollisesti on. Indeksillä paljastaa dominoivatko tietyt ohjelmatyypit vapaata suomalaista televisiotarjontaa. Luku 3 osoitti että kanavat ovat profiileiltaan erilaisia. On kuitenkin mahdollista, että kokonaisuutena tarkasteltuna kaikkien kanavien ohjelmatarjonta voi olla yllättävän yksipuolista. Teemakanavat ja profiloitumaan pyrkivät laajan tarjonnan kanavat todennäköisesti pienentävät televisiotarjonnan monipuolisuutta.

Jos HHI-indeksiluku saa arvon 1, ohjelmisto on keskittynyt yhteen ainoaan ohjelmatyyppiin. Jos arvo saa minimiarvonsa 0, on kaikilla genreillä yhtä suuri osuus kokonaistarjonnasta. Pienet arvot kuvastavat monipuolisuutta.

Indeksilukua on tulkittu niin, että 0,00–0,10 merkitsee vain vähän keskittyntä tarjontaa, 0,11–0,18 keskimääräisesti keskittyntä ja 0,19–1,00 erittäin keskittyntä tarjontaa (ks. esim. McDonald & Dimmick 2003 ja Napoli 1997).

Alla tarkastellaan suhteellisen entropiamittarin avulla ensin yksittäisten kanavien monipuolisuutta koko tarjonnan kuin parhaan katseluajan ohjelmistojenkin kannalta. Sen jälkeen tutkitaan kanavien tarjonnan monipuolisuutta HHI-indeksin avulla.

Kuvio 5.1 kuvaa kanavien tarjonnan monipuolisuutta vuonna 2010 ja kuvio 5.2 koko

⁴³ Kuten vuoden 2009 raportissa todetaan, sisältöjen demografisen monipuolisuuden tai vaikkapa ohjelmissa esitettyjen näkemysten moninaisuuden analyysi edellyttäisivät laadullisempaa lähestymistapaa.

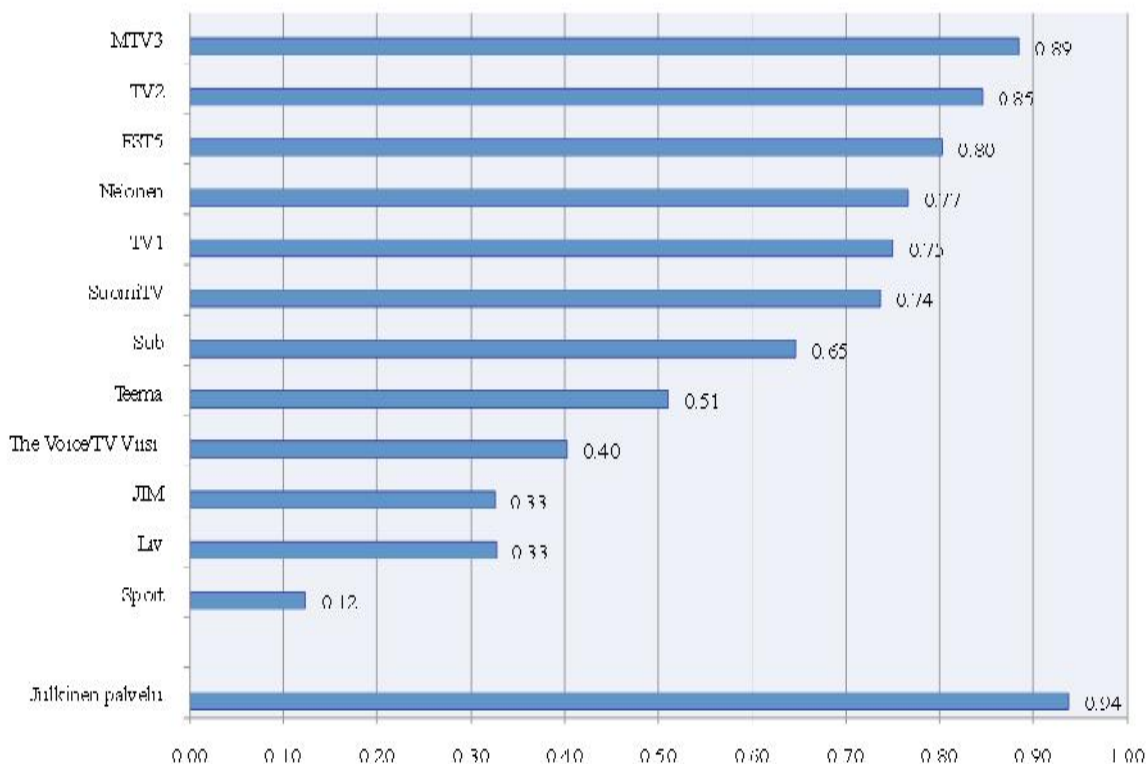
⁴⁴ Mittaria selostetaan tarkemmin liitteessä 3. – Ks. myös Aslama ym. 2009, Hellman 2001 ja McDonald & Dimmick 2003.

⁴⁵ Mittarin logaritmisuudesta johtuen asteikko ei ole tasavälinen.

tarjontaa kahdeksan laajakirjoisemman kanavan osalta vuosina 2007–2010.

Kuvio 5.1

Koko ohjelmiston monipuolisuus 2010 (H_{rel})

Vuonna 2010 kanavakohtaisessa tarkastelussa parhaiten selviytyi MTV3 indeksiluvulla 0,89, mutta miltei yhtä suuren monipuolisuuden saavutti TV2 luvulla 0,85. Viime vuosien televisiotarjontaraporteissa nämä kaksi kanavaa ovat olleet viime vuodet monipuolisuudessa tasaväkisiä.

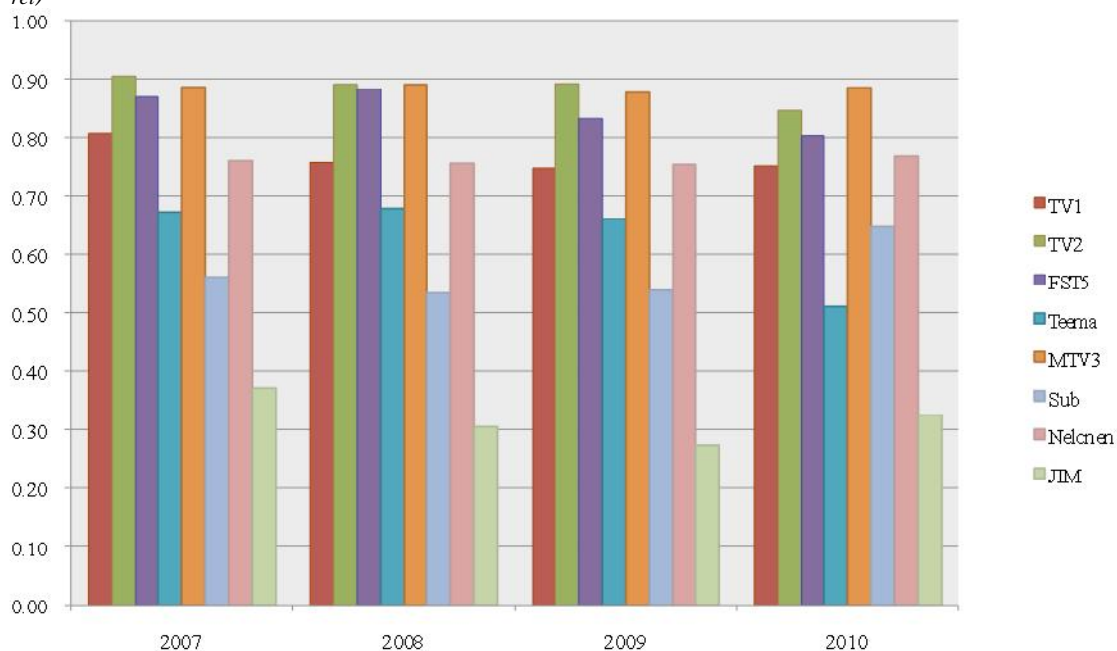
MTV3:a ja TV2:a seurasi FST5, jonka indeksiluku on 0,80. Vuonna 2009 FST5 tarjosi indeksiluvulla 0,83 erittäin monipuolista ohjelmistoa, mutta oli selvästi kaventanut tarjontaansa edellisvuodesta. Nelonen tuli neljänneksi luvulla 0,77 ja sitä seurasivat TV1 (0,75) ja SuomiTV (0,74).

Teeman monipuolisuus on pysynyt melko tasaisena vuodesta 2007 lukien, mutta laski viime vuodesta melko kapeaan indeksilukuun 0,51. Sub on kokonaistarjonnassaan Teemaa monipuolisempi luvulla 0,65. Tarjonnaltaan laajahkojen kanavien alhaisin monipuolisuusindeksi oli kuitenkin JIM-kanavalla (0,33), joka oli hieman monipuolistanut tarjontaansa edellisvuode luvusta 0,27. Livin indeksiluku oli JIMin tapaan 0,33.

Julkisen palvelun kanavat TV1, TV2, FST5 ja Teema lähettivät kokonaisuutena erittäin monipuolista ohjelmistoa (0,94). Indeksiluku on kohonnut vuodesta 2009, jolloin indeksin arvo oli 0,89.

Kuvio 5.2 havainnollistaa pääkanavien ohjelmistojen monipuolisuutta 2010.

Kuvio 5.2

Koko ohjelmiston monipuolisuus 2007–2010 (H_{rel})

Entropiamittarilla tarkasteltuna koko ohjelmiston monipuolisuusprofiilit ovat säilyneet verrattain samankaltaisina vuosien 2008–2010 välillä. Silmiinpistävää on Subin tarjonnan asteittainen monipuolistuminen sekä MTV3:n kiilaaminen monipuolisimmaksi kanavaksi 2010. Julkisen palvelun kanavien indeksit ovat pysytelleet samankaltaisina lukuun ottamatta Teemaa. Teeman profiili on kaventunut vuodesta 2009 alkaen. TV2:n profiiliin yksipuolistuminen on myös merkillepantavaa, sillä kanava on johtanut monipuolisuusvertailua vuosina 2007–2009.

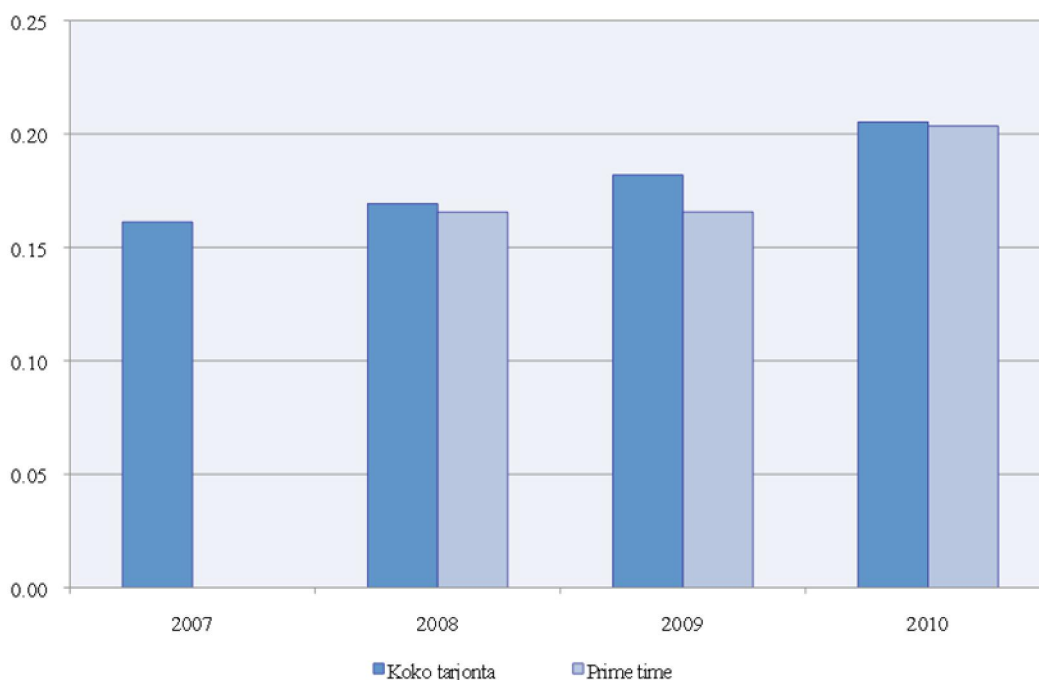
Koko tarjonnan monipuolisuus

Alla olevassa kuviossa 5.3 tarkastellaan HHI-indeksin avulla sitä, kuinka monipuolista tarjonta mahdollisesti on. Indeksillä paljastaa dominoivatko tietyt ohjelmatyypit – onko tarjonta keskittynyt tietyn tyyppisiin ohjelmiin. Kuvio vertailee kaikkien vapaasti saatavilla olevien kanavien keskittyneisyyttä yhteen ohjelmaluokkaan koko tarjonnassa vuosina 2007–2010 sekä parhaaseen katselu-aikaan vuosina 2008–2010. ⁴⁶

⁴⁶ Prime timesta ei ollut saatavilla vertailukelpoisia tietoja vuodelta 2007.

Kuvio 5.3

Ohjelmatarjonnan keskittyneisyys koko tarjonnassa ja parhaaseen katselu aikaan 2007–2010 (HHI)

Kiinnostava yleishavainto kuviosta 5.3 on, että suomalainen televisiotarjonta edennyt tasaisesti keskittyneempään eli yksipuolisempaan suuntaan. Neljän vuoden vertailussa tietyt ohjelmaluokat dominoivat vapaiden kanavien tarjontaa vuosi vuodelta enemmän. Indeksilukuarvojen valossa suomalainen televisiotarjonta on ollut monipuolisimmillaan vuonna 2007.

Arvot välillä 0,00–0,10 merkitsevät vain vähän keskittyntä tarjontaa. Tähän ei päästy vertailun alitusvuonna 2007, vaan vuosien 2008 ja 2009 tapaan on liikuttu välillä 0,11–0,18. Nämä arvot kertovat, että kokonaisuutena tarjonta on ollut keskimääräisesti keskittyntä. Arvot 0,19–1,00 kertovat erittäin keskittyneestä tarjonnasta ja vuonna 2010 indeksi-arvot sekä parhaan katseluajan että koko tarjonnan osalta kohosivat yli arvon 0,19.

Kuvio 5.3 osoittaa, että vuosina 2008 ja 2009 prime time -tarjonta oli koko tarjontaa yksipuolisempaa. Vuonna 2010 tällaista eroa ei ole. Kaikkiaan näyttää siis siltä, että televisiotarjonta vuonna 2010 on kauttaaltaan erittäin yksipuolista eli keskittyntä. Kehitys tähän suuntaan on ollut nopeaa ja johdonmukaista viimeisen neljän vuoden aikana.

Indeksien puutteet tarkastelussa

On tärkeä huomata, että ohjelmatarjonnan monipuolisuutta prosentteina tutkivalla indeksillä (sekä suhteellisen entropian indeksillä että HHI-indeksillä) on puutteensa. Se kertoo nimenomaan genre-tason eli erilaisten ohjelmatyyppien osuuksien muutoksista eikä niiden absoluuttisten tarjontamäärien muutoksesta. Esimerkiksi ajankohtaisia ohjelmia voi olla absoluuttisesti yhtä monta tuntia tarjolla kuin aiemminkin. Suhteellisesti tarkasteltuna kaikkien 12 vapaan kanavan ohjelmatarjonta on HHI-indeksin valossa kuitenkin solahtanut aiempaa kapeammin tiettyihin ohjelmatyyppeihin.

6. Asiaohjelmat

Asiaohjelmien vertailussa oleellista verrattuna vuoden 2009 raporttiin on se, että kevytasiaohjelmia ei nyt koodattu erikseen, koska reality-sarjojen ja dokumenttien ero on usein hyvin häilyvä.

Kuten aiemmissa luvuissa (ks. erityisesti luku 2) on tullut esille, asia-, kulttuuri- ja lifestyle-ohjelmat ovat suomalaisen television suurin ohjelmaluokka. Koko ohjelmatarjonnasta 34 prosenttia (vuonna 2009 27 %) oli vuonna 2010 asiaohjelmia. Osuus laski vain yhden prosentin verran, kun tarkastellaan ohjelmatarjontaa parhaan katseluaajan osalta. Analysointia varten ohjelmat on jaettu kolmeen eri luokkaan: asiaohjelmiin, kulttuuriohjelmiin sekä palvelu- ja harrasteohjelmiin.

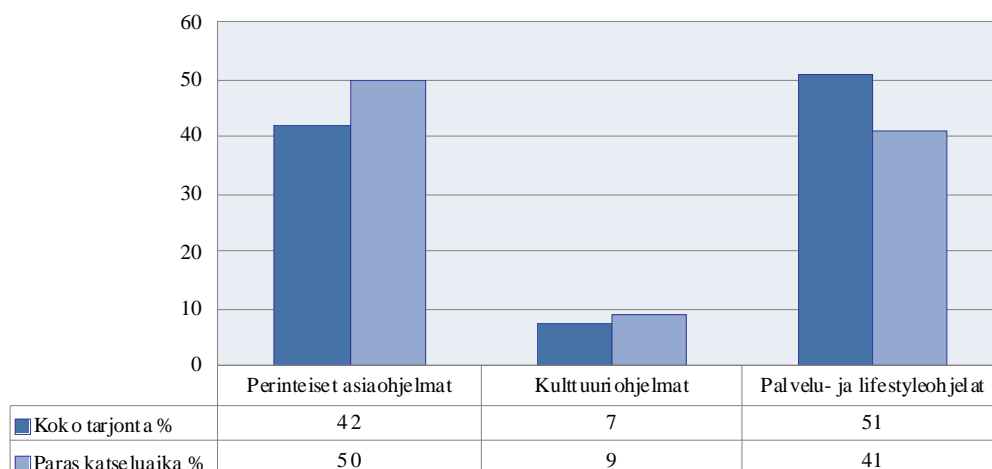
Asiaohjelmaluokka jaettiin kolmeen alaluokkaan: perinteiset asiaohjelmat, kulttuuriohjelmat sekä palvelu- ja lifestyle-ohjelmat.

1. Perinteisiksi asiaohjelmiksi on tässä raportissa luokiteltu sellaiset ohjelmat, joiden käsittelytapa ja aihevalinnat ovat selvästi "vakavia" (esim. *Dokumenttiprojekti*, *Inhimillinen tekijä*, *Avara luonto*). Perinteiset dokumentit, reportaasit ja haastattelut kuuluvat tähän ryhmään, samoin suurin osa luonto-ohjelmista. Mukana ovat myös edellisvuonna kevytasiaohjelmiksi luokitellut dokumentaari-reality-sarjat kuten *Pelastajat*, *Lainvalvojat*, *Sairaala*, *Pelastushelikopteri* ja *Poliisit*.
2. Kulttuuriohjelmiksi on luokiteltu kaikki aiheeltaan kulttuuria ja taiteita käsittelevät ohjelmat ohjelmaformaattista riippumatta, kuten esimerkiksi *Runoraati* ja *Kirjakausi*.
3. Palvelu- ja lifestyle-ohjelmiin kuuluvat erilaisetharrastamiseen, kuluttamiseen tai elämäntapaan liittyvät ohjelmat. Tällaisia ohjelmia ovat esimerkiksi *Inno*, *Eden* ja *Kuningaskuluttaja*.

Kaiken kaikkiaan asiaohjelmistoa hallitsevat perinteiset asiaohjelmat (42 %) (mukaan lukien reality-tyyppiset sarjat) ja palvelu- ja lifestyleohjelmat (51 %). Kuvio 6.1 näyttää, että kulttuuriohjelmien osuus jää seitsemään prosenttiin asiaohjelmista. Paras katseluaika muuttaa asetelmaa seuraavasti: perinteisten asiaohjelmien osuus nousee 50 ja kulttuuriohjelmien osuus yhdeksään prosenttiin. Palvelu- ja lifestyleohjelmien osuus taas tippuu ilta-aikana 41 prosenttiin.

Kuvio 6.1

Asiaohjelmat alaluokittain 2010 (%)

Taulukko 6.1.1 kertoo kuinka erilaiset asiaohjelmat jakautuvat kanavittain. TV Viisi on perinteisten asiaohjelmien tilaston kärjessä 92 prosentin osuudellaan. Tämä selittyy kanavan lähettämällä runsaalla reality-tyyppisillä sarjoilla ja viihteellisillä dokumenteilla. TV1 tarjosi toiseksi eniten perinteisiä asiaohjelmia (82 %). Kolmanneksi sijoittu Sub 72 prosentin tarjonnallaan. TV2 tarjosi 59 prosenttia perinteisiä asiaohjelmia – SuomiTV, Teema ja FST5 olivat kaikki 50 prosentin tuntumassa. Nelonen lähetti 41 prosenttia ja MTV3 26 prosenttia perinteisiä asiaohjelmia omassa tarjonnassaan. JIMin tarjonnasta perinteiseksi asiaohjelmaksi luokiteltiin kolmasosa. Nelonen Sport ja Liv jäivät perinteisen asiaohjelman osalta alle kymmenykseen.

Taulukko 6.1.1 osoittaa, että Yleisradion kanavat ja erityisesti Teema, olivat edellisvuosien tapaan päävastuussa kulttuuritarjonnasta. YLEn tarjonnan lisäksi kulttuuriohjelmaa lähettivät vain MTV3 (6 %), SuomiTV (8 %) sekä Sub ja Nelonen yhden prosentin verran.

Palvelu- ja lifestyle-ohjelmien merkittävä rooli asiaohjelmistossa näkyy selvästi taulukosta 6.1.2. Noin kolmasosan palvelu- ja lifestyle-ohjelmia tarjoaa asiaohjelmistossaan TV2, Sub ja SuomiTV. Selvästi alle kolmannekseen jäivät vain TV1, FST5, Teema ja TV Viisi. Yli puoleen yltävät MTV3, Nelonen ja JIM. Yli yhdeksänkymmenen prosentin tarjontaan yltävät tässä luokassa Liv ja Nelonen Sport.

Taulukko 6.1.1

Asiaohjelmien alaluokat kanavittain 2010 (%)

	Perinteiset asiaohjelmat	Kulttuuriohjelmat	Palvelu- ja lifestyleohjelmat	Yht.
TV1	82	6	12	100
TV2	59	11	30	100
FST5	54	21	25	100
Teema	51	39	10	100
MTV3	26	6	68	100
Sub	71	1	28	100
Nelonen	41	1	58	100
JIM	30	-	70	100
Liv	8	-	92	100
Nelonen Sport	4	-	96	100
TV Viisi	91	-	9	100
SuomiTV	54	8	38	100
Yht.	42	7	51	100

Kotimaisia asiaohjelmia tarjottiin kaikkiaan kolmannes asiaohjelmistosta. Eniten kotimaista asiaohjelmaa lähettivät Nelonen Sport, MTV3, TV2, TV1 ja FST5. Pohjoismaista asiaohjelmaa esitettiin eniten FST5:llä ja ja TV Viidellä. TV1:n, TV2:n ja Teeman lisäksi pohjoismaista tarjontaa ei juuri ollut muilla kanavilla.

Eurooppalaisia asiaohjelmia tarjottiin eniten YLEn kanavilla, kuten aiemminkin. Myös Liv, JIM ja SuomiTV lähettivät kukin vähintään liki 20 prosenttia eurooppalaista ohjelmaa.

Pohjoisamerikkalaisia asiaohjelmia lähettivät Sub ja JIM yli 60 prosentin osuuksillaan omassa asiaohjelmatarjonnassaan. 50 prosentin tuntumassa olivat TV Viisi, SuomiTV, Liv ja Nelonen. Vähiten pohjoisamerikkalaista tuotantoa esittivät YLEn kanavat. Niiden osuudet jäivät kaikkien neljän kanavan osalta alle kymmenykseen.

Euroopan ja Pohjoisamerikan ulkopuolella tuotettuja asiaohjelmia lähetettiin niukasti. Eniten niitä lähetti Nelonen 12 prosentin osuudella asiaohjelmatarjonnassaan. Kymmenen prosentin tuntumaa lähestyvät SuomiTV, Liv, JIM ja Teema.

Taulukko 6.1.2

Asiaohjelmien alkuperämaat kanavittain 2010 (%)

	Suomi	Pohjoismaat	Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Muut	Yht.
TV1	52	6	35	3	4	100
TV2	61	10	20	8	1	100
FST5	46	38	8	6	2	100
Teema	31	9	43	9	7	100
MTV3	67	1	12	19	-	100
Sub	21	-	10	71	-	100
Nelonen	26	-	8	54	12	100
JIM	10	1	18	63	7	100
Liv	9	-	28	55	8	100
Nelonen Sport	84	-	-	16	-	100
TV Viisi	12	18	13	57	-	100
SuomiTV	24	4	17	47	8	100
Yht.	30	5	22	37	6	100

Asiaohjelmien luokittelu "perinteisen" ja "palvelu- ja lifestyleohjelmien" välillä on reality-sarjojen ja ylipäänsä erityyppisten tosi-tv-tyyppisten teemasarjojen suosion myötä vaikeutunut. Vuoden 2009 raporttia laadittaessa kokeiltiin esimerkiksi ohjelmien jakamista aiheittain esimerkiksi sisustukseen, terveyteen, kuluttamiseen, autoiluun, lemmikkeihin jne. kokeiltiin, mutta jako osoittautui liian häilyväksi. Tarjonta olisi jakautunut niin moneen joukkoon, ettei tilastollisesti tarkasteltavissa olevia alaluokkia olisi syntynyt.

Palvelu- ja lifestyleohjelmien tyylit saattavat poiketa toisistaan paljon. Osassa ohjelmistoa katsojille annetaan vinkkejä ja neuvoja: niiden sävy on suorastaan opetusohjelmamainen (esim. *Kuningaskuluttaja*). Toiset ohjelmat taas tyytyvät esittelemään esimerkiksi asunnon tai vaatetyylin muutosta (esim. *Inno*). Yleishavainto asiaohjelmiston kehityksestä onkin muutos uudentyyppiseen dokumentointiin ja asiasisältöjen esittämiseen. Tämä perinteistä ja reality-tyyliä yhdistelevä asiaohjelmistotarjonnan trendi on selvästi tullut jäädäkseen. Tulevissa selvityksissä asiaohjelmiston erittely voisikin keskittyä enemmän ohjelmistossa esiintyvien teemojen kuin tyyliin luokitteluun.

LÄHTEET

Aslama, Minna, Hellman, Heikki, Lehtinen, Pauliina & Sauri, Tuomo (2009). *Suomalainen tv-tarjonta -raportin uudistaminen: Selvitys*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 25/2009. Helsinki: LVM.

Council of Europe (2009). *Methodology for Monitoring Media Concentration and Media Content Diversity*. Report prepared by the Group of Specialists on Media Diversity (MC-SMD),

November 2008. Strasbourg: Council of Europe.

[http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/H-Inf\(2009\)9_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/H-Inf(2009)9_en.pdf)

(luettu 8.4.2010).

Hellman, Heikki (2001). Diversity – An End in Itself? Developing Multi-Measure Methodology of Television Programme Variety Studies. *European Journal of Communication* 16: 2, 181–208.

Joukkoviestimet 2009 (2010). Helsinki: Tilastokeskus.

Lehtinen, Pauliina & Aslama, Minna (2009). *Suomalainen tv-tarjonta 2008*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 48/2009. Helsinki: LVM.

Lintilä, Mika & Tunturi, Jussi (2009). *Yleisradion julkinen palvelu ja rahoitus. Työryhmän loppuraportti*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 23/2009. Helsinki: LVM.

McDonald, Daniel & Dimmick, John (2003). The Conceptualization and Measurement of Diversity. *Communication Research* 30: 1, 60–79.

Napoli, Philip M. (1997). Rethinking Program Diversity Assessment: An Audience-Centered Approach. *Journal of Media Economics* 10: 4, 59–74.

Sandell, Lena & Lamberg, Anna-Leena (2010). *Television katselu Suomessa vuonna 2009*.

Sobakar, Yuliya (2011). TV in the World 2010.

http://www.finnpanel.fi/lataukset/presentation_light.pdf (luettu 11.8.2011).

Suoninen, Annika (2007). *Television lastenohjelmatarjonta syksyllä 2007*. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 48/2007. Helsinki: LVM.

Liite 1 Koodausrunko

1. Kanava
2. Lähetyspäivä (Pvm)
3. Viikko (Vko)
4. Aloitusaika (Alkamis klo)
5. Päätyminen (Päättymis klo)
6. Kesto (min)
7. Ohjelman nimi
8. Ohjelmaluokka:

1 Uutiset (UUTI). Tähän luokkaan sisältyvät kanavien pääuutislähetykset sekä muut säännölliset uutislähetykset kuten *Viittomakieliset uutiset* (TV1), *Alueelliset lähetykset* (TV2) tai *Kauppalehden talousuutiset* (MTV3). Uutisiksi on koodattu myös erilliset talousuutislähetykset. TV1:n *Aamu-TV*:n ja MTV3:n *Huomenta Suomen* uutislähetysä ei puolestaan ole eritelty erikseen, vaan ne on laskettu aamulähetysten mukana ajankohtaisohjelmiksi.

2 Ajankohtaisohjelmat (AJAN). Ajankohtaisohjelmia ovat säännölliset ajankohtaismakasiinit ja -keskustelut kuten esim. *A-Studio*, *Atlas* tai *Lauantaiseura* (TV1), *OBS* ja *Pressiklubi* (TV2). Lisäksi luokkaan kuuluvat TV1:n ja MTV3:n aamutelevisiolähetykset, myös MTV3:n *Ihana aamu*.

3 Asiaohjelmat (ASIA). Asiaohjelmiksi on luokiteltu erilaiset asia-, reportaasi- ja dokumenttiohjelmien sarjat kuten *Basaari*, *Prisma* (TV1), *Seportaasit* (FST/TV2) ja *60 minuuttia* (Nelonen). Samoin luokkaan kuuluvat saman genren perinteiset yksittäisohjelmat, jotka nekin usein esitetään yleisotsikon kuten *Ykkösdokumentti* (TV1), *Dokumenttiprojekti* (TV2) tai *Discovery* (Nelonen) alla. Lisäksi dokumentaariset lyhytelokuvat (tässä: alle 60 min) sisältyvät tähän kategoriaan. Asiaohjelmiin on aiempien vuosien tapaan tässä koodattu myös "yleisiä teemoja" käsittelevät keskusteluohjelmat, joiden aiheet eivät kuitenkaan ole suoraan uutis- tai ajankohtaisohjelmien aihepiiristä. Näitä ohjelmia löytyy lähinnä YLE:n tarjonnasta (esim. *Inhimillinen tekijä*, *Sunnuntaivekkari*, *T-klubi*). Samoin tähän luokkaan on sisällytetty myös viihteen ja asian välimaastoon sijoittuvia ohjelmia. Tässä periaatteena on ollut, että asiaa ja dokumentaarisuutta sekä viihdettä yhdistävät ohjelmat, joista puuttuu varsinainen kilpailuelementti, luokitellaan asiaohjelmiksi (esim. TV2:n *Pikku enkelit*, MTV3:n *Olet mitä syöt*, Nelosen *Siipat vaihtoon* ja Subtv:n *Sinkut Losissa*). Kilpailun ympärille rakennetut tosi-tv-tyyppiset ohjelmat on sijoitettu viihdeluokkaan.

4 Kulttuuriohjelmat sekä musiikkitapahtumat ja -konserttitaltiointit (KULT). Tähän luokkaan on sisällytetty yksittäiset kulttuuria käsittelevät dokumentit, esim. *Kulttuuridokumentti*-otsikon alle sijoitetut artistien ja taiteilijoiden henkilökuvat TV1:llä sekä elokuvia tms. käsittelevät *Näin tehtiin* -dokumentit MTV3:lla ja Nelosella. Samoin luokkaan kuuluvat sarjaluonteiset ohjelmat, esim. *Sininen laulu* -dokumenttisarja, *Kosmos* ja *Runoraati* (TV1) sekä *Ratatosk* (FST/TV2). Myös konserttitaltiointit sisältyvät tähän luokkaan; musiikin ympärille rakennetut nk. estradiviihdeohjelmat puolestaan on sijoitettu viihde-luokkaan.

5 Palvelu- ja harrasteohjelmat (PALV) (ei tv-mittaritutkimuksen luokituksessa). Tämä on hybridi ohjelmaluokka, jonka yhteinen nimittäjä on keskittyminen nk. human interest- tai ihmisten yksityisen alueen teemoihin. Usein ohjelmia leimaa katsojien puhuttelemisen kuluttajina pikemminkin kuin kansalaisina. Tähän luokkaan sisältyvät siten selvät kuluttamiseen ja palveluun liittyvät ohjelmat kuten *Kuningaskuluttaja* (TV1), *Akuutti* (TV2), *Joka kodin asuntomarkkinat*, (MTV3); kuluttamisen ja harrastamisen välimaastossa sijaitsevat kodinhoitoon, ulkonäköön ja liikuntaan, sisustamiseen ja ruokaan liittyvät ohjelmat (esim. TV1:n *Antiikkia*, *antiikkia*, TV1/FST:n *Strömsö*, TV2:n *Makupalat*, MTV3:n *Elixir* tai Nelosen *Inno*); matkailuohjelmat (TV2:n *Matkappassi*, Nelosen *Shoppailumatkalla*); sekä harrasteohjelmat kuten esim. tietokonepelejä käsittelevä *tilt.tv* (MTV3). Luokkaan kuuluvat yleisemmistä yhteiskunnallisista piirteistään huolimatta myös sellaiset ohjelmat kuten *Poliisi-TV* (TV2) ja *Karpolla on asiaa* (MTV3) aiheiden yksityistävän ja yksilöitä palvelevan käsittelytavan vuoksi. Samoin luokkaan sisältyvät myös hengellisten teemojen ympärille rakentuvat ohjelmat kuten *Pisara* (TV2).

6 Opetusohjelmat (OPET). Opetusohjelmiin sisältyvät akateemiset, muodolliset opetusohjelmat (mm. kieliohjelmat, *Ylen avoin*), koulu- ja nk. eskari-tv:n ohjelmat (lähinnä TV1) sekä taitoja opettavat ohjelmat (esim. TV1:n *Taito-TV*). Opetusohjelmiin on laskettu myös tosi-tv-elementtejä sisältävä *Talo Italiassa* (TV1).

7 Kotimainen fiktio (KFIK). Kotimaisen fiktion luokka koostuu kotimaisista fiktiivisistä sarjoista (esim. TV1:n *Tahdon asia*, TV2:n *Rakastuin mä luuseriin*, MTV3:n *Käenpesä* sekä Nelosen *Kylmäverisesti sinun*), taltioidusta ja erityisesti tv:lle tuotetusta draamasta (myös tv-elokuvat). Lisäksi fiktiiviset lyhytelokuvat (tässä: alle 60 min) sisältyvät tähän kategoriaan.

8 Ulkomainen fiktio (UFIK). Ulkomaisen fiktion luokka vastaa kotimaisen fiktion luokkaa.

9 Elokuva (ELOK). Elokuviksi on koodattu sekä koti- että ulkomaiset fiktiiviset pitkät elokuvat, jotka on alun perin tehty elokuvateatterilevitykseen.

10 Viihde (VIIH). Luokkaan on sisällytetty niin peli- ja visailuohjelmat (*SF-studio*, TV1; *Leikin varjolla*, TV2; *Haluatko miljonääriksi*, MTV3), sketsi- ja estradiviihde (TV2:n *Jopet-show* ja *VoiceOut!*, MTV3:n *Huuma* ja Nelosen *Jussi Gaala*) kuin talk show -tyyppinen puheviihde. Puheohjelmien osalta jako on tehty aiheiden ja niiden käsittelytavan mukaan niin, että esimerkiksi *Inhimillinen tekijä* (TV2) on sisällytetty asiaohjelmiin ja toisaalta *Arto Nyberg*

(TV1) kuten myös esim. *Ruben & Joonas* (MTV3) ja *Tuomas & Juuso Experience* (Nelonen) viihdeohjelmiin. Kilpailuelementin sisältävät tosi-tv-ohjelmat kuten *Amazing Race* (MTV3), *Sekaisin Miriamista* (Nelonen) tai *Big Brother* (Subtv) luokitellaan samoin viihdeohjelmiksi. Viihde-kategoriaan on lisäksi sisällytetty monista lajityypeistä ammentava talk show -parodia *W-tyyli*

11 Urheilu (URHE). Urheiluohjelmiksi on luokiteltu sekä urheilutapahtumat (suorat ja nauhoitetut), urheilu-uutiset, että urheiluaiheiset ajankohtais- ja asiaohjelmat (esim. Nelosen 4-4-2: *Suoraa puhetta futiksesta* tai Urheilukanavan *Olympiamitalistit* ja *Pelistudio*).

12 Lastenohjelmat (LAST). Tämä ohjelmaluokka perustuu kohderyhmään ennemminkin kuin ohjelmatyyppiin sinänsä: se sisältää makasiiniohjelmia (esim. TV1/FST:n *BUU-klubben*, TV2:n *Pikku Kakkonen* sekä Nelosen *Buusteri*), viihteellistä kisaa (*Suuri kupla*, TV2; *Staraoke-laulupeli*, MTV3) ja fiktiota. Animaatioissa ero fiktio- ja lastenohjelmaluokkien välille on määritelty siten, että suomeksi puhuttu animaatio on lastenohjelma (esim. Nelosen *Disney esittää*), tekstitetty puolestaan fiktio (esim. MTV3:n *South Park*).

13 Muut (MUUT). Tähän luokkaan kuuluvat nk. täyteohjelmat sekä pieni määrä vaikeasti määriteltäviä hajaohjelmia: yhtäältä lottoarvonnat ja vastaavat, toisaalta taltioidut jumalanpalvelukset.

9. Alkuperämaa: 1 Suomi, 2 Pohjoismaat, 3 Eurooppa, 4 Pohjois-Amerikka ja 5 muu maailma
10. Jatkuvuus: 1 piste- vai 2 sarjamuotoinen ohjelma (tässä: kolme tai useampia osia)
11. Uusinnat: 1 ensilähetys vai 2 uusinta (tässä tarkoitetaan kanavakohtaista tilannetta, eikä lasketa uusinnaksi esimerkiksi analogisella kanavalla esitettävää aiemmin digikanavalla lähetettyä ohjelmaa)